

het

ABC *van* PMV

HANDBOEK 2013 • Beknopte verhandeling
waaruit men de grondbeginselen van
wetenschap of kunst kan leren, leidraad;
boekwerk (ook in meer dan één deel)
dat een stelselmatige samenvatting bevat
van een of andere vorm van kennis, kunst
of wetenschap.

PMV • PMV nv is een Vlaamse investeringsmaatschappij. Zij financiert beloftevolle ondernemers van bij de prille start tot aan de groei en internationalisering van hun bedrijf. Zij investeert ook in grote infrastructuurprojecten en vastgoed. Haar focus is gericht op de duurzame economische ontwikkeling van Vlaanderen, met aantoonbare meerwaarde voor economie en maatschappij. (www.pmv.eu)

VOORAF • PMV brengt in deze vijfde, herwerkte uitgave van haar “handboek” een overzicht van haar activiteiten. De lezer vindt in een apart volume de cijfers van het boekjaar 2013 terug met het verslag van de raad van bestuur. Wij vinden het echter even belangrijk, zonet belangrijker, om u het verhaal achter de cijfers te brengen. We doen dat in alfabetische volgorde, maar thematisch willekeurig. Zo nodigen wij de lezer uit om te grasduinen en onze producten en realisaties te ontdekken. Om het lezen aangenaam en boeiend te houden, vindt u overzichtelijke grafieken en tabellen evenals interviews met bedrijfsleiders en opiniemakers. Wij wensen u alvast een leerzame zoektocht toe!

Clair Ysebaert, voorzitter
02-06-2014

A11 • Dbfm, Infrastructuur, Institutionele financiers, Via-Invest - Het project A11 Brugge is een van de zes 'missing links' in het Vlaamse wegennet en het grootste dbfm-wegenisproject (design-build-finance-maintain) tot nu toe in Vlaanderen. Het gaat om de realisatie, inclusief het dertigjarige onderhoud, van de hoofdwegverbinding A11 tussen de gewestwegen N49 (de Natiënlaan, ter hoogte van de woonkern Westkapelle in Knokke-Heist) en N31 (ter

hoogte van de Blauwe Toren in Brugge) en dit over een traject van twaalf kilometer.

Deze nieuwe autosnelweg zorgt voor een betere verbinding tussen de haven van Zeebrugge en het hinterland. Door het havenverkeer te scheiden van het lokale verkeer verbetert ook de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in de regio. De A11 is ook belangrijk voor een goede ontsluiting van de Oostkust.

Het Vlaams Gewest sloot op 20 maart 2014 de

dbfm-overeenkomst met de projectvennootschap Via A11 nv. De aandeelhouders zijn enerzijds Via-Invest nv (een dochteronderneming van PMV) en anderzijds Via Brugge nv, een private vennootschap met als aandeelhouders Ondernemingen Jan De Nul nv, Algemene Aannemingen Van Laere, Franki Construct, Aswebo, Aclagro en Dg Infra+ (het infrastructuurfonds beheerd door Gimv en Belfius).

Het project geniet internationaal bijzondere aandacht omwille van de financieringswijze. Dit gebeurt door de inbreng van eigen vermogen door de aandeelhouders van Via A11, in combinatie met de uitgifte van 578 miljoen euro aan obligaties die volledig werden onderschreven door Allianz en de Europese Investeringsbank. De fondsen worden gespreid in de tijd (in functie van de noden) tijdens de bouwfase ter beschikking gesteld, wat innovatief is voor projectobligaties. De obligaties hebben een publieke notering op de Luxemburgse beurs en genieten van de innovatieve "project bond" pbce-garantieregeling die door de

Europe Investeringsbank en de Europese Commissie in het leven werd geroepen om de realisatie van infrastructuurprojecten te ondersteunen. Dit werd ontwikkeld om de *credit rating* van projectobligaties te verhogen tot een A-rating, en ze zo aantrekkelijker te maken voor institutionele investeerders.

Zo is de A11 het eerste 'greenfield' project (d.w.z. een project voor de bouw van een nieuw stuk infrastructuur) dat het pbce-product gebruikt. Het Vlaams Gewest en PMV zijn hier baanbrekend geweest wat de betreft de financiering van infrastructuur.

De bouwwerken gingen van start op 21 maart 2014. De bouwperiode bedraagt drie jaar en een half met een geplande beschikbaarheid vanaf september 2017.

ADDITIVE MANUFACTURING • Innoveren, Risicokapitaal - De Italiaanse beeldhouwer Michelangelo Buonarroti heeft ooit gezegd dat beeldhouwen de 'kunst van het weggappen' is. Laagje voor laagje en stukje bij

beetje wordt het marmer weggehaald om er een kunstwerk uit te laten voortkomen. Michelangelo zag een blok steen en zei: 'hier zit een engel opgesloten. Ik ga hem er uit halen.' En hij kapte en kapte totdat er inderdaad een prachtige engel verscheen. Zo gaat het ook met traditionele vervaardigingstechnieken, die voorwerpen creëren door materiaal weg te nemen uit een grotere vorm.

Maar, het is ook mogelijk om driedimensionale voorwerpen laagje per laagje op te bouwen en veeleer 'additief' te produceren. De afgelopen decennia werden technologieën op punt gesteld om driedimensionaal te kunnen printen met metalen, keramische materialen en plastic. Initieel waren de gecreëerde voorwerpen vooral geschikt als prototypes. De stevigheid en afwerkingsgraad waren immers meestal niet voldoende als eindproduct voor de klant of om ze in te zetten in een productieomgeving.

De afgelopen jaren werd de technologie verder geperfectioneerd. Sindsdien vindt een aantal driedimensionaal

Voor Michelangelo was beeldhouwen nog de kunst van het weghakken. Met additive manufacturing nu binnenkort ook voor u geprint in 3D.

geprinte stukken rechtstreeks zijn weg naar de consument en de industrie. Ook de modewereld heeft stilaan oog voor de enorme ontwerpvrijheid die additief produceren biedt en de unieke stukken die het kan opleveren. De belangrijkste uitdaging voor de sector bestaat er nu in de weg te vinden naar massaproductie en schaalvergroting.

PMV investeert al sinds 2008 in deze toekomstgerichte sector via Layerwise. Deze spin-off van de KU Leuven print metalen voorwerpen voor gebruik in de medische sector, in de tandheelkunde en in de industrie. In 2013 investeerde PMV via het Tina-fonds ook 1 miljoen euro

in RapidFit. Deze joint venture met Materialise maakt unieke spaninrichtingen (d.w.z. *fixtures* of instrumenten, meestal voorzien van schroefdraad, waarmee iets tijdelijk kan worden vastgezet of vastgeklemd) voor de automobiellindustrie.

AMBITIE • Doen en durven, X-factor, Ysebaert, Clair -

Hoger, sneller, verder: het zijn olympische idealen en, zeker in moeilijke tijden, hangt PMV de lier niet aan de wegen. Al

dertien jaar koppelt zij het economisch overheidsinitiatief aan demarches uit de private markt; stimuleert zij publiek-private samenwerkingsprojecten en realiseert zij publiek vastgoed. Op deze manier biedt zij perspectief op de duurzame economische ontwikkeling van onze regio.

En PMV wil grenzen blijven verleggen. Haar ambities mogen niet ophouden bij frustratie. Blijven deelnemen, ook al wordt er niet altijd

gewonnen. Zelfs over de grenzen heen. Ook dat is een olympisch ideaal. PMV streeft het met passie na.

ARGEN-X • Innoveren, Risicokapitaal - In november 2013 trad PMV toe tot het aandeelhouderschap van Argen-x, een biofarmabedrijf dat een nieuwe klasse van geneesmiddelen ontwikkelt gebaseerd op antistoffen die voorkomen in lama's.

Hiermee vervoegt PMV een internationaal gezelschap van gereputeerde investeerders in de levenswetenschappen, waaronder het Amerikaanse OrbiMed Advisors, de Franse Seventure Partners en Omnes Capital, de Nederlandse Forbion Capital Partners, Lsp, BioGeneration Ventures, Erasmus Biomedical Fund, Thuja Capital en het Vlaams Instituut voor Biotechnologie.

Onder leiding van een krachtig management dat bestaat uit chief executive officer Tim Van Hauwermeiren, chief scientific officer Hans de Haard en chief technological officer Torsten Dreier, heeft het bedrijf op korte tijd een uitgebreid technologieplatform gevalideerd en de eerste producten met succes in de kliniek gebracht.

Met de investering van 5 miljoen euro van PMV kan Argen-x zijn pijplijn van producten in ontwikkeling verder uitbreiden. De focus ligt daarbij vooral op nieuwe therapieën voor zeldzame vormen van kanker en auto-immuunstoornissen. Het bedrijf heeft hiermee alle troeven in handen om verder uit te groeien tot een succesverhaal in de Vlaamse biotech. PMV zet daar graag haar schouders onder.

De ambitiekrant van PMV vertolkt haar passie en ambitie. Ook in de toekomst blijft zij haar grenzen verleggen.

ARGEN-X

DE GENEZENDE WERKING VAN LAMA'S

Biotechbedrijf Argen-x ontwikkelt biologische medicijnen voor de bestrijding van auto-immuunziektes en kanker op basis van antistoffen van lama's.

Vóór de uitvinding van penicilline stierven miljoenen mensen aan allerlei infectieziektes die vandaag probleemloos genezen worden. Slechts enkele decennia geleden verloren veel van onze grootouders nog een kind aan kinderziektes, tot vaccinatie daar een eind aan maakte. Ook de hoge sterftcijfers door hart- en vaatziektes uit de jaren '80 zijn vandaag steeds meer onder controle. De medische wereld werkt intussen hard aan een doorbraak voor de grote ziektes die we vandaag kennen, zoals kanker of auto-immuunziektes. Tim Van Hauwermeiren, ceo van het jonge biotechbedrijf Argen-x, ziet in antistoffen uit de biotechnologie een mogelijke route naar die omwenteling.

Argen-x is een jong biotechnologiebedrijf dat werkt aan therapeutische antistoffen. Van deze biologische geneesmiddelen wordt veel verwacht voor de toekomst van de ziektebestrijding. Zij maken momenteel de snelst groeiende markt van de sector uit, met een geschatte waarde van ongeveer 60 miljard dollar, goed voor vijf van tien best verkochte geneesmiddelen ter wereld. De drie best verkochte dienen allemaal voor de behandeling van reumatoïde artritis, één van de belangrijkste auto-immuunziektes. Drie andere behandelen verschillende types kanker. Ook Argen-x zoekt naar nieuwe oplossingen in deze domeinen.

ANTISTOFFEN UIT EEN KRACHTIG IMMUNUSYSTEEM

Ceo Tim Van Hauwermeiren legt uit waarom de aanpak van Argen-x zo uniek is: "De ontdekking die aan de basis van ons bedrijf lag, was dat we bepaalde antistoffen van lama's konden gebruiken voor het vinden van antistoffen tegen menselijke ziektes. Dat lama's een bijzonder krachtig afweersysteem hebben, was in de medische wereld al langer bekend, maar dan vooral vanwege bepaalde unieke mini-antistoffen die door collega-biotechbedrijven al uitvoerig worden onderzocht. Wij ontdekten echter dat net de klassieke, gewone antistoffen bij lama's bijzonder gelijken op die van mensen en dus bruikbaar zijn in de zoektocht naar effectieve geneesmiddelen. Eenvoudig gezegd, kan je lama's immuniseren met menselijke cellen zoals borstkankercellen, waarop het immuunsysteem van die dieren zeer krachtige antistoffen aanmaakt om dat ziekte-doelwit te bestrijden. Wij ontdekten dat sommige van deze antistoffen op hun beurt ook bij mensen gebruikt kunnen worden."

Voor het onderzoeken en identificeren van potentieel bruikbare antistoffen bouwde Argen-x een hoogtechnologisch platform, Simple Antibody genaamd. Dit platform resulteerde tot nog toe al in klinische proeven met twee antistoffen, ARGX-110 en ARGX-111. Dat is een indrukwekkend resultaat voor een bedrijf dat pas in 2009 operationeel werd. In 2013 ontdekte Argen-x echter een derde kandidaat, ARGX-113: "Het menselijke afweersysteem is gespecialiseerd

in het aanpakken van binnendringers en is daar bijzonder goed in. Helaas keert het immuunsysteem zich soms ook tegen het eigen lichaam, waarbij antistoffen de eigen organen gaan bestrijden. Dan spreken we over bijzonder zware en soms dodelijke ziektes, auto-immuunziektes genaamd. Wij vonden via ons platform een molecule met de uitzonderlijke eigenschap om dit soort antistoffen terug te doen verdwijnen. Vandaar dat we geloven dat ARGX-113 een belangrijke rol kan gaan spelen voor verschillende auto-immuunziektes.”

PARTNERS MET EEN VERRE BLIK

Het aanmaken van biologische geneesmiddelen is evenwel een zeer duur proces: het materiaal en de opstart van de productie nemen tijd en geld in beslag. “Onze technologie is bijzonder productief: toen we de laatste financieringsronde hielden, hadden we nog niet het voornemen om met ARGX-113 klinische proeven te gaan doen. Maar de molecule bleek zo veelbelovend dat we besloten het proces hiervoor te versnellen. Daarvoor was natuurlijk nieuw kapitaal nodig.”

Het was PMV die over de brug kwam. De investeringsmaatschappij investeerde 5 miljoen euro in Argen-x, specifiek voor het verder ontwikkelen en naar de markt brengen van hun recentste antistof, ARGX-113. Tim Van Hauwermeiren getuigt enthousiast: “We waren erg blij met PMV in zee te kunnen gaan: zij is een strategische aandeelhouder waar meer op de agenda staat dan alleen financiële return. PMV ondersteunt ons om te doen wat juist is, ook al duurt het wat

Het team van Argen-x werkt hard aan een doorbraak voor de grote ziektes die we vandaag kennen, zoals kanker of auto-immuunziektes.

“Met de driehoek IWT, VIB en PMV krijgt de Vlaamse biotech een ondersteuning waar veel buitenlandse collega’s jaloers op zijn.”

Tim Van Hauwermeiren

langer. Dat is niet onbelangrijk, want het duurt vandaag twaalf tot veertien jaar om een medicijn op de markt te krijgen. Toch denken we erin te zullen slagen om voor ARGX-113 de goedkeuring tot eerste klinische proeven al in de tweede helft van 2015 op zak te kunnen hebben. Gelukkig steunen ook onze andere stakeholders ons in deze duurzame aanpak. Met het Vlaams Instituut voor Biotechnologie voeren we baanbrekend basisonderzoek, het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie steunt ons industrieel onderzoek en PMV zet zich actief in om ons biotechonderzoek om te zetten naar concrete producten. Dat doen deze drie spelers niet alleen voor ons, maar voor de hele sector van de Vlaamse biotechnologie. Samen vormen ze een fantastische ondersteuning waar veel buitenlandse collega’s jaloers op zijn.”

EEN NUTTIG ECOSYSTEEM

De Vlaamse biotech is dus uitgegroeid tot een ecosysteem van innovatieve bedrijven. Als jonge onderneming kan Argen-x daar vandaag volop de

vruchten van plukken. Het is een netwerkbedrijf van een nieuwe generatie: tegenover een team van slechts vijftieng mensen staat een enorme output. Van Hauwermeiren wijdt dit vooral aan de kracht van zijn team en aan een gerichte focus op de sterktes van het bedrijf: “Natuurlijk hebben we heel veel succes te danken aan onze technologie, maar het is vooral ons team dat zo uniek is voor zo’n jong bedrijf. Niet alleen zit er enorm veel talent en ervaring bij ons,

we focussen met dat team ook enkel op datgene waar we goed in zijn. Wij besteden heel veel uit aan partners waar wij actief mee samenwerken. Dat is een nieuw gegeven, wat vroeger niet mogelijk was geweest. Vandaag is de Vlaamse biotechsector daar klaar voor. Door samen te werken waar nodig, kunnen we ons eigen bedrijf fit houden en met de hulp van investeerders actief reageren op nieuwe opportuniteiten.”

KERNLIJFERS ARKIMEDES (PER 31/12/13)

ARK-INVESTERINGEN IN KMO'S
ARKIMEDES-FONDS:
€ 156.330.771

ARK-INVESTERINGEN IN KMO'S
ARKIMEDES-FONDS II:
€ 35.252.189

INVESTERINGEN IN ARKIV'S
ARKIMEDES-FONDS:
€ 104.705.962

INVESTERINGEN IN ARKIV'S
ARKIMEDES-FONDS II:
€ 96.439.000

**ARKIMEDES • Bedrijfs-
financiering, Groeifinanciering,
Partnerschap, Risicokapitaal –**
Met het ARKImedesprogramma is PMV de grootste investeerder in risicokapitaalfondsen die actief zijn in Vlaanderen. Op basis van een uitgebalanceerd selectieproces neemt PMV onrechtstreeks significante minderheidsbelangen in zogenaamde “Arkiv’s”. Dat zijn erkende private investeringsfondsen die deel uitmaken van de ARKImedesregeling. Daardoor heeft PMV een katalyserend effect op het aantrekken van andere investeerders, hoofdzakelijk uit de private sector.

Door te investeren in beloftevolle, innovatieve kmo's versterken deze Arkiv's het Vlaamse economische weefsel en daarom maakt ARKImedes voor deze groep van ondernemingen meer risicokapitaal vrij. “ARK” staat dus voor ‘Activering van RisicoKapitaal’. De omvang en de reikwijdte van de fondsinvesteringen van ARKImedes vormen, samen met hun toegevoegde waarde op het gebied van fondsenwerving, ook de basis voor het promoten van goede marktpraktijken en deugdelijk bestuur bij de investeringsteams van de Arkiv's.

Vandaag zijn er twee fondsen actief: ARKImedes-Fonds nv en ARKImedes-Fonds II nv. Het eerste fonds haalde in 2005, via een publieke uitgifte van aandelen en obligaties, 110 miljoen euro

op. Dankzij de hefboomwerking van ARKImedes hadden de twaalf erkende Arkiv's uit het eerste fonds daarmee 220.791.784 euro aan middelen ter beschikking om te investeren in kmo's in Vlaanderen. Tot eind 2013 deden zij honderd achtenveertig initiële investeringen in honderd zesentwintig verschillende ondernemingen en driehonderd zesenzeventig vervolginvesteringen. Samen was dat goed voor een investeringsbedrag van 156,3 miljoen euro.

Omdat de initiële investeringsperiode van de meeste Arkiv's onder ARKImedes-Fonds nv eindigde in 2011 en om het aanbod aan risicokapitaal voor starters en kmo's in Vlaanderen te blijven verzekeren, zag op 4 juni 2010 ARKImedes-Fonds II nv het levenslicht. Op 12 september 2011 verhoogde PMV het kapitaal tot 100 miljoen euro. Het tweede fonds heeft inmiddels tien Arkiv's in portefeuille, waaraan in totaal 96.439.000 euro werd gealloceerd. Op 31 december 2013 bedroeg de waarde van de financiële vaste activa van ARKImedes-Fonds II 23.337.504 euro. Samen met de inbreng van derden is er onder ARKImedes-Fonds II dus 204.475.000 euro risicokapitaal beschikbaar voor starters en kmo's. Op 31 december 2013 was daarvan al 35.252.189 euro geïnvesteerd in eenenveertig verschillende ondernemingen.

BEDRIJFSFINANCIERING •

ARKimedes, Exit, Exki, Gigarant, Groeifinanciering, Herstructurering, Innoveren, Itineris, Jims Fitness, Mezzanine Partners 1, Mydibel, Participatiefonds, Risicobeheer, Waarborgregeling, Winwinlening, Xeikon - PMV biedt financieringsoplossingen voor alle bedrijven die actief zijn in Vlaanderen en die over een goed businessplan en managementteam beschikken. Zij bestrijken de hele ontwikkelingscyclus van een onderneming, van bij de prille start tot en met de verdere groei en internationalisering.

Sinds eind 2005 heeft PMV al meer dan 3 miljard euro bijgedragen aan de financiering van Vlaamse ondernemingen. De

risicokapitaalinvesteringen in veelal jonge, innovatieve en snelgroeiende ondernemingen met een duurzaam concurrentievoordeel pakt PMV sectorieel aan met gespecialiseerde teams.

PMV voorziet echter financieringsoplossingen voor alle types bedrijven, en dit zowel via het verschaffen van **waarborgen**, als via onrechtstreekse en rechtstreekse investeringen.

Een eerste pijler voor financieringsoplossingen van PMV betreft dus het verstrekken van waarborgen aan banken die kredieten toekennen aan bedrijven. Dat gebeurt via de gewone Waarborgregeling of via Gigarant, een waarborgsysteem voor grote dossiers. Daarbij kunnen banken tot 75 percent of zelfs 80 percent van hun risico door PMV laten borgen. In 2013 kende PMV via de Waarborgregeling en Gigarant voor meer dan 400 miljoen euro aan waarborgen toe. Dat stelde financiële instellingen in staat om voor bijna 550 miljoen euro kredieten toe te kennen aan bedrijven in Vlaanderen. PMV is tevens beheerder van de Winwinlening, een mechanisme dat het, dankzij een fiscaal voordeel en een waarborg voor de uitleners, voor kmo's gemakkelijker maakt om financiering te vinden in hun directe omgeving.

Daarnaast is PMV, vooral via de ARKimesregeling, de grootste Vlaamse investeerder in **risicokapitaalfondsen**. Dat is meteen de tweede pijler voor de financieringsoplossingen van de groep Bedrijfsfinanciering. PMV waakt mee over de strategie en de risicospreiding van die fondsen, maar zij beheren de middelen zelf.

Ten slotte investeert PMV ook **rechtstreeks** in diverse Vlaamse ondernemingen. Dit is de derde pijler van de groep Bedrijfsfinanciering, waarbij de nadruk ligt op het verschaffen van achtergestelde leningen, al kan PMV ook in het kapitaal van kmo's investeren, voorname-

lijk ter ondersteuning van hun buitenlandse groei. De regionalisering van het Participatiefonds, en de integratie ervan in het instrumentarium van PMV, zal deze derde pijler nog versterken.

BELASTINGDIENST • Campus

Syntra, Huisvesting Fit,

Huisvesting Go!, Imalsosite,

Publiek vastgoed, Virginie

Lovelinggebouw - In het kader

van de zesde staatshervorming

verhuizen zo'n vierhonderd

medewerkers van de dienst

Registratie- en Successierechten

van het federale naar het regionale

niveau. Op 1 januari 2015 zullen

zij deel uitmaken van het agent-

schap Vlaamse Belastingdienst

(Vlabel). Bovendien zullen de kantoren worden gegroepeerd in veertien locaties in plaats van de huidige honderdzestien.

Daarom begeleiden PMV en het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid de Vlaamse belastingdienst bij het zoeken naar grotere en modernere huisvesting in de verschillende provinciehoofdplaatsen en in Aalst. In Gent zal Vlabel alvast onderdak vinden in het Virginie Lovelinggebouw.

Ook in de andere provincies zocht PMV in eerste instantie naar locaties die aansloten bij al bestaande initiatieven van de Vlaamse overheid. Dit bood echter geen oplossing voor de

zowat 20 procent van het personeel dat werkt in de hoofdzetel in Aalst. Er moest immers plaats komen voor driehonderdtwintig ambtenaren in een stad met een vrij beperkt aanbod aan kantoorruimte. Sinds eind november 2013 is de hoofdzetel van Vlabel gehuisvest in nieuwe kantoren op de voormalige Postsite aan het station in Aalst. Het ontwerp van deze herbestemming, met een deel renovatie en een deel nieuwbouw, is van Abscis Architecten uit Gent en beslaat in totaal 29.000 m².

BIOCARTIS • Risicokapitaal -

In 2013 bereikte het Zwitsers-Mechelse Biocartis een belangrijke mijlpaal. Het biotechbedrijf rondde de verificatie en validatie van zijn Idylla-platform succesvol af. Dit is de commerciële naam voor een volledig geïntegreerd diagnosetoestel dat klinische stalen op een snelle en accurate manier analyseert. Hiermee komt de onderneming weer een belangrijke stap dichterbij de commercialisatie van dit beloftevolle moleculaire diagnostica-platform, dat is voorzien voor het najaar van 2014.

Het bedrijf slaagde er dan ook met sprekend gemak in om een nieuwe kapitaalronde af te ronden onder de bestaande aandeelhouders, waaronder PMV, Rudi Mariën, Valiance, Debiopharm Group, de familie Colruyt, Philips, Johnson & Johnson, de familie Janssen, Luc Verelst, Rudi Pauwels en New Rhein Healthcare. Hieruit blijkt dat Biocartis kan rekenen op het vertrouwen van enkele doorwinterde investeerders en ondernemers uit de wereld van de biotechnologie.

Belangrijk was ook het beëindigen van de samenwerkingsovereenkomst met het Franse bioMérieux, waardoor de rechten op een aantal aan de gang zijnde ontwikkelingen opnieuw in de handen van Biocartis kwamen. De samenwerking met Johnson & Johnson en met Philips loopt wel heel voorspoedig.

Het wordt dus een belangrijk jaar want in 2014 zal Biocartis niet alleen de kaap van tweehonderd werknemers nemen, maar ook de overgang maken van een onderzoeksorganisatie naar een productbedrijf.

BLUE GATE ANTWERP • Brownfields, Eiland Zwijnaarde, Gebiedsontwikkeling, Lokale besturen, Nieuwpoort

Rechteroever, Slim Turnhout - In het zuiden van Antwerpen ligt Blue Gate Antwerp. Dit is een historische brownfield die met de medewerking van PMV wordt herontwikkeld in een eco-effectief bedrijventerrein. De initiatiefnemers dragen duurzaam ondernemen hoog in het vaandel en willen innoveren op het gebied van industrie, onderzoek en ontwikkeling, energie en logistiek. Het terrein is ruim 100 hectare groot en ligt vlak naast de Schelde. De nieuwe bedrijven op Blue Gate Antwerp zullen het principe van de gesloten kringlopen omarmen. Hernieuwbare energie, recuperatie van water, milieuvriendelijke mobiliteit en biodiversiteit in de groene zones zijn de belangrijkste aandachtspunten.

Eind 2013 verkreeg Blue Gate Antwerp een goedgekeurd project-milieueffectrapport. De gesprekken met de private sector voor het vormen van een publiek-private samenwerking zijn volop

aan de gang en moeten ten laatste tegen midden 2015 zijn afgerond. Daarna kan de sanering starten. Bedrijven kunnen nu al hun interesse in het terrein bekendmaken. Lees meer op www.bluegateantwerp.be

Blue Gate Antwerp is een realisatie van de Vlaamse investeringsmaatschappij PMV, Waterwegen & Zeekanaal, het gemeentelijk stadsontwikkelingsbedrijf AG Vespa en het agentschap Ondernemen & Stadsmarketing/Werk en Economie van de stad Antwerpen. Via de naamloze vennootschap Blue Gate Antwerpen werken zij samen aan de ontwikkeling en de sanering van het terrein. Het project komt tot stand met financiële steun van Agentschap Ondernemen, Interreg IV Noord-West Europa en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

De bedrijven op Blue Gate Antwerp zullen het principe toepassen van de gesloten kringlopen.

BROWNFIELDS • Blue Gate Antwerp, Eiland Zwijnaarde, Gebiedsontwikkeling, Lokale besturen, Slim Turnhout - Wij kennen brownfields als verwaarloosde of onderbenutte gronden die zodanig door vervuiling zijn aangetast dat zij kennelijk alleen opnieuw gebruikt kunnen worden door middel van structurele maatregelen. Het Brownfielddecreet van 30 maart 2007 verleent aan PMV een sleutelrol bij het structureren en financieren van belangrijke brownfieldprojecten. PMV doet dat als initiatiefnemer, als facilitator of als investeerder.

PMV kan mee het initiatief nemen door actief samen te werken aan de herontwikkeling van een brownfield, bijvoorbeeld wanneer het privé-initiatief achterwege blijft. Zij streeft daarbij altijd naar het realiseren van economische en maatschappelijke meerwaarde. PMV overlegt met andere actoren over haar precieze rol en kan, indien gewenst, bepaalde projecten actief aansturen, afhankelijk van de mogelijke inbreng van andere private en/of publieke partijen. In sommige

gevallen kan dat leiden tot het, al dan niet tijdelijk, waarnemen van een functie als regisseur en/of projectmanager van een brownfieldproject. Als facilitator werkt PMV vooral drempelverlagend wanneer anderen een brownfieldproject willen opstarten. PMV treedt dan op als financiële partij en vergemakkelijkt de samenwerking tussen de publieke en de private actoren.

PMV investeert in brownfields wanneer een marktspeler rechtstreeks, via het Agentschap Ondernemen of via de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (Ovam), komt aankloppen met een uitgewerkt project en businessplan. PMV zal dan een zorgvuldigheidsonderzoek voeren, het businessplan beoordelen en de risico's die zijn verbonden aan de gevraagde financiering evalueren. Vooraleer de investering wordt toegezegd, is het soms ook nodig om het plan af te stemmen met andere private en/of publieke partijen. Indien de financiering is gestructureerd als een inbreng van eigen vermogen, zal de exit

van PMV in principe worden gekoppeld aan de realisatie van de grondontwikkeling. Dat geldt natuurlijk alleen als PMV geen andere, specifieke motieven heeft om langer in het project te blijven participeren.

Het brownfielddecreet schrijft voor dat PMV en Ovam een protocol afsluiten om samen te werken aan de revitalisering van brownfields en/of blackfields. Dat protocol - onder de naam Saninvest - garandeert een meer structurele samenwerking tussen Ovam, die instaat voor de sanering, en PMV, die instaat voor de financiering van brownfields en in het bijzonder van blackfields.

PMV heeft brownfieldprojecten in Antwerpen (Blue Gate Antwerp), in Turnhout (SLIM Turnhout), in Vilvoorde (Novovil), in Willebroek (Willebroek-Noord) en in Zwijnaarde (Eilandje Zwijnaarde).

CAMPUS SYNTRA •

Belastingdienst, Haalbaarheidsstudies, Huisvesting Fit, Huisvesting Go!, Imalsosite, Publiek vastgoed, Vastgoed, Virginie Lovelinggebouw - PMV begeleidt Syntra Antwerpen en Vlaams-Brabant in hun zoektocht naar een geschikte locatie voor nieuwe huisvesting op maat. Dit project omvat ook een nieuw opleidingscentrum van ongeveer 9.500 m², met parkeergelegenheid voor tweehonderd

auto's. Bovendien zijn er kantoren gepland voor de hoofdzetel.

In 2012 lanceerde PMV een onderhandelingsprocedure met bekendmaking voor het realiseren van een ontwerp en bouwopdracht op maat. Die geldt voor locaties op maximum 1.250 meter afstand van de ingang van het treinstation in Berchem. Er volgden twee kandidaturen met een geschikte ligging.

In 2013 werd Immo Berchem X, een projectvennootschap van Iret, aangeduid als voorkeursbieder met het project X-Antwerpen, vlakbij het station van Berchem. Deze locatie is heel goed bereikbaar met het openbaar vervoer, de fiets en de wagen en voldoet volledig aan de eisen van Syntra.

Het nog te realiseren gebouw "Syntra XA" maakt deel uit van het grootschalige ontwikkelingsproject X Antwerpen op de voormalige site van het postsorteercentrum. Het ontwerp is van Stéphane Beel Architecten en heeft met zijn gelijkbenige driehoek een atypische vorm, die het gebouw een uitzonderlijke karakter geeft met zeer goede duurzaamheidsscores, met name een E-peil van 48 en een K-waarde van 23.

In het najaar van 2013 startten de onderhandelingen en werd de bouwaanvraag ingediend. De gunningsbeslissing werd bekendgemaakt op 19 mei 2014. De oplevering is twee jaar later gepland.

Het ontwerp voorziet hoofdzakelijk in leslokalen en atelierruimte voor de cursisten

Campus Syntra

van Syntra. Wekelijks zullen er overdag circa vijfhonderd jongeren les volgen. In de avondlessen verwacht men ongeveer 2.200 volwassenen. Syntra biedt dan ook een ruime waaier aan mogelijke beroepsopleidingen. Dat gaat bijvoorbeeld om fotografen, diamantbewerkers, fietsherstellers, tandtechnici, koks of grafici.

CARDIO3BIOSCIENCES •

Risicokapitaal - Dit biotechnologiebedrijf is ontstaan op initiatief van gereputeerde cardiologen van het Onze-Lieve-Vrouwziekenhuis in Aalst. Het heeft als eerste in de wereld een regeneratieve celtherapie ontwikkeld voor de behandeling van patiënten met een ernstige vorm van hartfalen. Deze therapie, die ervoor kan zorgen dat beschadigd hartweefsel opnieuw kan worden hersteld, wordt momenteel uitgetest in een uitgebreide fase 3 klinische studie in Europa.

Zo'n studies kosten uiteraard handvol geld. Om over voldoende middelen te kunnen beschikken heeft Cardio3Biosciences in 2013 de stap gezet naar een publieke notering van het aandeel op Euronext Brussel en Parijs. PMV heeft deze beursintroductie mee mogelijk gemaakt door 9,5 miljoen euro te investeren. Cardio3Biosciences haalde toen in totaal 26,5 miljoen euro op en zorgde daarmee voor de eerste geslaagde biotechnotering op Euronext Brussel sedert 2009.

CREATIEVE INDUSTRIE •

Dragon Commander, Risicokapitaal, Stichting Brussels Philharmonic - De creatieve industrieën zijn een belangrijk beleidsthema. Uit diverse studies blijkt immers dat creativiteit een aanzienlijk concurrentievoordeel biedt aan steden, regio's en landen. Daarom nam de Europese Commissie

deze sectoren expliciet op in haar 2020-strategie als motor van economische groei. Zij voert ook volop het Creative Europe-programma uit, dat vanaf 2015 zou moeten zorgen voor een extra stimulans, onder andere via een garantiefonds voor de creatieve sector.

Ook PMV heeft een hart voor creativiteit en focust al jaren op de creatieve industrie. Met het investeringsfonds CultuurInvest is zij marktleider in deze sector. Zij werkt hiervoor met risicokapitaal én met het oog op financieel rendement. Afhankelijk van de groeifase en de precieze financiële behoeften, verleent CultuurInvest een kapitaalparticipatie of een achtergestelde lening, eventueel met een link naar het kapitaal via warrants of een conversierecht.

Eind 2013 had CultuurInvest al zevenhonderd eenendertig financieringsaanvragen behandeld en investeerde het achtenzestig

**CULTUURINVEST:
TOEGEZEGDE
INVESTERINGSBEDRAGEN
PER SECTOR (PER 31/12/13)**

keer in zesenvijftig ondernemingen. Het jaar 2013 was vooral een vruchtbaar muzikaal jaar. Zo werkte PMV samen met de Brusselse Jazzmarathon en ook het Oscarwinnende Brussels Philharmonic was met zijn beleggingsfonds voor muziek-instrumenten een bevoorrechte partner. Samen zijn alle investeringen van CultuurInvest goed voor een bedrag van meer dan 10 miljoen euro aan toegezegde investeringsbedragen.

Maar, wanneer CultuurInvest instapt, komen ook andere financiers gemakkelijker over de brug. Hierdoor bedraagt de impact van het fonds op de markt vandaag meer dan 22 miljoen euro.

Ook de terugbetalingen komen op kruissnelheid. In 2013 dikten de teruggevloede middelen verder aan tot 3,3 miljoen euro. Zo kon modeontwerper Christian Wijnants, bijvoorbeeld, zijn investeringen vervroegd terugbetalen. Na het winnen van de internationaal gerenommeerde Woolmark Prize, trok hij bovendien de aandacht van Christian Cigrang die mee instapte in zijn onderneming.

Het is natuurlijk belangrijk om deze investeringen goed te begeleiden. Daarom besteedde CultuurInvest in 2013 heel wat aandacht aan de coaching van ondernemers die deelnemen aan een investeringstraject. Het fonds werkt hiervoor samen met Upwards, een zakelijke adviesverlener die van het coachen van creatieve ondernemers zijn corebusiness heeft gemaakt. Zo kan de ondernemende creatieveling nog beter terecht bij PMV.

D

DBFM • A11, Ambitie, Gent R4, Infrastructuur, Institutionele financiers, Kempense noord-zuidverbinding, Kunstgrasvelden, Partnerschap, Pmf Infrastructure Fund, Ronse N60, Scholen van Morgen, Sportinfrastructuur, Via-Invest, Zwembaden - Bij publick private samenwerking wordt heel wat overheidsinfrastructuur gerealiseerd via zogenaamde dbfm-contracten. Die afkorting staat voor design, build, finance en maintain. Het gaat om een geïntegreerd contract waar naast het bouwen ook het ontwerp, de financiering en het onderhoud deel van uitmaken.

Normaliter wordt dat contract gegund na een onderhandelingsprocedure of een concurrentiedialoog. Verschillende consortia samengesteld uit een combinatie van aannemers, promotoren, ontwerpers, studiebureaus, onderhoudsbedrijven, exploitanten en financiers gaan daarbij in concurrentie op zoek naar een optimale oplossing voor het project op de lange termijn.

Geïntegreerd denken en permanent afwegen tussen kwaliteit, functionaliteit, risico's, bouw- en levenscycluskosten in een competitieve omgeving leidt tot optimalisaties die in klassieke aanbestedingstrajecten niet tot stand komen.

CULTUURMANAGEMENT

Serge Platel, Directeur Festival van Vlaanderen-Gent

De kracht van kunst wordt niet bepaald door de grootte van een publiek of de hoeveelheid recensies. De manier waarop men kunst 'in de markt zet' en in de publieke ruimte brengt is allesbepalend. Hier speelt de vraag hoe we cultuur als product kunnen benaderen zonder afbreuk te doen aan de kunstenaar en zijn of haar werk. Hoe 'manage' je cultuur?

Goed cultuurmanagement staat in dienst van het cultuurproduct en levert dus niet per se een groot publiek of een dikke bankrekening op. Ook de organisatie (het kunstcollectief, het festival, ...) die achter cultuur zit hoeft niet het grootste belang te hebben bij cultuurmanagement. Meer aanzien, meer subsidies of meer sponsoring mogen niet haar eerste bekommernissen zijn. De kunst staat voorop en moet kunnen blijven voortbestaan - welig tierend of zacht smeulend, maar springlevend en ademend. Een culturele ondernemer moet dus ambitieus genoeg zijn om zichzelf en zijn organisatie ondergeschikt te maken aan het product waaraan hij werkt, of dit nu een theaterproductie, een collectie glaskristallen eenden of een muziekfestival is. In dit kader hoorde ik een mooie suggestie: "De cultuurmanager moet de anarchie van zijn cultuur behouden. Hij gebruikt zijn managerstalent om het onregelbare, het onvatbare van cultuur welig te laten tieren. Hij zorgt voor participatie, vermijdt verlieslatende acties, genereert publiek, vuurt internationale uitstraling aan en biedt overlevingskansen aan artiesten en collectieven." Probeer cultuur dus niet in te dijken of te commercialiseren maar laat (be)leven.

De noodzaak aan degelijk cultuurmanagement uit zich in termen van de duurzaamheid van zijn onderwerp. Vandaag leveren hilarische en/of ontroerende YouTube-hits een kortstondig miljoenenpubliek op. Ook zij behoren tot de culturele uitingen van onze samenleving. Maar om aanwezig te blijven in het culturele aanbod is een doordachte aanpak nodig. Cultuur moet blijven géven, blijven creëren, ontroeren en belevingen 'produceren' die zoveel mogelijk mensen in onze samenleving kunnen bereiken. Als cultuurmanagers kunnen we inspelen op veel van deze aspecten. We kunnen zorgen dat cultuur betaalbaar blijft, dat we met vrijwilligers een sociale gebeurtenis op

poten zetten waarin iedere schakel belangrijk blijkt, maar ook dat grote internationale en kleine lokale pareltjes hun ding kunnen doen voor een publiek, dat al deze cultuurproducten meer uitstraling krijgen in binnen- en buitenland, enz.

BEZORGDEHEID VOOR VANDAAG

De opkomende tendens van onverdraagzaamheid is een aspect waar we alleen maar waakzaam voor kunnen zijn en we adviseren beleidsmakers om dit ook te zijn. Eén enkel individu kan tegenwoordig het zorgvuldig opgebouwde gemeengoed kapotmaken. Een cultuurondernemer moet in mijn ogen ook ageren in dienst van de maatschappij.

Graag vermeld ik hier het incident waarbij enkele (letterlijk: enkele) buurtbewoners een advocate onder de arm nemen om één van de bekendste Belgische paradepaardjes naar de verdoemenis te helpen: Tomorrowland, vaandeldrager van een verdraagzame samenleving en uiting van de oh zo typische Vlaamse festivalcultuur zou niet meer mogen plaatsvinden omdat het deze buurtbewoners stoort. Deze zes avonden (tot ten laatste een uur 's nachts), die verspreid worden over veertien dagen, zou deze mensen het leven zuur maken. Is het mogelijk dat het geschreeuw van enkele buurtbewoners de hang naar cohesie en betrokkenheid van een hele maatschappij zou kunnen tegenhouden?

Tomorrowland is de droomrealisatie van onze creatieve industrie en één van de meest recente exportsuccessen van ons kleine landje. Op Facebook heeft het festival meer volgers dan de Tour de France en Wimbledon. Tomorrowworld, het Amerikaanse broertje, haalde op enkele maanden tijd zelfs meer volgers dan de Superbowl. In 2013 nog werd het festival winnaar van een *Toerisme Vlaanderen Award* omdat het voor de regio en het land een niet te onderschatten uitstraling genereert. Maar wat in dit verhaal even belangrijk is, is de immense economische return die het festival genereert: werkgelegenheid voor talloze leveranciers en enorme aandacht voor sociale cohesie. Het bedrijfje achter Tomorrowland telt intussen al meer dan dertig voltijdse werknemers en zet zich volop in om de buurt te betrekken, met maximale aandacht voor hun comfort en beleving. Sociale return zit immers ingebakken in de boodschap van het festival: "verdraagzaamheid, beleef samen!"

BROODNODIGE RADIO'S

Ik vermeld dit incident omdat ik bezorgd ben dat cultuur verdrongen wordt en aan banden gelegd. Maar, net zoals de cultuurmanager cultuur moet laten zijn en groeien, ben ik ervan overtuigd dat ook onze samenleving dit moet aanmoedigen. Cultuur is immers noodzakelijk. Je mag niet denken dat alleen lucht, water en brood het overleven van de mens mogelijk maken. We hebben meer nodig dan dat. Toen ik nog bij Artsen Zonder Grenzen werkte bouwden we zogenaamde 'centres nutritionnelles' in verschillende Afrikaanse

"Een culturele ondernemer moet ambitieus genoeg zijn om zichzelf en zijn organisatie ondergeschikt te maken aan het product waaraan hij werkt, of dit nu een theaterproductie, een collectie glaskristallen eenden of een muziekfestival is."

vluchtelingenkampen. Wanneer nieuwe vluchtelingen toekwamen was voedsel hun eerste bezorgdheid maar het duurde niet lang of de nood aan muziek en beleving begon zich te manifesteren. We hebben toen radio's moeten voorzien. Ook in studies naar de aantrekkingskracht van steden op jonge ondernemers en managers blijkt dat een rijk cultureel leven hen over de streep trekt. Wij moeten het belang van cultuur in onze samenleving dus naar waarde schatten. Want kunst is de vinger aan de pols van een hedendaagse samenleving en is, in de woorden van Churchill, "worth fighting for".

INVESTEREN IN BELEVING

Graag besluit ik met een gebroken lans: terwijl we in de Westerse wereld leven op geleend geld is het zeer belangrijk te beseffen dat we enkel meerwaarde kunnen creëren via industrie en ondernemerschap. Zonder deze twee geen zorg- of educatieve sector, laat staan cultuur. Een oproep voor ademruimte is hier dus op zijn plaats. Want ondernemerschap zorgt ervoor dat kapitaal en kansen voorhanden zijn om zaken te realiseren in de zachte sector.

De cultuurmanager bewaakt dan de brug tussen dit kapitaal en de kunst. Op een gedegen en menselijke manier moeten we genoeg budget voorzien om cultuur te creëren en te laten bloeien. Zoals elke bloem water, grond en zonlicht nodig heeft om te kunnen bestaan en haar potentieel te vervullen, hebben ook culturele creaties kapitaal nodig om hun creatieproces te kunnen voltrekken. Aangezien het beleven van cultuur een van de belangrijkste activiteiten is van een samenleving, is het nodig dat we de juiste mensen aantrekken om te investeren in cultuur. Dit zijn mensen die inzien dat creativiteit méér kan teruggeven dan louter winst en staat los van het feit dat financiële return het resultaat kán zijn van zo'n investering. Wat als je een beginnende schilder met de naam Borremans had gesponsord? Kunst en cultuur geven een identiteit aan de regio en kleuren de geschiedenis van een volk en een gemeenschap. Meer nog, zij definiëren ons toekomstige zijn. Niets mis met investeren in cultuur, niet?

Met dank aan Annelore Camps

Doorgaans financiert de private sector het project volledig, op basis van een dbfm-contract met de overheid. Deze laatste betaalt dan gedurende een langere periode voor de infrastructuur op basis van beschikbaarheid, kwaliteit en prestaties.

Niettegenstaande private financiering duurder is dan publieke financiering, kan een dbfm-aanpak wel degelijk een meerwaarde betekenen. Die komt tot stand doordat meerdere consortia in onderlinge concurrentie tot het beste project trachten te komen. Dit leidt tot creativiteit en optimalisaties, die op hun beurt leiden tot toegevoegde waarde en kostenbesparingen voor de overheid. Wanneer dit goed wordt aangepakt, zal dit de meerkosten van private financiering ruimschoots overstijgen. PMV pleit er dan ook voor om bij een dbfm-aanpak niet de boekhoudkundige overwegingen te laten primeren maar voor elk project te streven naar maximale meerwaarde.

DEUGDELIJK BESTUUR •

Organisatie, Raad van bestuur, Ysebaert, Clair – Deugdelijk bestuur is een reis en geen bestemming, zoals het gezegde gaat. PMV groeit en evolueert permanent. Dit geldt zowel voor haar activiteiten als voor haar structuur. Ook in de toekomst zal PMV deze uitdagingen op een transparante manier verankeren in een duidelijk en efficiënt corporate governance-kader.

Bij het evalueren en actualiseren van het corporate governance-charter zal bijzondere aandacht gaan naar de bestuursstructuur en de besluitvormingsprocessen in de vennootschap. Hierbij zal PMV uiteraard rekening houden met de specifieke rol van de overheid als (enige) aandeelhouder en zullen de oeso-richtlijnen op dit vlak als leidraad blijven dienen.

DOEN & DURVEN • Ambitie, Partnerschap, Risicobeheer, X-factor, Ysebaert, Clair – PMV is een doe- en durfbedrijf. Al dertien jaar lang koppelt zij het economisch overheidsinitiatief aan demarches uit de private markt; stimuleert zij publiek private samenwerkingsprojecten; verzorgt zij publiek vastgoed en let zij op de duurzame economische ontwikkeling van onze regio.

In de legislatuur 2014 – 2019 wil PMV nog een tandje bijsteken. Want een slagkrachtige overheid heeft niet alleen nood aan goed georganiseerde instellingen en een doortastend beleid. Zij bouwt ook aan instrumenten die zuurstof geven aan de economie door het ondersteunen en versterken van de private markt.

Op dit vlak is de Vlaamse investeringsmaatschappij PMV toonaangevend. Haar eerste prioriteit is werkgelegenheid. Productieprocessen verhuizen immers steeds vaker naar het buitenland of worden steeds meer geautomatiseerd en gerobotiseerd. Het stimuleren van de lokale maakindustrie verdient daarom bijzondere aandacht, net als het aanmoedigen van het ondernemerschap in de zorg en de technologie. Het is immers daar dat men jobs creëert voor zowel hoog- als laaggeschoolden.

Hoogkwalitatieve en betaalbare zorgverlening is sowieso een prioriteit voor het investeringsbeleid van PMV. Tegen 2030 zal de Vlaamse bevolking immers voor meer dan 25 percent bestaan uit 65-plussers. PMV zal daarom het ondernemerschap in innovatieve en efficiënte zorgverlening aanmoedigen.

Een derde belangrijk aandachtspunt is het ontwarren van het huidige mobiliteitskluwen. Vandaag verliezen we immers met zijn allen nog altijd veel te veel kostbare tijd in de file. De infrastructuurprojecten van

PMV kunnen hier een duurzame oplossing bieden.

Ook haar vastgoedinitiatieven, die zij realiseert met publieke én met private partijen, leiden tot gebiedsontwikkelingen, zorgconcepten en investeringen in onroerend erfgoed met een hoge maatschappelijke meerwaarde.

En ten slotte blijft PMV er nauwlettend op toezien dat zij in haar bedrijfs- en projectinvesteringen op een duurzame manier omgaat met grondstoffen, energie en open ruimte. Een nieuwe legislatuur biedt kansen om in al deze domeinen stappen vooruit te zetten.

Om van PMV een nog kordatere partner te maken, kan de nieuwe Vlaamse regering alvast de bestaande inspanningen, die zijn gericht op kapitaalgroei en rendement, versterken en de investeringen die passen binnen het beleid uitbreiden, met grote nadruk op de internationalisering ervan.

Door onafhankelijke bestuurders aan te duiden, kan zij de geloofwaardigheid van PMV in de markt bekrachtigen en private partijen nog gemakkelijker overtuigen om diens kapitaal te versterken. Zo kan PMV haar centrale rol bij het vinden van de nodige hefboomfinanciering via bancaire kredieten behouden en verder kapitaal en quasi-kapitaal blijven verstrekken aan starters, groeiers en andere maatschappelijk betekenisvolle projecten.

Daarenboven kan PMV haar duit in het zakje doen als adviseur bij de financiële structurering van belangrijke initiatieven en door samen te werken met diverse entiteiten van de Vlaamse overheid of met lokale besturen. Zij behouden daarbij elk hun eigenheid doordat de verschillende partners hun bijdrage leveren op basis van hun eigen missie, doelstellingen en sterkten.

Want alles zelf doen is optellen. Samenwerken is vermenigvuldigen. Met deze oude boerenwijsheid in het achterhoofd blijft PMV timmeren aan haar ambities voor de legislatuur 2014 – 2019.

DRAGON COMMANDER •

Creatieve industrie,

Risicokapitaal – In augustus 2013 kwam Dragon Commander op de markt, de nieuwste game van Larian Publishing, waarin PMV al investeerde in 2011. Larian is de grootste game-ontwikkelaar van België die kwalitatieve pc-games maakt en met beperkte budgetten opbokst tegen de grote internationale spelers. In de Verenigde Staten pronkte Larian Publishing met Dragon Commander al meteen op nummer één.

Veertig vaste medewerkers en zestig freelancers sleutelden aan dit Gentse wereldsucces. Mede dankzij PMV, kon Larian aan dit succes bouwen als zelfstandige ontwikkelaar, zonder financiële steun van een uitgever. Deze autonomie geeft hen meer ruimte om nieuwe projecten op te starten en om uit te groeien tot een onafhankelijke ontwikkelaar op wereldniveau.

DUCATT • Duurzame ontwik-

keling – Het management van Ducatt nv bestaat volledig uit ex-werknemers van Emgo, een fabrikant van glas voor klassieke gloeilampen, die samen meer dan vijfenveertig jaar ervaring hebben in de sector. Geïnspireerd door het productieverbod op gloeilampen voor de Europese markt in 2012,

bouwden zij de lampenfabriek in Lommel om tot een hoogwaardige producent van speciaal vlakglas voor fotovoltaïsche toepassingen. Ducatt telt inmiddels meer dan honderd medewerkers en is gespecialiseerd in de ontwikkeling, de productie en de commercialisering van gehard vlakglas. Dit wordt gebruikt om de actieve bestanddelen van zonnepanelen te beschermen. Ducatt wil voor deze markt dunner gehard vlakglas produceren met een hogere lichtdoorlaatbaarheid, minder reflectie en minder absorptie. En dat allemaal tegen een competitieve prijs. Bij de verdere ontwikkeling kan het glas zelfs dienen als dragende structuur voor het zonnepaneel zelf.

Om verder te innoveren en om het technologische leadership van Ducatt in de sector nog verder te versterken nam het bedrijf begin 2013 het Duitse Centrosolar Glas (Csg) over. Met deze expertise kan Ducatt uitgroeien tot een belangrijke leverancier in de fotovoltaïsche sector.

In 2011 participeerden PMV, Capricorn Cleantech Fund, Dexia Bank en Lrm al in de onderneming, samen goed voor een investering van 20 miljoen euro. In 2012 volgden nog enkele kleinere vervolginvesteringen.

Een bijkomende investering van circa 20 miljoen euro in 2013 maakte de overname van Centrosolar Glas mogelijk en ondersteunde Ducatt in moeilijke marktomstandigheden. Er was in 2013 immers hevige concurrentie van Chinese producenten, wat leidde tot een grote prijsdruk en

het sluiten van de productievestiging in Duitsland, begin 2014. Dankzij de Europese importheffingen op Chinees glas en zonnepanelen – een beslissing die geen dag te vroeg kwam – trekt de productie in Europa opnieuw aan en heeft Ducatt nu zicht op een betere toekomst.

DUURZAME ONTWIKKELING •

Ducatt, iLand, Offshore, Parkwind, Rebo, Stopcontact op zee –

Seneca zei het al: “Geniet zo van de genoegens van het ogenblik dat gij aan de geneugten van de toekomst geen schade berokkent.” Onze economie moet dus niet alleen een kortetermijnoplossing bieden voor de noden van vandaag, maar vooral tegemoet komen aan de behoeften van de generaties na ons.

Dit idee van duurzame ontwikkeling zit ingebakken in het geboortedecreet van PMV en maakt integraal deel uit van haar missie. PMV investeert daarom in de ontwikkeling en de implementatie van milieuvriendelijke en energie-efficiënte systemen. Samen met de private sector investeert PMV in projecten en ondernemingen die een voortrekkersrol vervullen op het gebied van duurzaamheid. Zij doet dat in die gevallen waar de risico's nog hoog zijn, maar waar ook duidelijke rendementsverwachtingen zijn. Zo investeerde PMV in 2013 samen 26,5 miljoen euro in Deme Blue Energy, iLand, Ducatt, Parkwind en Rebo om mee vorm te geven aan de duurzame economie van de toekomst.

... INTUSSEN

Op 26 april 2013 verkende PMV
Brusselse straatkunst tijdens
haar jaarlijkse teambuilding.

IXELLES-ELSENE
RUE DU
**TRONE
TROON**
141 → 67
-STRAAT
SPONSORING ? 054/32.43.04

#insideoutproject A Global Project

Plat du jour

Mont-Ventoux
Kilomètre 0

timtes timing
la performance devient réalité

aller vers
Tim 201

... INTUSSEN

Op 14 mei 2013 beklom
PMV de Mont Ventoux,
met verzamelde kracht.

... INTUSSEN

Op 14 juni 2013 blies PMV verzamelen in de Groene Jager in Brasschaat voor de jaarlijkse lunchcauserie van Waarborgbeheer.

... INTUSSEN

Op 27 september 2013
verwelkomde PMV Jean
Michel Jarre en Jacques
graaf Rogge op de
Informe Top van Gent
die plaatshad in de
Vooruit.

EILAND ZWIJNAARDE • Blue Gate Antwerp, Brownfields, Gebiedsontwikkeling, Nieuwpoort Rechteroever, Slim Turnhout - PMV zet haar schouders onder de gebiedsontwikkeling van Eiland Zwijnaarde. Zij doet dat samen met de stad Gent, het stedelijk ontwikkelingsbedrijf SoGent, de provincie Oost-Vlaanderen, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen, de nv Waterwegen en Zeekanaal en de private partner Alinso nv.

Behalve een veelvoud aan projectpartners is ook veelzijdigheid hier troef. Het gaat immers niet alleen om de sanering en de herontwikkeling van een blackpoint tot een regionaal bedrijventerrein van 35 hectare. Ook het verantwoord omgaan

met de schaarser wordende open ruimte in Vlaanderen, de versterking van het stedelijke en economische netwerk en de creatie van ruimte voor circa 2.000 arbeidsplaatsen maken deel uit van het project.

Het gebied van Eiland Zwijnaarde is strategisch gelegen op circa 7 kilometer ten zuiden van het centrum van Gent en is een toekomstige baken op de autoroute tussen Brussel en de kust. De site is omgord door de Ringvaart, de boven-Schelde en een oude getijdearm en zal dienen als thuisbasis voor slimme logistieke activiteiten en voor bedrijven die actief zijn in onderzoek en ontwikkeling.

De projectvennootschap nv Eiland Zwijnaarde legt nu de laatste hand aan het bouwrijp maken van het terrein en het opzetten van een uitgifteproces dat de procedure en modaliteiten bepaalt voor de verkoop of de uitgifte van de kavels. Thema's als duurzaamheid, alternatieve energie-opwekking en aandacht voor een groen kader staan daarbij centraal.

INTERVIEW

EIB

NICHOLAS JENNETT,
DIRECTEUR NEW PRODUCTS
& SPECIAL TRANSACTIONS BIJ EIB.

EUROPESE INNOVATIE IN PROJECTFINANCIERING

PMV werkte voor de financiering van het A11-project samen met de Europese Investeringsbank en gebruikte daarvoor als eerste een nieuw Europees financieringsinstrument voor *greenfield* infrastructuurwerken.

De aanleg van de A11 Brugge is tegelijk het grootste wegenproject en één van de grootste publiek private samenwerkingsprojecten tot nu toe in Vlaanderen. Toch is het vooral de financiering die internationaal veel aandacht kreeg: A11 Brugge maakte als eerste gebruik van het nieuwe Project Bond Credit Enhancement-instrument van de Europese investeringsbank. Nicholas Jennett, directeur van de afdeling 'New Products & Special Transactions' legt uit waarom het product werd ontwikkeld, hoe de innovatieve financiering werkt en wat de voordelen zijn.

Voor de financiële crisis van 2008 werden grote infrastructuurprojecten van overheden in veel landen gefinancierd met obligaties. Deze haalden het geld dat nodig was voor de constructie van het project op via de kapitaalmarkt, door langetermijnobligaties bij investeerders zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen aan te bieden. De kwaliteit van zo'n obligatie wordt uitgedrukt in een rating, gebaseerd op de kredietwaardigheid van het project en de uitgever. Door de financiële crisis liep dit systeem echter flink spaak, zo legt Nicholas Jennett uit: "Vóór 2008 werden alle infrastructuurobligaties als extra veiligheid voor 100 percent onderschreven door gespecialiseerde verzekeraars. Met het uitbreken van de crisis verloren echter veel van deze obligatieverzekeraars zelf hun AAA-rating. Hierdoor konden ze zelf geen hogekwaliteitsgaranties

meer geven op infrastructuurobligaties. Daarmee viel eigenlijk het hele financieringsmodel voor grote infrastructuurwerken via de kapitaalmarkten weg."

PROJECT BOND CREDIT ENHANCEMENT

De Europese Commissie zag dit gebeuren en vroeg de bank naar mogelijke oplossingen. "Eigenlijk was iedereen het erover eens dat institutionele beleggers zoals pensioenfondsen, verzekeraars en andere *asset managers* de natuurlijke financiers voor infrastructuurprojecten zijn. Infrastructuur zorgt immers meestal voor stabiele kasstromen op de lange termijn, precies waar dit soort investeerders naar zoeken. Na de crisis gebeurden deze investeringen niet meer vanuit de kapitaalmarkt. We moesten dus een instrument ontwikkelen dat deze markt opnieuw kon activeren door bepaalde risico's, eigen aan infrastructuurprojecten, te verkleinen. Daarom kwamen we met het idee om een extra financieringslaag in te bouwen, een soort buffer tussen het eigen vermogen van de projectvennootschap en de senior obligaties die onderschreven zijn door investeerders. Op deze manier konden we het risico voor de obligatiehouders beperken en werden de obligaties een pak aantrekkelijker. Dat is precies wat we met het Project Bond Credit Enhancement-instrument (Pcbe) hebben gedaan. Ons partnerschap met de Europese Commissie laat ons daarbij toe om het hefboomeffect van EU-geld te vergroten

De A11, niet goedkoop maar wellicht het meest verkeersveilige en leefbare stukje snelweg in Vlaanderen.

voor grote trans-Europese projecten in energie, telecommunicatie en transportnetwerken.”

De Pcbce-financiering kan verlopen op twee manieren, maar is altijd beperkt tot 20 percent van de waarde van de senior obligaties. De eerste manier is een mezzaninefinanciering waarbij de Europese Investeringsbank een achtergestelde lening voorziet als deel van de totale financiering van het project. Dit voegt een extra laag risicodragend kapitaal toe, bovenop het eigen vermogen van het project. De tweede manier voorziet tot 20 percent extra liquiditeit via een kredietbrief van de bank. De mogelijkheid om extra liquiditeit voor het project in te roepen (ondergeschikt aan de senior obligaties) biedt extra zekerheid voor de obligatiehouders. Het algemene effect van het Pcbce-mechanisme is daarmee een verhoging van de kredietwaardigheid (en de rating) van de projectobligaties. Voor de obligaties van A11 Brugge werd de kredietrating door de toevoeging van de Pcbce met drie punten opgetrokken: van Baa3 naar A3. Nicholas Jennett legt uit waarom dit een goede zaak is voor meer dan de investeerders alleen: “Een minder risicovolle obligatie vindt gemakkelijker investeerders dan een risicovolle. Hierdoor

krijgt de uitgever van de obligaties, in dit geval de projectvennootschap Via A11 nv, het geld veel gemakkelijker bijeen. Bovendien heeft het verlaagde risico ook een impact op de prijs van de obligaties en dus op de financieringskosten van het project: een lager risico is op die manier ook veel gunstiger voor de belastingbetaler.”

Het project A11 Brugge is uiteindelijk gefinancierd met een combinatie van eigen vermogen (van private partner Via Brugge en publieke partner Via-Invest) en obligaties voorzien van de Pcbce-garantieregeling. Als blijk van vertrouwen in het A11-project en de financiering trad het Eib ook zelf op als hoeksteeninvesteerder. Zo kon het project op twee manieren mee genieten van het vertrouwenseffect van de Europese Investeringsbank, zelf een instituut met een AAA-rating, dat veel vertrouwen opwekt bij andere potentiële investeerders.

INNOVATIE DOOR SAMENWERKING

Nicholas Jennett is bijzonder lovend over de innovatieve stap die PMV durfde te nemen met de keuze voor een obligatiefinanciering. De samenwerking was al enkele jaren aan de gang: al van bij de start van het Pcbce-initiatief werd

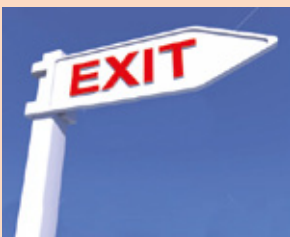
"Uiteindelijk is het de belastingbetaler die het meeste baat heeft bij deze innovatieve financiering."

Nicholas Jennett

het A11-project gezien als een goede kandidaat voor dit nieuwe type financiering. "We praatten met PMV over wat dat zou betekenen voor het project en welke extra stappen er nodig zouden zijn. We merkten meteen dat ze bijzonder open stonden voor de potentiële voordelen, ook al betekende dat voor hen in eerste instantie meer werk: ze moesten voor beide financieringsopties, de klassieke banklening en de kapitaalmarktfinanciering ondersteund door de Pcbce, afwegen wat de meeste voordelen zou bieden voor

de Belgische belastingbetaler. Vooral voor overheidsgerelateerde instanties is het niet altijd gemakkelijk om na het lange proces om een project voorbereid en goedgekeurd te krijgen, die extra inspanning te doen. Ik vond het dan ook indrukwekkend dat PMV na zo'n lang voortraject de visie en moed had om ook deze gloednieuwe piste voor de financiering te onderzoeken. Dat deed ze ook zeer grondig. Alle aspecten werden afgewogen en uiteindelijk bleek de Pcbce-oplossing het meeste voordelen te bieden. Ik ben dan ook zeer blij dat de uitkomst PMV heeft beloofd voor haar innovatieve aanpak. Zij heeft hiermee het eerste project in handen dat het Pcbce-mechanisme zowel in de constructie- als de operationele fase gebruikt, maar ook het eerste greenfield-project en het eerste project in transport binnen het European Project Bond Initiative."

De pilootfase van het project wordt geëvalueerd in 2015. Intussen kan men ermee investeren in drie sectoren: trans-Europese transportnetwerken (zoals de A11), trans-Europese energienetwerken en supersnelle telecommunicatienetwerken. 'Connecting Europe' wordt op deze manier concreet ingevuld. Na de pilootfase is het de bedoeling dat het initiatief ook voor andere sectoren bruikbaar wordt gemaakt binnen de nieuwe Connecting Europe Facility, een breed Europees programma om ontbrekende fysieke infrastructuurschakels weg te werken voor een beter verbonden Europa.

EXIT • Portfolio, Risicokapitaal - "Every exit is an entry somewhere else," klinkt het bij Tom Stoppard. In 2013 stapte PMV met succes uit Caliopa (halfgeleiderfotonica), Cmosis (beeldsensoren) en Visys (sorteer machines). De gerealiseerde meerwaarde compenseert de minderwaardes van minder succesvolle ondernemingen en geeft ruimte voor nieuwe investeringen. Op deze manier blijft de investeringscyclus draaien. PMV is wel een geduldige investeerder. Zij bouwt samen met haar portefeuillebedrijven aan toegevoegde waarde

voor alle partijen.

Om een exit te realiseren kan PMV haar aandelen verkopen of mikken op een beursgang van het betrokken bedrijf. Zo'n exit maakt een einde aan de participatie van een investeerder, maar betekent gezinszins het einde van de vennootschap. Integendeel, het kan een onderneming nieuwe groeikansen bieden, hetzij als een onderdeel van een grotere bedrijfsstructuur, hetzij als een zelfstandige eenheid. Succesvolle exits zijn ook een uitstekende graadmeter voor de prestaties van een investeringsfonds.

INTERVIEW

EXKI

EXKI LEERT NEW YORKERS
GEZONDE FASTFOOD
KENNEN

Exki, de Belgische keten in gezonde en snelle voeding, vertakt via een start-up naar New York, dankzij Belgisch geld en veel ambitie.

Frédéric Rouvez en Nicolas Steisel, mede-oprichters en managers van Exki.

Exki is een Belgische keten in gezonde en snelle voeding die in 2001 werd opgericht door drie vrienden. Alle drie lieten ze toen hun managementfuncties bij de Gib-holding varen om zich in het Exki-avontuur te storten. Drieënzeventig vestigingen en ruim achthonderd werknemers later wagen de drie ondernemers opnieuw de sprong, ditmaal met de overstap naar New York, niet gewoon voor een nieuwe vestiging maar met aangepaste recepten, een grondig herdachte lay-out en plannen voor tientallen nieuwe zaken.

HET SCHOENTJE PAST

Oprichters Frédéric Rouvez, Nicolas Steisel en Arnaud de Meeus startten de keten met een duidelijke visie: snel eten kan ook lekker, gezond én vers zijn. Intussen hebben ze dat punt ruimschoots bewezen: Exki telt vandaag zesendertig zaken in België, drieëntwintig in Frankrijk, een in Nederland, negen in Italië en vier in Luxemburg. De omzet gaat in stijgende lijn: in 2013 lag die zelfs 21 percent hoger dan in 2012. Nicolas Steisel, managing director, is ervan overtuigd dat de formule van Exki ook in New York zal aanslaan: "Exki heeft een stevige mix van zaken in huis die voor New York vertrouwd genoeg zijn om ingang te vinden én vernieuwend genoeg om het verschil te maken. Onze basisfilosofie is daar een voorbeeld van: we bieden snelle en gezonde voeding in een leuke omgeving. Voor New York is het meestal of-of, bij ons is het en-en. We combineren de snelheid en het gemak van

fastfoodrestaurants met de kwaliteit, de service en de recepten van gewone restaurants. Die elementen zijn ver verwijderd van de klassieke fastfood zoals ze in New York gewoon zijn." Frédéric Rouvez, mede-managing director, vult aan: "Mensen komen bij Exki voor hun plezier, voor een stukje ontspanning in de stad en de lekkere producten – en weten tegelijk dat ze ook goed doen voor hun lichaam. Dankzij de sterke focus op groenten bevatten onze producten minder vet, minder suiker, minder gluten, en meer vezels en vitamines. Het Exki-concept is bovendien van nature aangepast aan grote steden zoals New York, waar meer nood is aan onderbreking van de stress, aan snelheid en aan verse maar gebruiksklare producten. Ons voornaamste publiek, actieve vrouwen (70 percent van het huidige cliënteel) met weinig tijd en hoge verwachtingen, is er ook ruimschoots aanwezig."

Aan Exki New York gaat een bijzonder grondig traject vooraf. De eerste stappen werden eigenlijk gezet in 2011, op een handelsmissie met het prinzenpaar. Sindsdien is nagedacht over de vertaling van het concept, de producten, de marketing en de lay-out voor de Amerikaanse markt. Toch is er geen sprake van een revolutie voor het merk: "Voor Europa deden we van in het begin beroep op groentechef Frank Fol. Hij heeft voor ons de recepten uitgewerkt, ging mee op zoek naar leveranciers en bewaakte mee de kwaliteit. Maar omdat de smaken in New York anders zijn, kozen

we ervoor om daar samen te werken met lokale chef Galen Zamora, opnieuw een veelgeprezen topkok die sterk focust op groenten. Hij heeft al onze recepten herbekeken. Uiteindelijk waren we echter blij te zien dat hij voor onze salades, broodjes en andere producten zeer dicht is gebleven bij wat we al hadden. In de receptuur is heel wat veranderd, maar we behielden de basis en de herkenbaarheid. *Retail is detail, zoals de Amerikanen zeggen*", lacht Nicolas Steisel.

ETEN AAN HET BUREAU

"Eigenlijk zit het grootste verschil in aanpak tussen België en New York in het aandeel van take-away: New Yorkers eten immers veel vaker aan hun bureau. Dat betekent dat we veel meer klanten in een hele korte tijd moeten kunnen bedienen: *time is money*. We hebben dus goed moeten kijken naar onze lay-out, de doorstroming, de betalingssystemen enzovoort. Wij zijn goed voorbereid en hebben onze meeneemcapaciteit aanzienlijk verhoogd, maar we bieden voor diegenen die willen ook nog steeds plaats voor ontspanning, wat opnieuw een wezenlijk verschil is met veel eetzaken in New York. Take-away zaken daar focussen op de middagrush en bieden heel weinig aan buiten dat piekmoment. Bij Exki kan je de hele dag door terecht, met voor elk eetmoment een eigen aanbod: niet alleen 's middags voor de snelle lunch, maar ook 's ochtends voor het ontbijt of in de namiddag voor koffie met iets lekkers", legt Frédéric Rouvez uit. "Uiteindelijk blijkt uit onze studies dat veel

van wat we in huis hebben weinig aanpassing nodig heeft voor New York. Toch was het nodig en nuttig om zo grondig te werk te gaan. Uit de positioneringsoefening zijn veel ideeën gekomen die we ook in Europa kunnen toepassen, zoals bepaalde nieuwe producten en aanpassingen in de branding. Zo is de tagline vandaag "Natural, Fresh & Ready", maar in New York wordt bijna alle voeding als *natural* en *fresh* verkocht, en is *ready* al helemaal geen onderscheidende eigenschap. Onze nieuwe tagline wordt daar nu "Nature's kitchen", wat we ook concreetiseren met een nadrukkelijk aanwezige keuken. Later voeren we die verandering ook door in Europa."

EERSTE WERKNEMER WORDT CEO

Het opstarten van de nieuwe tak in New York heeft ook voor het moederbedrijf een grote impact. Zo is Laurent Kahn, voormalig general manager bij Exki, ceo van Exki New York geworden. "We zijn natuurlijk enorm blij dat we iemand in New York konden zetten die de filosofie van Exki écht door en door kent en belichaamt: Laurent Kahn was onze allereerste werknemer in ons eerste restaurant in Brussel in 2001. Het is ongelooflijk dat we met hem nu ook hetzelfde in het werk kunnen stellen in New York. Dat betekent echter ook dat we hem hier als general manager moeten vervangen, wat natuurlijk geen evidente zaak is. Bovendien gebruiken we ook onze bestaande teams hier om de stap naar New York volop voor te bereiden en uit te werken. Daar hebben

we momenteel ook vijf mensen ter plaatse. De eerste vestiging – in de wijk rond het bekende Flat Iron-gebouw – moet ook al voorzien zijn op de toekomstige bevoorrading van de volgende vijf zaken. Wijzelf plannen om elke maand ongeveer een week in New York te zitten om de verdere opstart en uitbouw te begeleiden. Maar met wat aanpassingen, verschuivingen en vooral veel skype-meetings, lukt dat allemaal wel”, aldus Nicolas Steisel.

PARTNERS MET VISIE EN DURF

Voor de financiering van Exki New York brachten de oprichters 5,5 miljoen euro kapitaal bijeen. PMV, de Belgische Maatschappij voor Internationaal Investeren en Sofinex brachten 2,5 miljoen euro in als eigen vermogen. De overige 3 miljoen werd geïnvesteerd door het moederbedrijf. De uitdaging, zo vertellen de oprichters, was niet het vinden van kapitaal voor Exki, maar wel het vinden van investeerders die mee wilden stappen in het project in New York als nieuwe start-up. “We vonden veel investeerders die bereid waren om te participeren in het moederbedrijf, maar met New York creëren we in feite een nieuwe onderneming, en dat lag moeilijker. Met partners als PMV vonden we

“New Yorkers kunnen niet rustig lunchen: overal luide muziek, alles snel-snel en weinig gezonde keuze. Geen wonder dat ze aan hun bureau eten.”

Nicolas Steisel,
managing director

uiteindelijk de juiste mensen die op basis van ons huidige succes mee wilden stappen. We waren ook zeer onder de indruk van de kwaliteit van het zorgvuldigheidsonderzoek, het werk en de financieringsstructuur voor het Amerikaanse filiaal. We zijn dus dubbel tevreden: we vonden niet alleen investeerders die in ons project geloven, maar ook allemaal Belgen die samen met ons investeren in het buitenland. Het is een mooi succesverhaal dat Belgische bedrijven nog steeds kunnen groeien met Belgisch geld.”

FRX • Gigarant,
Risicokapitaal – Het Amerikaanse Frx Polymers ontwikkelt, produceert en commercialiseert unieke milieuvriendelijke brandvertragende technische kunststoffen. Sinds de oprichting in 2007 investeerden Capricorn Cleantech Fund, Basf Venture Capital en Evonik Venture Capital al meer dan 50 miljoen dollar in het bedrijf.

In 2012 heeft Frx Polymers beslist om haar eerste industriële fabriek te bouwen op de site van Bayer in Antwerpen. Dit werd mee mogelijk gemaakt dankzij een door Gigarant verstrekte waarborg aan Kbc. Eind 2013 is de eerste productie in de nieuwe fabriek gerealiseerd. Met deze stap trad de innovatieve onderneming toe tot de grote chemiecluster in Antwerpen.

Voor deze investering kreeg Frx Polymers onlangs ook de prijs ‘Investment of the Year’ van Flanders Investment & Trade .

In mei 2014 investeerde PMV 6,9 miljoen dollar in een financieringsronde die in totaal nog eens 20 miljoen dollar injecteert in het bedrijf. Aan deze ronde namen onder andere de bestaande aandeelhouders Capricorn Venture Partners, Db Masdar Cleantech Fund, Sam Private Equity, Basf Venture Capital, Israel Cleantech Ventures, de nieuwe investeerder Evonik Venture Capital en de meeste oprichters deel. De middelen dienen voor het versneld commercialiseren van de productie uit de gloednieuwe industriële polymerenfabriek van Frx, die eind 2013 in gebruik werd genomen in Antwerpen.

GEBIEDSONTWIKKELING •

Blue Gate Antwerp,
Brownfields, Eiland Zwijnaarde,
Lokale besturen, Nieuwpoort
Rechteroever, Slim Turnhout -

De term gebiedsontwikkeling is er eentje uit de ruimtelijke ordening. Het slaat op de ontwikkeling van een afgebakend gebied in al haar facetten en is gericht op het op één lijn brengen van publieke, private en particuliere belangen, die bestuurlijke en sectorale grenzen doorsnijden. Overheden werken er samen met maatschappelijke partners en participeren in het risico. Gebiedsontwikkeling is dus een vorm van publiek private samenwerking en een multidisciplinaire aanpak is hierbij essentieel.

PMV doet aan gebiedsontwikkeling als facilitator en als investeerder. Zij is vooral bedreven in de samenwerking tussen publieke en private actoren, in het realiseren van maatschappelijke meerwaarde en in duurzame ontwikkeling. De opbrengsten van een project verdeelt zij objectief tussen alle betrokken

actoren, afhankelijk van de risico's die elkeen neemt. Op deze manier heeft PMV al gewerkt aan Blue Gate Antwerp, Slim Turnhout, Eiland Zwijnaarde en Nieuwpoort Rechteroever. De investeringswaarde van al deze projecten is 640 miljoen euro en goed voor 6.300 jobs.

GENT R4 • A11, Dbfm,

Infrastructuur, Kempense

noord-zuidverbinding, Ronse

N60, Via-Invest - De zuidelijke tak van de R4 in Merelbeke is één van de zes ontbrekende schakels in het Vlaamse wegennet. De PMV-dochtervennootschap Via-Invest doet er wat aan door de R4-buitenring tussen de Heerweg Noord in Gent - Zwijnaarde en de Guldensporenlaan in Merelbeke door te trekken.

Daarnaast voorziet Via-Invest een aantal ingrepen op de wegen en aansluitingspunten in de onmiddellijke omgeving van de R4-Zuid. Die werken dienen om de globale doorstroming te verbeteren en de verkeersafwisseling vlotter en veiliger te maken. Ook het fietsverkeer krijgt de nodige aandacht dankzij een afzonderlijk fietspad langsheen het traject van de R4-buitenring, dat maximaal wordt afgescheiden van het gemotoriseerde verkeer.

Via-Invest plaatste het project in de markt via een dbfm-formule voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud. De tijdelijke handelsvereniging R4-Gent, die bestaat uit Antwerpse Bouwwerken, Besix, Heijmans Infra en Stadsbader, staat in voor het dbm-gedeelte. Het consortium Belfius, Bnp Paribas Fortis en Dg Infra+ verzorgt de financiering. De werken zijn bijna gefinaliseerd en zullen waarschijnlijk midden 2014 opgeleverd worden. Het totale investeringsbedrag bedraagt zo'n 90 miljoen euro.

GIGARANT • Bedrijfsfinanciering, Groeifinanciering, Herstructurering, Mezzanine Partners 1, Waarborgregeling, Winwinlening - PMV beheert met Gigarant een mechanisme dat intrinsiek gezonde kmo's of grote ondernemingen ondersteunt bij het realiseren van hun ondernemingsplannen, in casu bij het voldoen aan hun financieringsbehoeften. Gigarant geeft overheidswaarborgen uit vanaf anderhalf miljoen euro en is hiermee complementair aan de generieke Waarborgregeling.

De waarborg kan oplopen tot 80 percent van het onderliggende krediet. De maximale looptijd bedraagt acht jaar. Gigarant beschikt over een totaal garantiebudget van 1,5 miljard euro.

Sinds haar oprichting heeft Gigarant een waarborgbedrag van 848,6 miljoen euro goedgekeurd, waarmee zij een veertigtal bedrijven kon helpen aan een totaal kredietbedrag van 1.474,96 miljoen euro. In 2013 werd 239,5 miljoen euro aan waarborgbedrag goedgekeurd en eind 2013 had Gigarant voor 269.366.185 euro aan reële waarborgen uitstaan bij zestien bedrijven. Niet alle goedgekeurde waarborgen werden uiteindelijk ook gerealiseerd, maar zij hebben wel geleid tot een financieringsoplossing voor de bedrijven in kwestie.

Nadat Gigarant de bedrijven door een turbulente crisisperiode heeft geleid, werden in 2013 opnieuw drie waarborgen vrijgegeven aangezien een tussenkomst van Gigarant niet langer vereist was. Zonder deze waarborgen

zou het voor veel ondernemers onmogelijk zijn geweest om de nodige financiering te bekomen. Gigarant heeft dus een cruciale rol gespeeld in de verdere ontwikkeling van deze ondernemingen en bij het in stand houden van het economische weefsel in Vlaanderen.

In 2013 werd ook voor het eerst een waarborg afgeroepen. Aangezien men, na een intensieve zoektocht, geen structurele oplossing kon vinden voor het televisiedienstenbedrijf Alfacam, beslisten de betrokken begunstigde bankiers om hun kredieten opeisbaar te stellen en zich te beroepen op de Gigarant-waarborg. Het uitbetaalde bedrag werd echter meer dan gecompenseerd door de al ontvangen waarborgpremies. Gigarant ondersteunde in 2013 ook enkele grote ondernemingsgroepen in crisisfase tijdens hun overleg met de banken. Zo konden deze ondernemingen, zelfs zonder de afgifte van een Gigarant-waarborg, succesvol doorstarten en konden zij meer dan vijfhonderd arbeidsplaatsen vrijwaren.

GROEIFINANCIERING • Bedrijfsfinanciering, Exki, Gigarant, Itineris, Jims Fitness, Mezzanine Partners 1, Mydibel, Waarborgregeling, Xeikon - PMV versterkt de financiële slagkracht van dynamische groeibedrijven. Die groep van bedrijven, ook wel "gazellen" genoemd, groeit niet alleen sneller dan andere ondernemingen, maar vormt tevens een motor voor innovatie in Vlaanderen. Zij

scoren ook aanzienlijk beter op het vlak van jobcreatie. Aandacht voor de financieringsbehoeften van gazellen is voor PMV dan ook een must.

Bovendien financiert PMV sinds 2012 ook zogenaamde "buy-out"-transacties. Dit geldt voor ondernemingen die hun aandeelhoudersstructuur willen optimaliseren, die hun activiteiten wensen over te dragen aan een volgende generatie of die het bedrijf verder willen professionaliseren, steeds met het oog op het verbeteren van de prestaties en het realiseren van groei. Om dezelfde redenen kan PMV ook de herfinanciering van bestaande leningen overwegen.

De oplossing van PMV voor groeibedrijven bestaat in de eerste plaats uit mezzaninefinanciering. Daarnaast neemt PMV ook met risicodragend kapitaal deel aan internationale expansieplannen en kan zij waarborgten toekennen.

Het begrip mezzaninefinanciering verwijst naar het Italiaanse "mezzanino." Dat is een term uit de bouwsector die nog het best valt te vertalen als "tussenverdieping." Als we de financiering van een bedrijf onderverdelen in lagen, dan is mezzaninefinanciering ook een soort tussenverdieping. Het is de financieringslaag die de ruimte opvult tussen bankkrediet en het aandelenkapitaal. De groeimezzanine van PMV neemt de vorm aan van een achtergestelde lening met soms een link naar het kapitaal via warrants of een conversierecht.

Mezzaninefinanciering zorgt voor de noodzakelijke zuurstof

om een hoog groeiritme in stand te houden en zelfs op te drijven. Het versterkt ook de financiële structuur van ondernemingen. Dat biedt een dubbel voordeel: men vormt een buffer om moeilijke tijden te overbruggen en men creëert een hefboom om zowel vreemd vermogen als extra aandelenkapitaal aan te trekken.

Vlaamse bedrijven kunnen ook sterk groeien door te investeren in het buitenland. De beperkte thuismarkt in Vlaanderen en de voortdurende globalisering stimuleren hen daartoe. PMV moedigt hen aan door deel te nemen aan de financiering van internationale investeringsprojecten. Zo financierde het Fonds Vlaanderen-Internationaal al mee voor projecten in China, India, Hongarije, Roemenië, Singapore, Thailand, Turkije, de Verenigde Staten en Vietnam.

Met deze instrumenten investeerde PMV al in vijftig bedrijven. Samen zijn die goed voor een totaal toegezegd investeringsbedrag van bijna 72 miljoen euro.

Ten slotte kunnen ambitieuze gazellen ook een beroep doen op de waarborgen van de generieke Waarborgregeling. Vanaf anderhalf miljoen euro kunnen zij terecht bij Gigarant, het fonds voor de grote waarborgen.

HAALBAARHEIDSSTUDIES •

Blue Gate Antwerp,
Brownfields, Dbfm,
Eiland Zwijnaarde,
Gebiedsontwikkeling,
Lokale besturen, Modulaire
kinderdagverblijven,
Nieuwpoort Rechteroever,
Publiek vastgoed, Slim
Turnhout, Sportinfrastructuur,
Vastgoed, Via-Invest, Vlaamse
Erfgoedkluis, Zorg - “Wanneer
een eminent maar oudere geleerde
beweert dat iets mogelijk is, heeft
hij vrijwel zeker gelijk. Wanneer
hij beweert dat iets onmogelijk
is, heeft hij heel waarschijnlijk
ongelijk,” beweerde de Engelse
sciencefiction-schrijver Arthur C.
Clarke.

En omdat alles zo simpel mogelijk gemaakt moet worden, maar ook niet simpeler, voert PMV haalbaarheidsstudies uit voor het opzetten van publiek private samenwerkingsprojecten, fondsstructuren, gebiedsontwikkelingen en huisvestingsprojecten. Zij doet dit in opdracht en voor rekening van het Vlaams Gewest of van andere partijen.

Zij verzamelt de nodige informatie bij de overheid en in de markt, en brengt dan met behulp van scenario-analyses alle financiële, operationele en juridische implicaties in kaart. De resultaten bieden inzicht in de globale haalbaarheid van een initiatief,

zowel inzake het marktpotentieel als de conformiteit met de private markt. Deze studies laten ook toe om operationele beslissingen te onderbouwen en bieden de kans om met kennis van zaken strategische keuzes te maken.

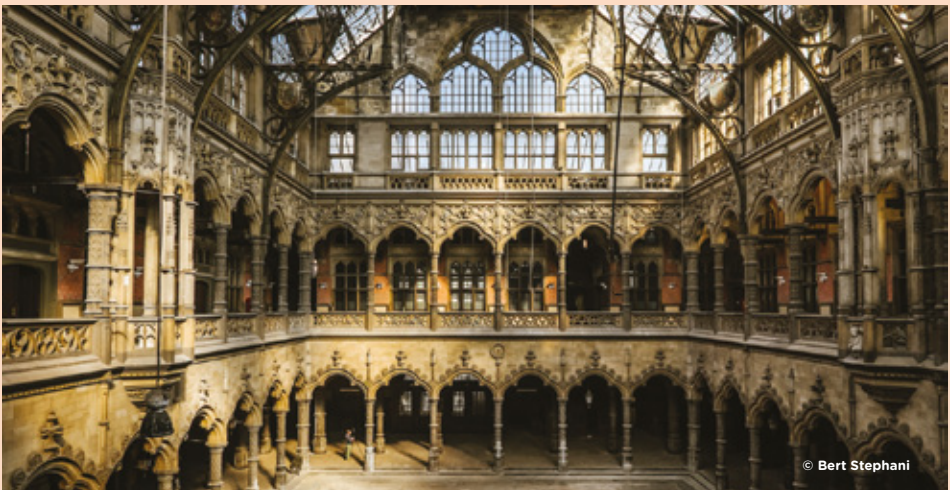
HANDELSBEURS
ANTWERPEN • Sanatorium
Lemaire, Vlaamse Erfgoedkluis,
Vastgoed - In 2013 bereikte de Vlaamse Erfgoedkluis een definitief akkoord met de nv Mopro Invest III voor de restauratie en herbestemming van de Handelsbeurs in de Twaalfmaandenstraat in Antwerpen. De kluis is een rollend investeringsfonds voor het erfgoed in onze regio. Het biedt alternatieve financieringsformules – zoals kapitaalparticipaties, leningen of projectfinanciering – voor het aanschaffen, beheren en openstellen van onroerend erfgoed, naar het voorbeeld van de National Trust in het Verenigd Koninkrijk.

De Handelsbeurs in Antwerpen heeft zijn oorsprong in de 16de eeuw, maar brandde tweemaal af, in 1583 en in 1858. Eind 19de eeuw werd de huidige

Handelsbeurs gebouwd op de plaats en de grondvesten van de 16de-eeuwse beurs. In 1997 verloor het gebouw zijn functie doordat de effectenbeurs van Antwerpen werd overgenomen door die van Brussel. Sindsdien staat het te verkommeren.

De Vlaamse Erfgoedkluis investeert nu 3,75 miljoen euro om deze Antwerpse parel in zijn oorspronkelijke schoonheid te herstellen. De nieuwe initiatiefnemers achter de nv Mopro Invest III zijn er immers in geslaagd om een sterk ondernemingsplan uit te werken waarbij de Handelsbeurs een semipublieke evenementenruimte wordt met in de aanpalende Schippersbeurs een restaurant. In de oude gebouwen van de dienst Bevolking in de Lange Nieuwstraat komt een hotel van de internationale Marriott-keten. Een nieuwe, rendabele invulling moet voor de nodige middelen zorgen om het noodzakelijke onderhoud en beheer te doen, zodat de toekomst van de Handelsbeurs op lange termijn kan worden veiliggesteld. De eerste restauratiewerken gaan van start eind 2014.

De renovatie en herbestemming van de Antwerpse Handelsbeurs is het eerste project van de vorig jaar opgerichte Vlaamse Erfgoedkluis, een samenwerking tussen PMV en de erfgoedorganisatie Herita vzw.

© Bert Stephani

HERSTRUCTURERING •
Bedrijfsfinanciering, Exit,
Gigant, Risicobeheer - PMV
 investeert op diverse manieren in innovatieve en groeiende bedrijven. Met haar financiering versterkt zij de kapitaalstructuur van deze ondernemingen en laat zij hen toe om hun groeiambities waar te maken. In veel gevallen neemt PMV ook een actieve rol op via een vertegenwoordiger in de raad van bestuur van de betrokken onderneming of door een actieve begeleiding van de ondernemer zelf.

Maar niet alles verloopt altijd zoals voorzien in het businessplan. Zeker in economisch moeilijke tijden komen heel wat bedrijven in woelig vaarwater terecht. Herstructureringen, al dan niet via de wet op de Continuïteit van Ondernemingen (wco), zijn dan vaak niet uit te sluiten.

PMV neemt op dat ogenblik haar verantwoordelijkheid als aandeelhouder of als financier. Zij werkt actief mee aan een oplossing. Het jaar 2013 was in dit opzicht bijzonder uitdagend, met enkele markante herstructureringsdossiers.

Zo geraakte Electrawinds in het najaar van 2013 in acute geldnood. Na intensieve onderhandelingen met diverse kandidaat-investeerders moest het bedrijf uiteindelijk in december 2013 bescherming vragen tegen zijn schuldeisers.

Om een constructief en duurzaam vergelijk te vinden, werkte

PMV samen met de andere achtergestelde schuldeisers - Gimv en Dg-infra - aan verschillende scenario's. Dit leidde uiteindelijk, niet zonder slag of stoot, tot een akkoord met alle belangrijke schuldeisers en met de Waalse intercommunale Tecteo, die een belangrijk deel van de activiteiten van Electrawinds overneemt en verderzet onder de naam Elicio.

Ook bij Thenergo ging het mis door foute investeringsbeslissingen, wijzigende regulering en de veranderende correlatie tussen gas- en olieprijs. De combinatie van deze drie uitdagingen leidde tot een situatie waarbij Thenergo de boeken zou neerleggen.

PMV heeft daarop de controle overgenomen via de omzetting van een lening en het aanstellen van bestuurders. Na een grondige herstructurering werden alle schuldeisers terugbetaald en alle activiteiten verkocht. De beursgenoteerde schelp diende als vehikel om Abo-groep, een Vlaamse milieuconsultant, toe te laten een beursnotering te bekomen. De herstructureringsfase duurde drie jaar. Zonder de tussenkomst van PMV zou het bedrijf failliet zijn gegaan.

In 2012 geraakte de Nederlandse staalbewerkingsgroep Smulders in de problemen omdat één grote bestelling, de bouw van een nieuw type funderingen voor een groot windmolenproject op zee, niet liep zoals verwacht. Toen de banken reageerden door hun

kredietlijnen te bevriezen, zag de groep geen andere mogelijkheid dan ook voor haar Belgische dochters Iemants en Willems in Arendonk de wco-procedure aan te vragen. Er waren vijfhonderd arbeidsplaatsen mee gemoeid.

De PMV-dochter Gigant heeft daarop onmiddellijk en samen met het Belgische managementteam en de betrokken banken gezocht naar een doorstart voor alle Belgische activiteiten die rendabel waren. Daarbij beloofde ze een waarborg aan de banken, op voorwaarde dat er een goed uitgetekend businessplan kon worden uitgevoerd en dat een nieuwe aandeelhouder eventueel het eigen vermogen zou versterken. Dankzij deze interventie waren de Nederlandse en de Belgische banken bereid om de Belgische staalbouwactiviteiten te laten doorstarten. De groep kon haar bestaande orderboek uitvoeren en slaagde erin om substantiële volumes aan nieuwe bestellingen binnen te halen. Zo kon men de bedrijfsvoering verderzetten en de werkgelegenheid handhaven. Gigant heeft de bewuste waarborg uiteindelijk nooit moeten leveren omdat de resultaten van de Belgische vennootschappen gunstig evolueerden, volledig in lijn met het overeengekomen businessplan, en omdat er in 2013 een nieuwe strategische investeerder toetrad.

Het verhaal van Iemants/Willems is zeker geen uitzondering. Waar mogelijk, draagt Gigant achter de schermen

bij aan de herstructurering van bedrijven, zonder dat daarbij een waarborg moet worden afgeleverd.

HUISVESTING FIT • Campus Syntra, Huisvesting Go!, Imalsosite, Publiek vastgoed, Vastgoed, Virginie Lovelinggebouw - Flanders Investment & Trade (Fit) is het agentschap voor internationale handel dat buitenlandse investeerders naar Vlaanderen haalt en de Vlaamse export bevordert. PMV begeleidde het in zijn zoektocht naar geschikte huisvesting voor honderd vijftenzestig medewerkers, die plaats biedt aan buitenlandse delegaties en die toelaat om anders te werken, met een optimale prijs-kwaliteitverhouding.

In 2012 verkende het handelsagentschap samen met PMV de Brusselse kantorenmarkt. Zij selecteerden tien mogelijke gebouwen. De offerteprocedure startte in 2013 en Fit besliste om vanaf 1 januari 2014 negen jaar lang circa 3.000 m² te huren op de achtste en negende verdieping van het Zenith-gebouw. De kantoren daar bieden een panoramisch zicht over Brussel en omgeving.

Het Zenith-gebouw is een kantoorgebouw van circa 30.000 m². Het dateert van 2009 en ligt aan de Albert II-laan in Brussel, vlakbij het Noordstation. Het kwaliteitsvolle ontwerp is een realisatie van de architecten Scau-Cerau. Het bureau Abscis Architecten zal voor Fit de inrichting verzorgen.

Fit koos voor het Zenith-gebouw omwille van de ligging, de zichtbaarheid en de uitstraling ervan. Bovendien biedt deze

locatie een vermindering van 25 percent van de ingehuurde oppervlakte, een mooi aanbod aan gemeenschappelijke infrastructuur, algemene duurzaamheid en aantrekkelijke financiële voorwaarden. Ook de luisterbereidheid van de eigenaar speelde mee in de eindbeslissing.

HUISVESTING GO! • Campus Syntra, Huisvesting Fit, Imalsosite, Publiek vastgoed, Vastgoed, Virginie Lovelinggebouw - Go! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap zocht een nieuw pand voor zijn centrale en pedagogische diensten en liet PMV begin

2012 de markt bevragen. Uit de zevenendertig voorstellen koos PMV uiteindelijk voor het project van vastgoedontwikkelaar Atenor.

Dit nieuwe Huis van het Go! telt circa 6.200 m² kantoorruimte en ligt aan de Brusselse Willebroekkaai. Het maakt deel uit van het gemengde project Up-site. PMV investeerde in het nieuwe gebouw, dat in augustus 2013 werd opgeleverd en verhuurd aan het Go!. In december 2013 verkocht PMV het pand aan de internationale verzekeraar Allianz.

ILAND • Ducatt, Duurzame ontwikkeling, Infrastructuur, Innoveren, Offshore, Parkwind, Rebo, Stopcontact op zee –

Wat in Dubai kan, moet bij ons ook maar kunnen. Het is wellicht met deze ambitieuze gedachte dat een consortium van bedrijven en investeerders het plan opvatten om voor de Belgische kust een kunstmatig energie-atol aan te leggen.

De overgang naar hernieuwbare energiebronnen brengt immers een aantal uitdagingen met zich mee. Zo moet ons elektriciteitsnetwerk, dat is gebouwd voor de energieproductie van grote centrales, worden omgebouwd naar een zogenaamd “smart grid” of een slim elektriciteitsnetwerk dat evenwicht kan brengen in de wirwar van aanbieders en afnemers.

De oplossing van het iLand-consortium is een kunstmatig eiland op zee dat een beetje lijkt op een grote donut. Wanneer de windturbines teveel elektriciteit produceren, pompt men water uit het reservoir en bij een tekort laat men het naar binnen lopen. Het eiland zal zo'n 2.500 miljoen kubieke meter zeewater kunnen opslaan. Op deze manier kan men vraag en aanbod op het elektriciteitsnetwerk in evenwicht brengen, met een efficiëntie van 75 tot 80 percent. iLand zal de doelmatigheid van ons elektriciteitsnetwerk verhogen en de kosten ervan verlagen.

In februari 2014, na een grondige voorbereidende studie door het Antwerpse studiebureau Ecorem, keurde de overheid een maritiem ruimtelijk uitvoeringsplan goed om iLand te bouwen voor de kust van Wenduine. Het zal twee kilometer lang zijn en anderhalve kilometer breed. PMV maakt deel uit van het consortium waarin ook Electrabel, windenergiebedrijven, baggeraars en andere investeringsmaatschappijen zich hebben verenigd.

Wereldwijd zou iLand het eerste project zijn van zijn soort. Het mag echter niet worden verward met het Stopcontact op Zee.

IMALSOSITE • Campus

Syntra, Huisvesting Fit, Huisvesting Go!, Publiek vastgoed, Vastgoed, Virginie Lovelinggebouw - In 1929 werd in Antwerpen de Intercommunale Maatschappij van de Linker-Scheldeoever (Imalso) opgericht. Zij legde nieuwe straten en verbindingswegen aan, waarbij men zich onder andere liet inspireren door het modernistische werk van de Franse architect Le Corbusier, die een (onuitgevoerd) urbanisatieplan had ingediend. Er kwamen villa's en in het begin van de jaren '50 ontstonden op de Antwerpse linkeroever de eerste wijken met sociale woningbouw. In 1954 bouwde de vennootschap haar hoofdzetel – een ontwerp van de architecten Cols & De Roeck – op de site aan de Thonetlaan 102, die nu op de lijst staat van te beschermen monumenten.

PMV kreeg de opdracht om de herontwikkeling van de Imalsosite te begeleiden. Zij zocht daarvoor een bouwteam dat er nieuwe huisvesting kan realiseren voor de Vlaamse ambtenaren die werken bij de watergebonden diensten in Antwerpen. Dat zijn, onder meer, Dab Loodswezen, Dab Vloot, de afdeling Maritieme Toegang en

de afdeling Kust. De opdracht omvat naast de renovatie van het bestaande Imalsogebouw ook het ontwerp en de bouwopdracht van een nieuwbouw, inclusief de landschapsinrichting.

PMV lanceerde hiervoor een concurrentiedialoog en selecteerde vijf kandidaten met een ontwerpteam. In 2013 werkten deze kandidaten een eerste en tweede voorstel uit en in het voorjaar van 2014 dienden de twee overblijvende deelnemers hun eindofferte in. PMV gunde het project in de lente van 2014 aan Van Laere nv. De oplevering is voorzien medio 2016.

INFRASTRUCTUUR • A11, Ambitie, Dbfm, Gent R4, Haalbaarheidsstudies, iLand, Institutionele financiers, Kempense noord-zuidverbinding, Kunstgrasvelden, Lokale besturen, Norkring, Offshore, Parkwind, Pmf Infrastructure Fund, Rebo, Ronse N60, Scholen van

Morgen, Sportinfrastructuur, Stopcontact op zee, Via-Invest, Zwembaden - De infrastructuur in Vlaanderen is traditioneel goed ontwikkeld. Toch is het belangrijk dat wij blijven investeren om ons te wapenen tegen de maatschappelijke en economische uitdagingen van de toekomst. PMV geeft daarbij prioritaire aandacht aan mobiliteit en logistiek (o.a. wegen en havens), aan sociale infrastructuur (o.a. scholen en sport) en aan hernieuwbare energievoorzieningen (wind-, biomassa- en zonne-energie).

PMV wil daarbij op een efficiënte manier private financiering aantrekken voor publieke infrastructuur. Zij doet dat op verschillende manieren.

Zo plaatst zij projecten in de markt via publiek private samenwerking. Denk maar aan haar prominente rol in de pps-projecten voor wegen en sportinfrastructuur. PMV was daarbij steeds vooruitstrevend en innovatief. Zo was het

Deze "donut" op zee voor de kust van Wenduine laat ons toe om energie op een slimme manier te beheren.

A11-project het allereerste Europese greenfield-project dat gefinancierd werd met Europese projectobligaties.

Via het PMF infrastructuurfonds geeft PMV institutionele investeerders toegang tot een portefeuille van infrastructuurprojecten. Verschillende verzekeraars, pensioenfondsen en spaarbanken zijn aandeelhouder in dit fonds, waarin een deel van de PMV-portfolio kan worden ondergebracht en dat ook rechtstreeks kan investeren in de infrastructuurprojecten van derden.

In het kader van het bankenplan, ten slotte, wordt ook werk gemaakt van de uitbreiding van de Gigarantregeling. Die zal toelaten om schuldfinanciering op de lange termijn aan te trekken via gespecialiseerde infrastructuurfondsen. Hiervoor komen diverse bronnen in aanmerking, zoals bankfinanciering, de kapitaalmarkten, investeringsfondsen en institutionele beleggers.

INNOVEREN • Additive manufacturing, Argen-x, Biocartis, Cardio3Biosciences, Frx, Laboratoria Smeets, Multiplicom, Posios, Q-biologicals, Racktivity, Risicokapitaal, Sofi, Trod Medical – PMV draagt innovatie hoog in het vaandel. Zij blijft dan ook investeren in beloftevolle, grensverleggende ondernemingen die zich nog in een vroege fase bevinden. Zij richt haar focus daarbij op speerpuntsectoren zoals de levenswetenschappen, de zorg, informatie- en communicatietechnologie en schone, industriële technologieën.

Zo kon in 2013 de innovatieve starter Agrosavfe – die werkt aan duurzame gewasbescherming – zichzelf mede dankzij financiering door PMV verder professioneel uitbouwen.

Daarnaast verleent PMV ook achtergestelde leningen aan innovatieve ondernemers. Wanneer een bedrijf steun krijgt van het agentschap voor Innovatie door

Wetenschap en Technologie, kan PMV het eigen vermogen van deze startende ondernemingen versterken met behulp van innovatiemezzanine.

Dit soort achtergestelde lening bedraagt maximaal 500.000 euro en kan worden geconverteerd in aandelen als de onderneming tijdens de looptijd van de lening een kapitaalverhoging doorvoert. De voorwaarden zijn bovendien aantrekkelijk. De interestbetalingen gebeuren immers pas vanaf het derde jaar van de looptijd van de lening, die is vastgelegd op zes jaar. Pas vanaf het vijfde jaar beginnen de kapitaalaflossingen. Eind 2013 bestond de PMV-portefeuille aan innovatiemezzanine uit vijfenveertig leningen, voor een toegezegd bedrag van 5,4 miljoen euro.

INSTITUTIONELE FINANCIERS • A11, Dbfm, Duurzame ontwikkeling, Infrastructuur, Pmf Infrastructure Fund, Publiek vastgoed, Sportinfrastructuur, Via-Invest, Zwembaden – De crisis van 2009 leidde tot een grote terughoudendheid bij de banken om bepaalde vormen van financiering te verlenen. Deze schroom werd nog versterkt door de strengere normen die Basel III oplegt. Vooral kredieten op de zeer lange termijn waren een bijzondere uitdaging.

Omwille van de lage interestniveaus zagen heel wat institutionele investeerders, zoals pensioenfondsen en verzekeraars, zich tezelfdertijd genoodzaakt om op zoek te gaan naar alternatieve langetermijnbeleggingen met een aantrekkelijk risico-rendementsprofiel. Dit zorgt ervoor dat heel wat institutionelen zich nu begeven op de markt van de langetermijnfinanciering en een alternatief bieden voor traditionele bankfinanciering.

PMV heeft deze beweging van nabij gevolgd. Met het Pmf Infrastructure Fund verschaft zij toegang aan institutionele investeerders tot publiek private samenwerkingsprojecten en tot initiatieven op het vlak van hernieuwbare energie. Via de uitgifte van vastgoedcertificaten trok PMV langetermijnfinanciering aan voor kantoorgebouwen voor de Vlaamse overheid. Institutionele financiers kregen de mogelijkheid om voor diverse pps-projecten langetermijnfinanciering te verschaffen en dit zowel voor kleine als grote projecten. Zo werd onder andere het zwembadcomplex in Hoogstraten gefinancierd. Ook de uitgifte van projectobligaties voor het project A11 kadert hierin.

ITINERIS • ARKimedea,
Bedrijfsfinanciering,
Groeifinanciering - Het in 2003 gestichte Gentse softwarebedrijf Itineris biedt geïntegreerde oplossingen aan haar klanten, die bijna uitsluitend elektriciteits-, gas- en watermaatschappijen zijn. Itineris gebruikt daarvoor voornamelijk haar Umax™ software, een Customer Information System dat het volledige proces van meterstand tot cash beheert, van de opmaak van offertes over

facturatie tot betaling. Hierdoor kunnen nutsbedrijven de rentabiliteit van hun klantenportefeuille optimaliseren.

Het bedrijf gaat volop voor internationale groei. Voortbouwend op zijn solide basis in de Benelux, heeft Itineris in 2012 de Amerikaanse markt betreden met een eerste overname. In de voorbije jaren heeft de onderneming een indrukwekkend parcours afgelegd, met succesvolle projecten bij een aanzienlijk aantal grote en internationale nutsbedrijven zoals Gdf Suez, E.ON, Agl Resources, Eneco, De Watergroep en Delta. De voorbije tien jaar kende het dan ook een continue groei naar meer dan tweehonderd vijftig medewerkers die een jaarlijkse omzet realiseren van 27,5 miljoen euro. In 2012 verkoos Ernst & Young Itineris dan ook tot het meest beloftevolle bedrijf van het jaar.

Om zijn groei te financieren en nieuwe markten aan te boren, voerde Itineris in 2011 een eerste kapitaalverhoging door. PMV tekende toen in voor 3 miljoen euro. De oprichter, Edgard Vermeersch, voegde daar zelf nog eens 1,5 miljoen euro aan toe. In november 2013 volgde een tweede kapitaalronde, geleid door Gimv en Gimv Arkiv Tech II fonds. Samen investeerden zij 6,5 miljoen euro. Daarnaast brachten de oprichter en PMV elk nog 1 miljoen euro in. De opgehaalde 8,5 miljoen euro dient om de internationale expansiestrategie, voornamelijk in de Verenigde Staten, verder te ondersteunen.

JIMS FITNESS • Bedrijfsfinanciering, Groeifinanciering, Waarborgregeling - In de zomer van 2013 verleende PMV 1,5 miljoen euro mezzaninefinanciering voor de uitbreiding van het aantal Jims fitnessclubs. Het bedrijf richt zich tot de prijsbewuste fitnesser en is één van de pioniers van lagekostenfitness in België.

Mede dankzij de intrede van PMV als investeerder en de Waarborgregeling van PMV kon het aantal clubs in minder dan één jaar tijd stijgen van acht tot twaalf. De onderneming staat niet stil en blijft groeien, want in de nabije toekomst zijn er nog clubopeningen gepland.

KERNCIJFERS (PER 31/12/13)

PMV-PARTICIPATIES:

€ 38.728.778

EIGEN VERMOGEN PMV:

€ 631.555.528

FINANCIËLE OPBRENGSTEN:

€ 12.809.803

FINANCIËLE VASTE ACTIVA:

€ 387.645.493

VLOTTENDE ACTIVA:

€ 255.927.423

AANTAL WERKNEMERS PMV-GROEP:

91

PARTICIPATIES IN BEHEER:

€ 89.750.800

KEMPENSE NOORD-ZUID-VERBINDING • A11, Dbfm, Gent R4, Infrastructuur, Ronse N60, Via-Invest - Een van de grote ontbrekende schakels in het Vlaamse wegennet is de noord-zuidverbinding in de Kempen. De centrale ligging van de Kempen in het Europese economische kerngebied en in de logistieke draaischijf die Vlaanderen is, verleent aan deze regio een belangrijke geo-economische troef. Jammer genoeg is er onvoldoende infrastructuur om de noord-zuidas tussen Nederland

en Brabant te ontsluiten via de Kempen. Het gevolg is dat het verkeer doorheen de Kempense dorpskernen via de N19 moeizaam verloopt. Door het toenemende zware vrachtverkeer staan ook de leefbaarheid en de veiligheid er onder druk. Daarom realiseert PMV dochter Via-Invest er de langverwachte noord-zuidverbinding.

Dat gebeurt met het doortrekken van de N19g tussen Kasterlee (kruispunt met de N123) en Geel (R14) en met de heraanleg van het complex 23 Geel-West, inclu-

De nieuwe brug over het Albertkanaal in de Kempen.

sief het bouwen van een nieuwe brug over het Albertkanaal.

Het project werd in de markt geplaatst met een dbm+f-formule (design, build, maintain + finance). De tijdelijke handelsvereniging Jan De Nul - Aswebo - Kumpen staat in voor het ontwerp, de bouw en het onderhoud. De financiering maakt het voorwerp uit van een aparte gunningsprocedure. Het financieringsconsortium bestaat uit Dif Infrastructuur Fund, Ing, Kbc Bank en Smbc.

De werken aan de Kempense noord-zuidverbinding gingen op 5 december 2011 van start en in februari 2014 ging het eerste deelproject officieel open. Vanaf 5 juni 2014 is de volledig verbinding beschikbaar.

KUNSTGRASVELDEN • Dbfm, Haalbaarheidsstudies, Infrastructuur, Lokale besturen, Sportinfrastructuur, Zwembaden - In het kader van de inhaalbeweging voor sportinfrastructuur heeft PMV in 2014 een derde cluster van maximaal negentwintig kunstgrasvelden in de markt geplaatst. De voorbije jaren realiseerde zij voor lokale overheden al twee bundels van in totaal vijfendertig kunstgrasvelden via publiek private samenwerking (pps).

Nieuw is dat de gemeenten nu kunnen kiezen voor multifunctionele kunstgrasvelden of voor velden die specifiek dienen voor de hockeysport. PMV verwacht de gunningsprocedure af te ronden in het voorjaar van 2015.

De private partner in dit pps-project zal opnieuw instaan voor de aanleg en de financiering maar is ook verantwoordelijk voor het groot onderhoud gedurende tien jaar. Tijdens deze periode moeten de velden blijven voldoen aan hoge technische eisen. Een onafhankelijke instantie zal de velden periodiek keuren. In ruil hiervoor betalen de betrokken gemeenten een beschikbaarheidsvergoeding die voor 30 procent wordt gesubsidieerd.

LABORATORIA SMEETS •

Risicokapitaal - In het najaar van 2013 heeft PMV een belangrijke kapitaalverhoging doorgevoerd bij Laboratoria Smeets. Dit in Wilrijk gevestigde bedrijf heeft sinds zijn oprichting in 1973 al een rijke geschiedenis geschreven.

Het spitste zich in het verleden toe op het vermengen van poeders voor de farmaceutische industrie en richt zich nu - onder impuls van het nieuwe management dat het bedrijf in 2009 overnam via een buy-out - op enkele nieuwe groeimarkten.

Zo slaagde Laboratoria Smeets er de voorbije jaren in een portefeuille op te bouwen van voedings-supplementen voor zowel veterinair als humaan gebruik. Het bedrijf werkte ook aan de verbetering en de toepassing van enkele nieuwe technieken. Dit leidde tot nieuwe samenwerkingen met industriële kleppers zoals Elanco en Zoetis, twee producenten van diergeneesmiddelen.

LOKALE BESTUREN •

Brownfields, Dbfm, Gebiedsontwikkeling, Haalbaarheidsstudies, Infrastructuur, Kunstgrasvelden, Sportinfrastructuur, Vastgoed, Zwembaden - PMV werkt samen met lokale overheden om een aantal complexe vastgoedvraagstukken, voornamelijk op het vlak van brownfieldontwikkeling en sportinfrastructuur, op te lossen. Omdat zowel de investeringsmiddelen als de geschikte

locaties schaars zijn, is het van belang dat beide partners in een samenwerking kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak, waarbij zij privaat kapitaal mobiliseren om de bestaande capaciteitstekorten weg te werken. Om deze succesvolle samenwerking structureel te verankeren, kan er in de toekomst ook een Vlaams investeringsfonds komen voor projectinvesteringen via een geïntegreerde gebiedsaanpak.

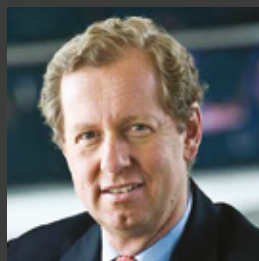
MEZZANINE PARTNERS 1 •

Bedrijfsfinanciering, Groeifinanciering, Partnerschap - Begin 2014 lanceerde PMV in samenwerking met de familiale groep Capital@rent het investeringsfonds Mezzanine Partners 1. Het is het eerste fonds in Vlaanderen dat zich uitsluitend toelegt op het verschaffen van mezzaninefinanciering, een hybride financieringsvorm die het midden houdt tussen aandelenkapitaal en bankfinanciering. Met de oprichting van het gezamenlijke fonds beogen PMV en Capital@rent om een structureel aanbod te formuleren voor de financiering van grotere ondernemingen. Het investeringsticket per onderneming bedraagt minimum 2,5 en maximum 10 miljoen euro.

Naast PMV en Capital@rent investeren verschillende private

LEIDERSCHAP

Duco Sickinghe, managing partner Fortino

Leiders moeten onwetend zijn

Beste lezer,

Twijfelt u wel eens aan de toekomst? Dan bent u niet alleen. In onze samenleving leeft tegenwoordig veel twijfel over de toekomst. We leven dan ook in spannende tijden, die worden gekenmerkt door verandering. Het klimaat verandert, de technologie verandert, de industrie verandert, onze cultuur verandert. En ga zo maar door. Toch schreef een goede vriend van me enkele jaren geleden een boek met de titel 'The End of Change.' Niet omdat hij geloofde dat we alle veranderingen eindelijk achter de rug hadden. Wel omdat hij wilde aantonen dat veranderingen vanaf nu in zo'n grote mate een deel van ons leven zullen uitmaken dat we ze maar beter als alledaags kunnen gaan beschouwen.

In Silicon Valley doen de technologiebedrijven en hun leiders dat ondertussen al met verve. Ze zijn niet alleen gewend aan verandering, ze doen er zelfs hun voordeel mee. Zonder het te beseffen, bepalen ze zo mee het veranderingsritme dat wereldwijd moet worden gevolgd. Ook hier. De impact van de digitale revolutie begint namelijk ook hier genadeloos door te dringen, in alle processen van de maatschappij, in alle facetten van onze economie. Ieder van ons moet zichzelf dus in vraag stellen en proberen in te spelen op een maatschappij in stroomversnelling. Terwijl het door de komst van nieuwe media tegelijkertijd alsmear moeilijker wordt om het grote plaatje te begrijpen.

We zullen ons toch moeten neerleggen bij die onwetendheid. Meer nog: we moeten er zelfs onze sterkte van maken. Na mijn vertrek als CEO van Telenet las ik daarom veel over het feit dat 'we niet weten wat we niet weten'. Ik leerde onder andere dat we van zo'n zeventig procent van het universum niet weten hoe het in elkaar zit, maar daar staan we blijkbaar niet bij stil.

**"We hebben nood aan goede leiders,
die de gave hebben om mensen mee
te nemen op een onbekende weg.
Aan leiders die mensen kunnen motiveren
om hun comfortzone te verlaten en
hen kunnen aanmoedigen om nieuwe
vaardigheden en middelen te gebruiken om
het schip veilig de haven binnen te loodsen."**

OP HOOP VAN ZEGEN

Misschien is het ook daarom dat bedrijfs- en regeringsleiders nog altijd geneigd zijn om de toekomst zo goed mogelijk te voorspellen. Misschien staan ze er ook niet bij stil dat ze amper weten wat de toekomst zal brengen. Het lukt namelijk maar zelden om de wereld, een land of een onderneming in een model te gieten op basis van historische kennis. Daarvoor zijn er te veel innovaties die ons dwingen om onze opvattingen fundamenteel te wijzigen. Denk aan de ontdekking van vloeibaar aardgas in de jaren zestig. Of aan hoe de Club van Rome in 1973 dacht dat de olievoorraad amper voldoende was om er nog twintig jaar mee verder te komen.

Toch stippelen bedrijfs- en regeringsleiders graag meerjarenplannen uit. En om eerlijk te zijn: ze hebben geen andere keuze. Laat me een voorbeeld geven. De bedrijfsbudgetten voor het volgende kalenderjaar worden meestal opgemaakt rond oktober. Op dat moment stelt een goede leider doelen, ook al zijn die op het eerste gezicht misschien niet haalbaar. Ik weet uit ervaring hoe medewerkers en managers daar vaak op reageren. Ze slaan hun ogen op, zijn bang dat hun baas het volgende jaar weer meer van hen verwacht en beklagen zich omdat hun CEO waarschijnlijk zelf niet eens weet hoe hij bepaalde nieuwe uitdagingen moet aanpakken.

Wat de medewerkers en managers die zo reageren daarbij vergeten, is dat er ook in het komende jaar nieuwe uitvindingen of inzichten zullen bijkomen. Die uitvindingen of inzichten zullen hen hopelijk helpen bij het bereiken van de doelen die hun baas hen oplegde. Maar zelfs als er buiten het bedrijf geen hulpmiddelen worden uitgevonden, is de kans groot dat de medewerkers en managers hun targets toch zullen halen. Wie is opgezeteld met een ambitieus budget, zal namelijk sneller 'out of the box' gaan denken. Bij Telenet zijn we daarom vaak aan het jaar begonnen 'op hoop van zegen'. Telkens bleek de vindingrijkheid van collega's niet te onderschatten. Op een voorwaarde: dat zij durven falen en dat ook het bedrijf dat toelaat.

Er zijn voldoende voorbeelden van bedrijven die al bewezen dat die mentaliteit werkt. Neem nu het Sloveense bedrijf dat vliegtuigen op elektromotoren even ver laat vliegen als de versies die werken op kerosine. Wifi-hotspots komen, met dank aan een andere onderneming, binnenkort dan weer uit een spuitbus, in de vorm van nanotechnologie. En er is meer om optimistisch over te zijn. Bill Gates durfde eerder bijvoorbeeld al te beweren dat we ook de armoede in Afrika zullen kunnen oplossen. Als de mede-oprichter van Microsoft zo optimistisch is over de toekomst, waarom zouden wij het dan niet zijn?

WEG VOL HINDERNISSEN

Alleen is het niet zo eenvoudig om ervoor te zorgen dat mensen hun onwetendheid omarmen. Daarom hebben we nood aan goede leiders, die de gave hebben om mensen mee te nemen op een onbekende weg. Aan leiders die mensen kunnen motiveren om hun comfortzone te verlaten en hen kunnen aanmoedigen om nieuwe vaardigheden en middelen te gebruiken om het schip veilig de haven binnen te loodsen. Maar vergis u niet. Deze leiders moeten zelf niet altijd de oplossing voor elk probleem kennen. Ze moeten wel aanvoelen wat mogelijk kan zijn. En ze mogen niet bang zijn voor het onbekende of voor een weg vol hindernissen.

Voor onze toekomstige welvaart is de aanwezigheid van goede leiders dan ook van groot belang. Of die leiders nu werken in het politieke leven of in het bedrijfsleven. Goed leiderschap zorgt er namelijk niet alleen voor dat het beter draait binnen een organisatie. Het zorgt er ook voor dat het land beter draait. Volg even mee.

Een samenleving kan alleen overleven als burgers en bedrijven belastingen betalen. Om dat te kunnen doen, moeten burgers een baan hebben en moeten bedrijven winst maken. Daarom moeten we burgers die goed hun boterham verdienen aanmoedigen. Daarom moeten we ook ondernemingen die hoge winsten boeken toejuichen. In een open, internationale economie leveren zij tenslotte een netto positieve bijdrage aan de wereld. Op voorwaarde dat ze hun belastingen op een billijke wijze betalen, natuurlijk.

Ook de politieke leiders verdienen trouwens zo nu en dan onze aanmoediging. De taak waar zij voorstaan, is soms misschien nog moeilijker dan die van bedrijfsleiders. Zodra een politicus een bepaalde richting uitgaat, zullen mede- en tegenstanders namelijk onmiddellijk nagaan of die richting haalbaar is. Wordt die haalbaarheid niet meteen bewezen, dan staan mensen met zakmessen klaar en wordt het plan afgeschoten. Zeker voor een politicus is het dus cruciaal om op zo'n moment leiderschap te tonen en om zijn tegenstanders en de rest van de burgers ervan te overtuigen niet alleen op korte termijn te denken. Anno 2014 moeten politici bijvoorbeeld aan mensen kunnen uitleggen waarom vandaag besparen op de overheidsuitgaven zo belangrijk is voor onze welvaart van (over) morgen.

ACROBAAT OP GROTE HOOGTE

Maar zelfs de combinatie van onwetendheid en leiderschap zal niet voldoende zijn om een rooskleurige toekomst te verzekeren. Het opwekken van nieuwsgierigheid zal minstens even belangrijk zijn. Zonder nieuwsgierigheid komen zelfs de beste leiders tenslotte geen stap vooruit. En aangezien onderwijs en nieuwsgierigheid met elkaar verbonden zijn zoals de kip en het ei, mogen we het belang van onze onderwijskwaliteit dus niet onderschatten. Dat leerde ik enkele jaren geleden al, toen we met een klein team de succesfactoren van het onderwijs bekeken.

Tot onze verbazing bleek dat vooral het leiderschap dat de directeur van een school of rector van een universiteit aan de dag legde doorslaggevend was voor het succes van studenten. Zo kwam alvast naar voor uit veldonderzoek in Engeland en Manhattan. Als je erover nadenkt, is het logisch dat de directeurs en rectors zo'n grote impact hebben. Als zij enthousiast zijn, werkt dat namelijk inspirerend voor de professoren die ze aansturen. Die professoren hebben daardoor op hun beurt een positieve impact op studenten.

Nu weet ik dus waarom ik werkelijk verzot was op statistiek toen ik in de Verenigde Staten studeerde. Ik was gewoon geweldig hard geïnspireerd door de prof. Hij bracht statistiek beter dan menig cabaretier dat zou doen, haalde me zo uit mijn comfortzone en liet me bovendien als een acrobaat op grote hoogte acteren in de wereld van waarschijnlijk- en onwaarschijnlijkheid.

Zelfs met die kennis van statistiek vond ik het de voorbije jaren toch nog altijd moeilijk om over de waarschijnlijkheid van sommige toekomstscenario's te spreken. Toen ik nog bij Telenet werkte, werd mij bijvoorbeeld vaak gevraagd hoe de televisie er binnen vijf of tien jaar zou uitzien. 'Geen idee', antwoordde ik steevast. Ik wist alleen dat we er met de beste leiders en experts, en vertrekkend vanuit een nieuwsgierige houding voor zouden zorgen dat we de best mogelijke producten zouden ontwikkelen. Ook al waren we op dat moment nog onwetend.

Ik geloof dat dit de beste houding is om onze welvaart te garanderen. Want innovaties kunnen we toch niet uitbannen. We kunnen ze alleen maar naar onze hand zetten. Op voorwaarde dat we onwetendheid, leiderschap en nieuwsgierigheid blijven combineren, moet volgens mij het beste daarom nog komen. Dat is geen kwestie van geloof of statistische waarschijnlijkheid. Dat weet ik gewoon zeker.

partijen in Mezzanine Partners 1, voornamelijk industriële families. De beoogde fondsgrootte bedraagt honderd miljoen euro. Hiermee kan men tegemoet komen aan de stijgende vraag naar alternatieve vormen van financiering bij overnames, uitbreidingsinvesteringen en familiale overdrachten. De doelgroep bestaat uit de meer mature bedrijven met een gedegen marktpositie, een bewezen track record en stabiele kasstromen. Het fonds zal gedurende een investeringsperiode van drie jaar een gespreide portefeuille van vijftien tot twintig achtergestelde leningen uitbouwen en heeft een totale looptijd van tien jaar.

Mezzanine Partners Management, een joint venture tussen PMV en Capital@rent, neemt het beheer van het mezzaninefonds waar. Daarnaast behouden PMV en Capital@rent hun bestaande werking voor wat betreft groeifinanciering aan kmo's voor bedragen van minder dan 2,5 miljoen euro.

MODULAIRE KINDERDAG-VERBLIJVEN • Infrastructuur, Lokale besturen, Risicokapitaal, Vastgoed - Vlaanderen kampt met een aanzienlijk tekort aan opvangplaatsen voor kinderen tot drie jaar.

Om hieraan te verhelpen lanceerde PMV een speciaal investeringsfonds, KidsInvest. Ondernemers kunnen er terecht voor de financiering van de start, de uitbreiding of de groei van zelfstandige kinderopvanginitiatieven. Ook overnames komen in aanmerking. Het fonds werd in 2009 opgericht en draait intussen op volle toeren. Eind 2013 waren er driehonderd en drie aanvragen binnen. De honderd en

drie goedgekeurde dossiers zijn samen goed voor zo'n vierduizend opvangplaatsen.

Maar zelfs dit is nog te weinig en PMV blijft zich inspannen om het aanbod aan kinderopvang beter af te stemmen op de vraag. Dit gebeurt onder meer met modulaire behuizing. In de komende jaren zal PMV investeren in vijftig van zulke kinderdagverblijven van de nieuwste generatie. Zij zijn technisch volledig uitgerust en voldoen aan de hoogste eisen op het vlak van energie, akoestiek en veiligheid. Alles samen is dit nog eens goed voor duizend vierhonderd nieuwe opvangplaatsen.

Het ontwerp is van Conix rdbm Architects, in samenwerking met Kind en Gezin, en houdt rekening met de vereisten van het nieuwe decreet Kinderopvang. In 2014 zal men een producent aanwijzen en gaat PMV samen met de lokale besturen en Kind & Gezin op zoek naar mogelijke locaties en uitbaters. De eerste kinderdagverblijven kunnen dan hun deuren openen in de eerste helft van 2015.

MULTIPLICOM • Risicokapitaal, Zorg - Om innovatie in de gezondheidszorg te bevorderen, investeerde PMV in februari 2013 samen met BioVest en Qbic Arkiv in Multiplicom, een twee jaar oude spin-off van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie en de Universiteit Antwerpen.

Het bedrijf specialiseert zich in moleculaire diagnostiek en heeft testen op de markt om onder meer de genetische voorbestemming op borstkanker, darmkanker, hartfalen en taaislijmvliesziekte in kaart te brengen. Dit gebeurt via de nieuwste dna-sequencingstechnologie, een methode om de basenvolgorde in dna te bepalen.

PMV financierde 1,25 miljoen euro in een totale financieringsronde van 5,5 miljoen euro. Dit geld dient om het productaanbod verder uit te breiden en om de bestaande producten verder in de internationale markt te zetten.

Sindsdien heeft Multiplicom zijn verkoop al kunnen verdrievoudigen. Het bedrijf levert vandaag diagnostica aan meer dan honderd genetische laboratoria in heel Europa.

MYDIBEL • Bedrijfsfinanciering, Groeifinanciering

- In 2013 verleende PMV groeifinanciering aan Mydibel, een familiaal, innoverend voedingsbedrijf actief in de productie van zowel verse, diepgevroren als droge aardappelproducten. Mydibel verwerkt dagelijks ongeveer tweeduizend ton aardappelen tot frieten, aardappel- en pureespecialiteiten, vlokken en granulaten. De aardappelen koopt men voornamelijk aan bij Vlaamse landbouwers.

Meer dan 90 percent van de aardappelproducten vindt zijn weg naar het buitenland. Mydibel is hierdoor één van onze Vlaamse exportambassadeurs. De groep realiseerde in 2013 een omzet van meer dan 100 miljoen euro en stelt ruim vierhonderd mensen tewerk.

Mydibel heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in de uitbreiding van de productiecapaciteit, de optimalisatie van de productielijnen en de opwekking van groene energie. In 2012 nam Mydibel een volledig nieuw logistiek centrum met een volautomatisch vrieshuis in gebruik dat plaats biedt aan eenendertigduizend paletten. Mydibel heeft zijn groei tot op heden volledig autonoom gerealiseerd, waardoor de onderneming het familiale karakter altijd bleef behouden.

In de komende jaren wil Mydibel de productiecapaciteit blijven uitbreiden en verbeteren met duurzame zorg voor het milieu en een leefbare omgeving. Door maximaal in te zetten op kwaliteit, innovatie en flexibiliteit kan het bedrijf competitief blijven in een snel veranderende markt. Dankzij de groeifinanciering van PMV kan Mydibel zijn ambitieuze groeverhaal verderzetten zonder het familiale karakter van de onderneming te moeten opgeven.

NAUTINVEST • Infrastructuur

- De scheepvaart en de havens zijn volgens de Europese Unie essentieel voor de internationale handel en nijverheid. Negentig percent van de externe Europese handel geschiedt via havens. Ook wordt meer dan veertig percent van de interne Europese handel over zee getransporteerd.

Om de scheepvaart en de havens competitief te houden, is PMV betrokken bij enkele belangrijke investeringsprojecten. Zo investeerde zij via haar dochtervennootschap Nautinvest in een nieuwe beloodsingsvloot, die cruciaal is om de scheepvaart in goede banen te leiden. De vloot, die volledig bestaat uit schepen van het swath-type, werd in 2013 helemaal operationeel. Dab Vloot huurt de schepen van Wandelaar Invest, een dochter van Nautinvest, via bareboat charters, een maritieme huurovereenkomst.

NIEUWPOORT

RECHTEROEVER • Blue Gate

Antwerp, Eiland Zwijnaarde, Gebiedsontwikkeling, Haalbaarheidsstudies, Slim Turnhout

- De integrale ontwikkeling van de jachthaven van Nieuwpoort tot de grootste van Noord-Europa is een ambitieus project dat de rol van Nieuwpoort als Europese jachthaven zal versterken. Om dit te realiseren sloegen de provincie West-Vlaanderen, de stad Nieuwpoort en het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust al in 2011 de handen in elkaar. In 2013 sloten zij een dienstenovereenkomst met PMV, die optreedt als consultant bij dit publiek-private samenwerkingsproject.

Bij de ontwikkeling zal aandacht gaan naar de beleving van de jachthaven binnen het toeristische netwerk van de kust. Er moet daarbij een directe en visuele relatie zijn tussen de

Bezoek van Telenor aan het Brusselse stripmuseum naar aanleiding van vijf jaar Norkring België.

jachthaven en de binnenstad en het project moet een economisch en leefbaar geheel worden. Er zal dus ook ruimte zijn voor bijvoorbeeld woonsten en commerciële vastgoedontwikkeling.

De bestaande jachthaven zal worden uitgebreid met zo'n 60.000 m². Een nieuw insteekdok voor actieve en recreatieve zeilsport zal er een zeshonderdtal bijkomende ligplaatsen creëren. Momenteel lopen de noodzakelijke milieutechnische en stedenbouwkundige procedures en wordt er een grondenbank opgezet.

Nieuwe klanten voor de Europese jachthaven van Nieuwpoort

NORKRING • Infrastructuur –

Sinds de overname van het Vrt-zenderpark vijf jaar geleden bouwt Norkring België de digitale ether uit in Vlaanderen en in Brussel. PMV heeft een minderheidsbelang van 25 percent in deze vennootschap.

Het zenderpark van Norkring België bestaat uit vierentwintig zendmasten, waarvan die in Sint-Pieters-Leeuw de meest opvallende is. Met driehonderd meter is zij even hoog als de Eiffeltoren en meteen ook de hoogste toren in België.

Norkring België neemt nu de omroeptransmissiediensten van de Vrt voor haar rekening. Het mediabedrijf verwierf ook de licenties voor het aanbieden van een televisie- en radio-omroepnetwerk, samen met de bijhorende digitale frequentiepakketten. Dat maakt van het bedrijf een volwaardige nieuwe netwerkoperator voor digitale radio en televisie. De technologie van Norkring België

laat immers toe om via een kleine binnenhuisantenne draadloos televisie, geluid of andere data te ontvangen in de meest optimale kwaliteit. Norkring België heeft zijn technologie al met veel succes gedemonstreerd op het circuit van Zolder en tijdens de Memorial Van Damme.

Naast televisiemaatschappijen als Vrt en Telenet zijn er onder meer klanten voor dataverkeer en co-locatie. Het bedrijf bekijkt ook de mogelijkheden van digitale radio via de ether.

Op 19 en 20 maart 2014 vierden Norkring België en PMV de vijfde verjaardag van hun samenwerking. Een delegatie van honderd dertien Noren bezocht op uitnodiging van PMV het Brusselse Stripmuseum. Daags nadien was Norkring België gastheer voor een smakelijk feestje in Antwerpen.

NON-PROFIT

Bogdan Vanden Berghe, directeur 11.11.11

Goede dingen doen en ze ook goed doen

© Christophe Luts

Ontwikkelingssamenwerking is ontstaan vanuit een sterk gevoel van solidariteit tussen naties. Na het aflopen van de Tweede Wereldoorlog en de onafhankelijkheidsbeweging in de kolonies, besepte de internationale gemeenschap dat er bijstand verleend moest worden voor (weder)opbouw in oude en nieuwe staten. Politici en burgers werden zich meer en meer bewust van onderontwikkeling in de wereld, maar ook politieke motieven – de Koude Oorlog – speelden een rol. Er ontstonden internationale instellingen die als doel hadden om hulp te geven, staten gingen bilaterale relaties aan met andere staten om bijstand te verlenen en vele verenigingen en organisaties zetten eigen hulpprojecten op. Zo ontstond ook 11.11.11.

Vandaag, enkele decennia later, is de wereld ingrijpend veranderd. Lange tijd twijfelde niemand eraan dat ontwikkelingssamenwerking de goede dingen deed. Het ging immers om het goede doel. Die tijd is voorbij. Sinds de jaren '90 zijn er meer en meer kritische stemmen te horen over ontwikkelingssamenwerking. Denk maar aan de zogenaamde 'witte olifanten', projecten waar vanuit een donorland veel geld ingestoken werd, maar waar de plaatselijke bevolking niet meteen om vroeg. Sinds de jaren 2000 – onder andere met de goedkeuring van de Millenniumdoelstellingen – staat effectiviteit steeds hoger op de agenda: wat brengt ontwikkelingssamenwerking op?

Voor 11.11.11 hebben de veranderingen een belangrijke impact op hoe de sector met zichzelf en anderen omgaat. Elke ontwikkelingsactor heeft de plicht (zelf)kritisch te zijn en te zoeken naar de beste manier om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. In essentie: doen we de dingen goed en doen we de goede dingen? Een simpel uitgangspunt, maar wel met belangrijke consequenties.

Om de discussie zuiver te houden, vermijden we allereerst best begripsverwarring. Mensen zien ontwikkelingssamenwerking vaak als één geheel, maar dat klopt niet. Zo is de officiële ontwik-

kelingssector niet hetzelfde als het werk van ngo's, al streven we gelijkaardige doelstellingen na. Ruw geschetst: terwijl officiële donoren dat in de eerste plaats doen door hulp te geven aan ontwikkelingslanden (van staat tot staat), ondersteunen ngo's mensen of organisaties. Hoewel we beide in moeilijke en risicovolle situaties werken, is dat fundamenteel verschillend: hoe dicht bij de bevolking, hoe dicht bij de echt hulpbehoevenden en de reële noden. Hoe dicht bij de staat, hoe dicht bij de officiële beleidsverantwoordelijken. Ngo's kunnen bij problemen of misbruik kiezen om met een andere partner te werken. Overheden kunnen dat niet.

Wij zijn voorstander van deze verschillen, want in het beste geval werken we complementair aan elkaar. Maar het onderscheid heeft gevolgen voor hoe we dingen aanpakken, onder andere ook voor de managementaanpak. Voor de officiële samenwerking is de professionalisering vergelijkbaar met die van andere overheidsdepartementen. Bij ngo's en kleine initiatieven is dit een ander verhaal.

Zoals hierboven aangehaald, zijn veel ngo's ontstaan vanuit groot engagement en de behoefte om 'iets te doen'. Loonkosten speelden weinig rol ("we werken wel voor niets") en als we lonen uitbetaalden dan verdiende iedereen evenveel. Verantwoordelijkheid legden we af aan onze achterban met communicatie over de resultaten op het terrein. Dikwijls kwamen de lokale mensen of organisaties uit het Zuiden die we ondersteunden dat ook nog zelf uitleggen. Allemaal prima en zeker nog gangbaar bij veel kleine initiatieven vandaag in Vlaanderen. Maar sommige ngo's, zoals 11.11.11, kenden veel succes en als gevolg daarvan extra vragen om hulp. De omzet groeide, nieuwe landen werden aangedaan, nieuwe projecten opgestart, nieuwe mensen aangeworven.

Uiteraard heeft deze groei gevolgen. Een grote ngo als 11.11.11 heeft vandaag een professionele boekhouding, een modern personeelsbeleid (inclusief functieclassificatie, functionerings-, evaluatiegesprekken en vormingsbeleid), een reisbeleid (met richtlijnen in verband met milieuvriendelijk reizen), een uitgebreid procedurehandboek (hoe besteden we opdrachten uit, wie tekent welke uitgaven, hoe rekenen we subsidies af) een intern financieel controlesysteem, jaarlijkse revisie van de rekeningen en voor elke partner in het Zuiden een jaarlijkse financiële audit.

Ook het management heeft zich aangepast. Directie- of managementteam volgen nauwgezet de werking op en we hebben sinds enkele jaren ook een certificaat van een kwaliteitssysteem. Met de sector besteden we heel wat aandacht aan het zo overzichtelijk mogelijk voorstellen van onze financiën (kijk eens op ngo-openboek.be). Om maar te zeggen, de grotere organisaties hebben grote stappen gezet op het vlak van professionalisering. Al betekent deze professionalisering wel veel grotere overheadkosten, in vergelijking met die vrolijke startjaren.

Ik sta hier 100 percent achter. Deze instrumenten zijn voor mij noodzakelijk om een organisatie van onze omvang in goede banen te leiden. Hoe professioneler we de zaken aanpakken, hoe beter. Ik ben ervan overtuigd dat we op dat vlak de vergelijking met heel wat uit de kluiten gewassen kmo's (want dat zijn we qua omvang) kunnen doorstaan. We werken dus al goed, maar doen we ook nog de goede dingen?

Met deze vraag komen we terecht bij de effectiviteit van hulp. Worden centen goed ingezet en verandert er daardoor iets zichtbaar en meetbaar? De officiële ontwikkelingssector besteedde er al enkele grote conferenties aan, bij momenten in bijna obsessieproporties. Vreemd genoeg zijn het net de ngo's die de vraag van effectiviteit op tafel hebben gelegd, als gevolg van wat we ter plaatse zagen. Zo moesten landen als Tanzania meer dan duizend rapporten maken voor de verschillende donoren. Kon dat niet eenvoudiger? Sommige donoren waren met een beperkt budget actief in vijftig landen. Is dat effectief? Heel wat landen gaven hun hulp via zelf opgezette systemen, zonder gebruik te maken van de systemen van het ontvangende land. Handig om op korte termijn problemen te vermijden, maar goed op lange termijn? Natuurlijk niet.

Begin jaren 2000 sloegen de officiële donoren de handen in elkaar en beloofden ze deze en andere uitdagingen aan te pakken. Een intentie die werd neergeschreven in de verklaring van Parijs (2005). Een goede start, maar tot nu toe gaan de hervormingen nog veel te traag en wordt slechts een beperkt aantal doelstellingen gehaald. Hier moet dus zeker nog een tandje bijgestoken worden. Maar ook voor ngo's is de evolutie naar een efficiëntere aanpak niet vrijblijvend. Vandaar dat we ook hier inspanningen rond doen. We moeten ons alvast niet te veel zorgen maken over alternatieve of parallelle systemen. Zoals gezegd, kunnen we in het slechtste geval ook veranderen van partner. Slechtste geval, omdat we natuurlijk ook problemen tegenkomen in de samenwerking. Als dat capaciteitsproblemen zijn - en dat gaat van boekhoudproblemen tot gebrek aan inhoudelijke capaciteit - dan ondersteunen we en zoeken we mee naar oplossingen. Maar als er corruptie of een gebrek aan legitimiteit aan de oppervlakte komt dringen andere maatregelen zich op. Dit gezegd zijnde: bij veel van onze partners loopt het ook andersom, en leren wij veel van hen.

Dat brengt ons bij een belangrijke nuance. Professioneler en effectiever werken is noodzakelijk, maar niet het enige. 11.11.11 is ontstaan uit engagement en de behoefte iets wezenlijk te veranderen. Wij vechten tegen onrecht en dat onrecht manifesteert zich elke dag anders. Dit betekent dat we in een dynamische omgeving werken, gericht op een wereld in verandering. Als we hierin een rol van betekenis willen spelen, moeten we een organisatie zijn die ook

dynamisch, flexibel, wendbaar en veerkrachtig is. Een organisatie die toont dat ze midden in de maatschappij staat en voor-denkt in plaats van na-denkt.

Daarom is het cruciaal te investeren in samenwerkingen in het Noorden en het Zuiden die het verschil kunnen maken. In ontwikkelingslanden vinden we hiervoor partners in overvloed. En bij ons zie ik gelukkig nog steeds heel veel mensen solliciteren vanuit een herkenbaar maar steeds opnieuw fris engagement. Dat heeft voor mij twee belangrijke consequenties. Onze organisatie, onze sector, moeten steeds opnieuw inzetten op die domeinen die een echte hefboom zijn. Een hefboom om effectief iets te veranderen. Tegelijk moeten we ervoor zorgen dat we het menselijke kapitaal dat wij in de schoot geworpen krijgen altijd ten volle koesteren.

Over het eerste schreef ik al in overvloed. Enkel hulp geven is niet voldoende, we moeten ook kijken naar andere terreinen die ontwikkeling vooruit helpen: democratisering, klimaatverandering of de werking van de financiële markten. Deze terreinen hebben een wezenlijke impact op ontwikkelingslanden, -projecten en mensen. Politiek werk is hierbij van essentieel belang: beslissingen die Vlaanderen, België of Europa nemen kunnen vaak een grotere impact hebben op ontwikkeling dan het budget van 0,7 percent van het bruto nationaal inkomen waar we al zo lang voor strijden.

Ten slotte. 11.11.11 maakt geen producten, maar levert ideeën, argumenten en getuigenissen. Wie zorgt daarvoor? Mensen. Het zijn deze mensen, zowel hier als in het Zuiden, die ons echt kapitaal vormen. De mensen die nu solliciteren bij ons zijn wat jonger dan de mensen die onze organisaties uit de grond stampen en ze vinden professionaliteit vanzelfsprekend. Ze zijn getalenteerd, gedreven, creatief. Maar ook bereid te werken voor net iets minder dan in een andere sector, in ruil voor zinvol werk. Veel bedrijfsleiders zouden er heel wat voor over hebben om personeel te vinden dat zich zo identificeert met zijn werk. Dat moeten we koesteren. Door mensen inspraak te geven bij grote strategische keuzes, ruimte te geven om initiatieven te nemen, maar vooral door zaken op het terrein te realiseren. Enkel als we het verschil maken zullen deze medewerkers trots kunnen zijn op hun werk. Ook dat is goede dingen doen.

"Als we in een wereld in verandering een rol willen spelen, moeten wij een organisatie zijn die dynamisch, flexibel, wendbaar en veerkrachtig is. Een organisatie die toont dat ze midden in de maatschappij staat en voor-denkt in plaats van na-denkt."

OFFSHORE • Duurzame ontwikkeling, ILand, Infrastructuur, Parkwind, Rebo, Stopcontact op zee – Veel institutionele investeerders hebben weinig ervaring met offshore energieproductie en plaatsen dit soort investeringen in een hogere risicoklasse. Nochtans zijn dit soort alternatieve energiebronnen van groot belang om over te schakelen naar een duurzame energievoorziening. Het is de taak van PMV om een oplossing te vinden voor dit marktfalen.

PMV investeerde daarom in de offshore windparken Belwind en Northwind. Deze portefeuille - en de knowhow die eraan is verbonden - zit nu gebundeld in de holding Parkwind, waar ook Korys en Colruyt deel van uitmaken. Parkwind heeft ondertussen bewezen wat het waard is en slaagt erin om grote internationale investeerders aan te trekken voor haar projecten in offshore windenergie in België.

PMV gebruikt haar expertise ook om samen met partners zoals de energienetwerkspecialist Elia een stopcontact op zee te ontwikkelen. Met dit project zorgen zij ervoor dat de geproduceerde elektriciteit ook op een zo efficiënt en goedkoop mogelijke manier aan land komt.

Ten slotte is PMV ook van wal gestoken om de op zee opgewekte energie op een grootschalige manier op te slaan in een zogenaamd energie-eiland. Op deze manier is het mogelijk om productie en verbruik beter op elkaar af te stemmen. Het is immers cruciaal om black-outs te vermijden omwille van een tekort aan elektriciteit door uitvallende centrales of omwille van een overschot wegens een te lage afname. Zo'n black-outs zouden de reputatie van ons land schaden en zeer grote financiële kosten met zich meebrengen.

ORGANISATIE • Deugdelijk bestuur, Raad van bestuur, Ysebaert, Clair

- In overleg met het remuneratiecomité heeft het groepsmanagementcomité in 2013 de organisatiestructuur van PMV aangepast aan de groei in het aantal activiteiten, met bijzondere aandacht voor de communicatie en de samenwerking tussen en binnen de verschillende teams. Ook vanuit de organisatie zelf kwam immers de vraag om de structuur te stroomlijnen en te vereenvoudigen.

Dit betekent dat er nu, naast de stafdiensten, drie groepen zijn: "Risicokapitaal", "Bedrijfsfinanciering" en "Infrastructuur en vastgoed". De algemene principes waarop de organisatie van PMV is gebaseerd, onder meer het werken met groeps- en clusterstructuren, bleven ongewijzigd.

P

PARKWIND • Duurzame ontwikkeling, iLand, Infrastructuur, Offshore, Rebo, Stopcontact op zee - Vlaanderen heeft een voortrekkersrol in het domein van offshore windenergie en kan die in de toekomst ook exporteren. Daarom besloten PMV, Colruyt en Korys in 2012 om hun belangen in Belwind en Northwind samen te brengen in Parkwind nv.

Deze vennootschap bundelt de beschikbare expertise op het vlak van offshore windenergie en ontwikkelt een synergie voor de aanbesteding, de financiering, de bouw, de exploitatie en het onderhoud van offshore productie-installaties. Daarnaast zal Parkwind industriële expertise opbouwen in aanverwante gebieden, zoals de opslag en transmissie van op zee gewonnen energie.

Met vijfenvijftig turbines heeft Belwind een geïnstalleerde capaciteit van 165 megawatt. Het ligt op de Bligh Bank, zo'n 46 kilometer voor de Belgische kust. Er zijn plannen om het park uit te breiden met vijfenvijftig turbines. Dit zou de capaciteit op 330 megawatt brengen.

Het andere park, Northwind, wordt momenteel gebouwd op de Lodewijkbank, op 37 kilometer voor de kust. Het zou tegen midden 2014 klaar zijn. Het windpark zal bestaan uit tweeënzeventig turbines voor een totale capaciteit van 216 megawatt.

In juli 2013 werd met het Japanse Sumitomo Corporation een strategische investeerder aangetrokken die significante belangen wil nemen in de eerste en tweede fase van Belwind en in het Northwindproject. Sumitomo verwerft, na de noodzakelijke goedkeuringen door de regelgevende instanties, in deze transactie een belang van 39 procent in Belwind en 30 procent in Northwind.

PARTICIPATIEFONDS •

Bedrijfsfinanciering - Op 6 januari 2014 bekrachtigde de Koning de bijzondere wet met betrekking tot de zesde staatsher-

vorming. Die regelt onder meer de stopzetting, vanaf 1 juli 2014, van de activiteiten van het Participatiefonds op federaal niveau en de overdracht ervan naar de regio's. Er blijft wel een lichte federale structuur over om de bestaande portefeuille af te wikkelen.

Het Participatiefonds verleent vooral achtergestelde leningen aan zelfstandigen en kmo's, al dan niet starters, tot een maximumbedrag van 350.000 euro. PMV zal deze kredietactiviteiten in Vlaanderen grotendeels verderzetten via een filiaal dat 'Participatiefonds Vlaanderen' heet. Dit zal PMV toelaten om synergieën te realiseren met haar financierings- en waarborginstrumenten. Het uitgangspunt van de integratie binnen PMV is de continuïteit van de dienstverlening aan zelfstandigen en kmo's in Vlaanderen. Toch is ook een aanpassing van de kredietverleningsprocessen en -modaliteiten mogelijk om de diverse financieringsinstrumenten en operationele teams het best op elkaar af te stemmen.

Het Agentschap Ondernemen zal de toekenning en opvolging van vergoedingen verzorgen die het Participatiefonds vandaag uitbetaalt. Concreet gaat het om vergoedingen voor de begeleiding van startende ondernemingen en voor zelfstandigen, alsook om compensatievergoedingen bij hinder door openbare werken. Dit zal het Agentschap Ondernemen toelaten om deze vergoedingsmechanismen optimaal te integreren in zijn bestaande initiatieven ter ondersteuning van ondernemers.

PARTNERSCHAP • ARKimededes, Blue Gate Antwerp, Dbfm, Eiland Zwijnaarde, Gigarant, Infrastructuur, Institutionele financiers, Lokale bestuur, Mezzanine Partners 1, Nautinvest, Pmf Infrastructure Fund, Scholen van Morgen, Slim Turnhout, Via-Invest, Vlaamse Erfgoedkluis, Waarborgregeling, X-factor - Het is deel van de missie van PMV om duurzame partnerschappen te creëren tussen de publieke en de private sector. Want alles zelf doen is optellen. Samenwerken is vermenigvuldigen.

PMV investeert niet alleen met overheidsmiddelen. De voorbije jaren is zij erin geslaagd middelen van privé-investeerdere aan te trekken. Met de Arkiv's uit het ARKimededesprogramma, bijvoorbeeld, creëerde PMV al tientallen hefboomen voor het verstrekken van risicokapitaal aan

ondernemers in Vlaanderen. Voor de financiering van infrastructuur sloot PMV een partnerschap met private investeerders. Via het Pmf Infrastructure Fund kunnen pensioenfondsen, verzekeraars en andere institutionelen rekenen op de expertise en het netwerk van PMV. En met de oprichting van Mezzanine Partners 1, een gezamenlijk initiatief van PMV en de familiale onderneming Capital@rent, haalde zij extra mezzaninefinanciering op voor meer mature bedrijven.

Ook onze grote infrastructuur- en vastgoedprojecten komen tot stand via partnerschappen. PMV werkt daarvoor samen met publieke actoren of initiatiefnemers, zowel regionaal als lokaal. Dit kan ad hoc gebeuren per project, zoals bij Blue Gate Antwerp, of op een structurele manier voor een reeks van projecten, zoals bijvoorbeeld bij Via-Invest of de Vlaamse Erfgoedkluis.

Het windpark van Parkwind telt vandaag al vijfvijftig turbines, met nog tweeënzeventig in aanbouw en vijfvijftig extra gepland.

Deze projecten lenen zich ook bij uitstek voor publiek private samenwerking. Denk maar aan de dbfm-programma's, onder meer voor wegenbouw, scholen, sport-infrastructuur, huisvesting voor de administratie en de herontwikkeling van grote brownfields.

Het doel van dit soort samenwerkingsprojecten tussen de overheid en de privé is om in een opwaartse spiraalbeweging te komen, waarbij ambitieuze partners elkaar aanmoedigen en versterken.

PMF INFRASTRUCTURE FUND • Dbfm, Infrastructuur, Institutionele financiers, Offshore, Partnerschap, Publiek vastgoed, Virginie Lovelinggebouw - PMV

investeert veel in infrastructuur, zowel in pps-projecten als in infrastructuur voor hernieuwbare energie. Dat bleef niet onopgemerkt bij een aantal

institutionele investeerders, zoals pensioenfondsen, verzekeraars en spaarbanken. Die zijn immers op zoek naar acyclische beleggingen met een stabiel rendement op de lange termijn. Voor PMV zijn zij dan ook een natuurlijke partner.

Het Pmf Infrastructuur Fund geeft institutionele investeerders zoals Pensioenfonds Metaal, Ag Insurance, Vdk Spaarbank en Landbouwkrediet, toegang tot de infrastructuurprojecten van PMV. Het fonds combineert privaat kapitaal met de investeringsexpertise van PMV. Hiermee bouwt het Pmf Infrastructuur Fund verder op het pad dat PMV al is ingeslagen, met name het investeren op de lange termijn in infrastructuurprojecten.

De eerste investering van het fonds was in Storm Holding, een exploitant van windmolenparken op land. In 2013 bouwde PMV het Pmf Infrastructuur

Fund verder uit. Twee nieuwe Belgische institutionele investeerders, Ethias en Contassur, zorgden voor 20 miljoen euro extra middelen. Hierdoor bedraagt de fondsgrootte 100 miljoen euro. Het fonds heeft een maximale looptijd van zevenendertig jaar. De investeringsperiode is zes jaar.

Voor het eerst investeerde het fonds ook in een Vlaams pps-project. De investeringen in hernieuwbare energie werden verdergezet. Ten slotte ging het fonds een partnerschap aan met de Nederlandse bouwgroep Tbi om te kunnen participeren in een aantal pps-transacties op de Nederlandse markt.

POSIOS • Innoveren, Sofi, Risicokapitaal - Dit software-bedrijf uit 2012 ontwikkelde een mobiel kassasysteem voor de iPhone en de iPad dat is gebaseerd op cloud computing. Met deze zogenaamde "restaurant butler" heeft het al meer dan driehonderd betalende klanten in twintig verschillende landen. Nieuwe wetgeving op het vlak van antifraudesystemen in de horeca biedt nu ook extra opportuniteiten.

PMV verleende in de beginperiode al innovatiemezzanine aan Posios voor de ontwikkeling van zijn software. In 2013 gingen belangrijke partnerschappen aan met Atos Worldline (een specialist in online betaaldiensten), Griffin (een aanbieder van cloud-oplossingen) en Hanos (een internationale horecagroot-handel) voor de realisatie van een expansieplan. PMV investeert hierin nog eens 500.000 euro via het Sofi-fonds.

Vanaf 2017 zullen 2.600 ambtenaren aan de slag kunnen in het Meandergebouw volgens het principe van het Nieuwe Werken.

PUBLIEK VASTGOED •

Belastingdienst, Campus Syntra, Dbfm, Haalbaarheidsstudies, Huisvesting Fit, Huisvesting Go!, Imalsosite, Institutionele financiers, Pmf Infrastructure Fund, Scholen van Morgen, Slim Turnhout, Vastgoed, Virginie Lovelinggebouw, Zorg - PMV investeert in duurzaam vastgoed met een hoge maatschappelijke meerwaarde. Vooral middelgrote en grote vastgoedprojecten lenen zich goed voor haar creatieve pps-aanpak die is gericht op de lokale vastgoedsector. PMV heeft de nodige knowhow in huis om dergelijke projecten te realiseren. Zo valoriseert zij vastgoed voor diverse overheidsdiensten en private instellingen. Dat kan gaan van de verkoop of herontwikkeling van sites tot en met het realiseren van nieuwe huisvesting. Zij werkt hiervoor nauw samen met co-investeerd en partners volgens het “samen uit, samen thuis”-principe. De precieze rol van PMV hangt af van hun wensen en behoeften. Zo treedt PMV op als regisseur, als projectmanager of eventueel als investeerder. Dit laatste doet zij in een vroeg stadium, tijdens de ontwikkeling of als investeerder op de lange termijn. Zij let daarbij in het bijzonder op het vertalen van huisvestingsnoden naar realistische programma's, op

de balans tussen prijs en risico-allocatie, op de afstemming met publieke partijen, op de markttoetsing met commerciële ondernemingen en op het degelijk structureren van een project, met inbegrip van de contractuele en zakelijke rechten.

Het aantal realisaties op het vlak van publiek vastgoed is gestaag gegroeid. Zo realiseerde PMV verscheiden Vlaams Administratieve Centra (Vac) in de provinciehoofdplaatsen. Die liggen steeds op een strategisch herkenbare plaats, vlak aan een station en met een optimale bereikbaarheid.

Leuven

Het Vac Leuven werd op 22 november 2010 opgeleverd en bij de officiële opening op 6 mei 2011 meteen herdoopt tot “Dirk Boutsgebouw,” naar de Vlaamse primitief uit de vijftiende eeuw die lange tijd in Leuven woonde en werkte. Het is ontworpen door de architecten Jaspers, Eyers en Partners en omvat 23.310 m² oppervlakte. Het gebouw bestaat uit een langgerekte sokkel met een toren van zeventien verdiepingen aan de zijde van de Vuurkruisenlaan. Het vormt het orgelpunt van de herontwikkeling van de stationsbuurt, waar nu vijftientig overheidsdiensten, goed voor circa achthonderd

ambtenaren, gevestigd zijn. Het Dirk Boutsgebouw behaalde ook een maximale duurzaamheidscore van vier sterren volgens het kwaliteitshandboek van de Vlaamse overheid.

Brugge

Het Vac Brugge werd eind 2011 opgeleverd. Nmbs Holding en Eurostation/Euro Immo Star traden samen op als bouwheer van het zogenaamde “Jacob Van Maerlantgebouw”. Het ontwerp van W.J. Neutelings-Riedijk Architecten omvat 45.000 m² kantooroppervlakte, waarvan de Vlaamse administratie 23.500 m² voor haar rekening neemt. Het Jacob Van Maerlantgebouw scoort twee sterren op het vlak van duurzaamheid en werd in 2012 in gebruik genomen.

Gent

Op 8 december 2011 legde men in Gent de eerste steen voor een administratief centrum dat is ontworpen door Polo Architects. Het gebouw kreeg de naam van de in 1923 overleden, vooruitstrevende Vlaamse schrijfster Virginie Loveling, een trendsetter van het literaire realisme in onze contreien. Het Lovelinggebouw werd opgericht langsheen de Fabiolaan in het kader van de geïntegreerde ontwikkeling van de stationsbuurt. Dat gebeurde in samenwerking met Nmbs

Holding, Infrabel, Eurostation, De Lijn, het Vlaams Gewest en de stad Gent. Het hele project omvat 220.000 m² bruto vloeroppervlakte, met minstens 30 percent woningen, tussen 40 en 60 percent kantoren en 20.000 m² voor dienstverlening, recreatieve en commerciële ruimte. Ondergronds zijn er 2.800 publieke parkeerplaatsen voorzien. Het Lovellinggebouw zelf werd opgeleverd in januari 2014 en biedt duurzame huisvesting aan 1.500 ambtenaren uit zesentwintig entiteiten van de Vlaamse overheid. Zij beschikken over circa 37.800 m² bovengrondse oppervlakte. Het gebouw biedt een maximale duurzaamheidsscore van vier sterren. PMV is eigenaar van het kantoorgebouw en onderzoekt verschillende pistes om externe investeerders te betrekken in het kapitaal.

Brussel

Ook in Brussel wil de Vlaamse overheid haar diensten verder centraliseren. PMV gunde de opdracht in het voorjaar van 2014 aan Project T&T, een joint venture tussen de private ontwikkelaars Iret, Rb Management en Extensa (groep Ackermans & Van Haaren). Het Meandergebouw, een ontwerp van Neutelings Riedijk Architecten, biedt 46.000 m² verhuurbare bovengrondse oppervlakte aan de ingang van de Thurn & Taxis-site. Het zal een vrijstaand gebouw zijn langsheen de Havenlaan aan het Vergotodok en maar liefst 2.600 ambtenaren huisvesten. Zij zullen kunnen genieten van een nieuwe stadswijk van 45 hectare met aangepaste infrastructuur en mobiliteitsvoorzieningen.

Het Meandergebouw biedt een duurzaamheidsniveau van

vier sterren. Met een E-peil van slechts E34 beantwoordt het bovendien aan de standaard voor passiefgebouwen die vanaf 2015 van toepassing zal zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De bouwwerken zijn gepland in 2015-16. De oplevering is voorzien voor 2017. PMV zal tijdens de bouwfase co-investeren in het project en na de oplevering ervan het gebouw eventueel in zijn geheel overnemen.

Ondertussen onderzoekt de Vlaamse overheid de mogelijkheid om de administratieve centra uit te breiden met één of meer kleinschalige kantoorgebouwen in de onmiddellijke nabijheid van de Vac-locaties. Deze annexen zullen nieuwe of nog uit te breiden overheidsdiensten huisvesten maar vallen onder het facilitair beheer van het respectievelijke Vac.

Syntra

PMV begeleidt ook Syntra Antwerpen en Vlaams-Brabant in hun zoektocht naar een geschikte locatie voor nieuwe huisvesting. Dit project omvat ook een nieuw opleidingscentrum van ongeveer 9.500 m² en parkeergelegenheid voor tweehonderd auto's.

Vlaamse Milieumaatschappij

Van de Vlaamse Milieumaatschappij (Vmm) kreeg PMV het verzoek om haar verschillende buitendiensten en fysicochemische laboratoria in Oost-Vlaanderen te centraliseren in Gent. Zij wenste daarvoor een gebouw op maat. Het resultaat was een duurzaam en functioneel hybride laboratoriumgebouw met kantoorfaciliteiten en een totale oppervlakte van ruim 7.200 m². PMV ontwierp hiervoor een publiek private samenwerkingsprocedure en zocht de private partner om het project te realise-

ren. Dit gebeurde door Banimmo op een strategisch gelegen site tussen de gebouwen van Flanders Expo en de R4, op gronden die eigendom zijn van Grondbank The Loop. De oplevering vond plaats in april 2012 en PMV gaf eind 2012 het vastgoedcertificaat "Lak Vmm Gent" uit, dat volledig werd geplaatst bij institutionele investeerders voor een bedrag van ruim 35 miljoen euro.

Vlaamse belastingdienst

In 2011, ten slotte, besliste de Vlaamse regering om de dienst Registratie- en Successierechten versneld over te nemen van de federale overheidsdienst Financiën. Zo'n vierhonderd medewerkers van het federale niveau zullen daardoor op 1 januari 2015 migreren naar het agentschap Vlaamse Belastingdienst (Vlabel). Bovendien zullen de kantoren worden gegroepeerd in veertien locaties in plaats van de huidige honderdzestien. Hiervoor zijn grotere en modernere gebouwen nodig. PMV en het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid begeleiden de Vlaamse belastingdienst bij het zoeken naar huisvesting in de verschillende provinciehoofdplaatsen en in Aalst. De hoofdzetel van de Vlaamse belastingdienst komt in Aalst, waar zowat 20 percent van het personeel zal worden ondergebracht. Dit vraagt om een bijzondere oplossing aangezien zowat driehonderdtwintig ambtenaren een werkplek moeten vinden in een stad met een vrij beperkte immobiliënmarkt. Vlabel werd begeleid door PMV en ging uiteindelijk scheep met de firma Iret development voor een nieuw gebouw op de Postsite in Aalst.

... INTUSSEN

PMV en vrienden namen op 19 oktober 2013 deel aan de Acerta Brussels Ekiden, een aflossingsmarathon die ruim 1.500 teams samenbracht.

... INTUSSEN

Op 13 januari 2014
werden de hoogste
noten gehaald op
de nieuwjaarsreceptie
in AB Concerts.

Bent Van Looy en
Jasper Steverlinck

Virginie
Loveling

Virginie
Loveling

Virginie
Loveling

Virginie
Loveling

Virginie
Loveling

... INTUSSEN

Op 13 februari 2014 openen PMV en het Facilitair Bedrijf het Virginie Lovelinggebouw in Gent met enkele literaire souvenirs.

0101101

VVA SARA

NotKring
5 YEAR

VVA SARA

... INTUSSEN

Op 20 maart 2014 vierde Norkring België haar vijfjarige bestaan met een wakkere blik op de toekomst.

Q-BIOLOGICALS • Sofi,

Risicokapitaal - Deze spin-off van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (Vib) is opgericht eind 2011. Bij de opstart investeerden PMV, het Vib en het investeringsfonds Lsrp samen circa 2 miljoen euro voor de uitbouw van een productiefaciliteit in Zwijnaarde voor diverse types biologische moleculen. De biotechnologische en de farmaceutische sector besteden de productie ervan immers vaak uit aan onderaannemers zoals Q-Biologicals.

Professor Annie Van Broekhoven - die veel ervaring heeft opgedaan als vice-president Biological Operations bij Innogenetics-Fujirebio - staat nu aan het hoofd van Q-Biologicals. Toen Innogenetics de productie van biologische moleculen om strategische redenen stopzette, was voor haar namelijk de tijd rijp om deze Vlaamse expertise op eigen initiatief te verankeren. Het bedrijf telt ondertussen veertien medewerkers, heeft een waaier aan zowel nationale als internationale klanten en draait een respectabele omzet.

RAAD VAN BESTUUR •

Deugdelijk bestuur, Organisatie, Ysebaert, Clair - In 2013 vervielen de bestuursmandaten bij PMV. De algemene vergadering benoemde op 21 mei van datzelfde jaar een nieuw samengestelde raad van bestuur. De leden hiervan zijn: Clair Ysebaert (voorzitter), Christine Claus, Greta D'hondt, Koen Kennis, Jeroen Overmeer, Raf Suys, Rosette S'Jegers en Patrick Verjans. De heren Luc Jansegers en Guido Steenkiste namen afscheid. PMV dankt hen van harte voor hun toewijding en inspanningen. Op 12 februari 2014 benoemde de bijzondere algemene vergadering ook de heer Jannie Haek als nieuwe bestuurder.

RACKTIVITY • Innoveren,

Risicokapitaal - In 2013 investeerde PMV 1,2 miljoen euro om de verkoopkanalen van Racktivity in Europa te versnellen. Het geld dient voor de uitbouw van de commerciële organisatie en distributie.

Het bedrijf dat serie-ondernemer Kristof Despiegeleer mee oprichtte in 2008 brengt innovatieve energiebeheersystemen op de markt. Zij maken het mogelijk om datacenters en telecomnetwerken zodanig fijnmazig te monitoren en te controleren dat zij niet alleen energie besparen, maar ook meer betrouwbaar en veiliger worden. Op deze manier kunnen bedrijven hun infrastructuurinvesteringen optimaal benutten.

De hard- en software van Rackivity is ondertussen te vinden bij heel wat gereputeerde en vooruitstrevende klanten in binnen- en buitenland.

REBO • Ducatt, Duurzame ontwikkeling, Herstructurering, ILand, Offshore, Parkwind, Stopcontact op zee - Samen met de haven van Oostende, Deme, Offshore Wind Assistance en Artes Groep investeerde PMV in de oprichting van de 'Renewable Energy Base Ostend' (Rebo). Deze vennootschap heeft een concessie voor vier terreinen van in totaal honderd zevenentwintig hectaren in de haven van Oostende, dat werd uitgerust met zwaarlastkades en een specifieke ondergrond.

Zo biedt Rebo aan de sector van de hernieuwbare energie de noodzakelijke draagkracht en de ruimte om de bouw en exploitatie van offshore wind- en golfenergieparken mogelijk te maken. Nadien kan deze infrastructuur ook dienen als thuishaven voor het onderhoud van de gerealiseerde parken en kan men voor een aantrekkelijke prijs diensten aanbieden voor parken in Frankrijk, Nederland en de Oostkust van Engeland.

Deze investering van PMV past in het kader van de duurzame ontwikkeling van de haven van Oostende tot een groene haven en zal een aanzuigeffect hebben op nieuwe bedrijven in de sector van de hernieuwbare energie. Bedrijven zoals Vestas, Parkwind en Alstom hebben al besloten om zich te vestigen op de Rebo-terminal. Hiermee creëren zij enkele tientallen rechtstreekse jobs. In hun zog

De Bolt Turn, een installatieschip voor windmolens op zee, is hoger dan de kerk van Oostende

volgen bovendien meerdere dienstenbedrijven, die samen een kennis- en arbeidscluster ontwikkelen rond offshore energie.

RISICOBEBEER • Deugdelijk bestuur, Doen en durven - Om de erg diverse en uiteenlopende investeringsportefeuille van PMV beter te kunnen bewaken, werd een risicobeheersysteem op poten gezet. Op semestriële basis wordt de PMV-portefeuille geëvalueerd op basis van de status van elk investeringsdossier en van de spreiding binnen de portefeuille naargelang sector, investeringsfase, investeringsinstrumenten en risicograad. Op deze manier kunnen bepaalde evoluties binnen de portefeuille nauwgezet worden opgevolgd en kunnen er gerichte acties worden ondernomen indien dat nodig zou zijn.

RISICOKAPITAAL • Creatieve industrie, Innoveren, Zorg - PMV investeert risicokapitaal in snelgroeiende ondernemingen. Zij doet dat in het prille begin, tijdens de commerciële uitbouw en bij de (inter)nationale expansie van het bedrijf. Zij focust daarbij in het bijzonder op de speerpuntsectoren van de levenswetenschappen, de zorg, de informatie- en communicatietechnologie, de schone, industriële technologieën, de creatieve industrie en de sociale economie.

In 2013 investeerde PMV rechtstreeks 38,4 miljoen euro risicokapitaal in diverse ondernemingen. Omwille van het kapitaalintensieve karakter ervan kwam het gros van deze middelen, zo'n 22,5 miljoen euro, terecht bij bedrijven die actief zijn in de levenswetenschappen en in de zorg.

De totale actieve risicokapitaalportefeuille van PMV telt niet minder dan tweehonderd dertig participaties en omvat 116 miljoen euro aan uitstaande verplichtingen. PMV is dus een stabiele en strategische investeerder op de lange termijn. Zij gebruikt bovendien eigen middelen als hefboom om andere marktpartijen mee over de streep te trekken.

PMV denkt ook actief mee met de ondernemers wanneer zij hun zakelijke strategie uitstippen. Een gezonde verhouding tussen het genomen risico en het verwachte rendement is daarbij altijd het uitgangspunt. Bovendien heeft PMV ook steeds oog voor de maatschappelijke meerwaarde van een investering.

RONSE N60 • A11, Dbfm, Gent R4, Haalbaarheidsstudies, Infrastructuur, Institutionele financiers, Kempense noord-zuidverbinding, Via-Invest - Momenteel ontbreekt er op de N60 - tussen De Pinte en Nukerke - een schakel ter hoogte van Ronse. De weg daar is nog niet uitgebouwd met 2x2 rijstroken en verstoort op die manier de verkeersleefbaarheid in het centrum van de Sint-Hermesstad.

Om dit euvel te verhelpen, werkt de PMV-dochter Via-Invest aan een publiek-private samenwerkingsprocedure. Door het aanleggen van een omleidingsweg kan men de infrastructuur in het centrum van Ronse herinrichten en er de verkeersdrukte weren. De capaciteit van de huidige ontsluiting

hypothekeert bovendien de verdere stedelijke ontwikkeling van Ronse. Op de lange termijn wil men ook een meer optimale verbinding realiseren met de A8 (E429) op Waals grondgebied. Zo kan men het netwerk van hoofd- en primaire wegen vervolledigen.

Via-Invest plaatste het project Ronse - N60 eind 2013 in de markt via een openbare aanbestedingsprocedure. Vier consortia stelden hun kandidatuur om tegen begin 2015 hun beste finale voorstel in te dienen. De werken zouden dan in 2016 kunnen starten.

SANATORIUM LEMAIRE •
Handelsbeurs Antwerpen,
Vlaamse Erfgoedkuis, Zorg -
 Het voormalige sanatorium Joseph Lemaire was een strak vormgegeven modernistische architectuurparel te midden van een spectaculair groen en parkachtig kader in Overijse. Het zijn herinneringen uit een vervlogen verleden.

De site fungeerde eertijds als instelling voor honderd vijftig tuberculosepatiënten. Al ettelijke jaren hebben verschillende ontwikkelaars hun tanden stukgebeten op dit bouwwerk dat is ontworpen in 1937 door de befaamde avant-garde-architect Maxime Brunfaut (1909-2003).

In 2013 ondersteunden PMV en de Vlaamse Erfgoedkuis het zorgbedrijf Vulpia nv bij

de herontwikkeling van de site tot een toonaangevend woonzorgcentrum, goed voor een investering van 2 miljoen euro . Een coöperatieve vennootschap, Vulpia Share cvba, betreft ook particuliere beleggers bij deze renovatie-operatie.

SCHOLEN VAN MORGEN •
Dbfm, Infrastructuur -

Vlaanderen heeft een grote behoefte aan schoolinfrastructuur. PMV doet haar duit in het zakje met een publiek privaatsamenwerkingsproject voor het ontwerpen, bouwen, financieren en onderhouden van een tweehonderdtal nieuwe schoolgebouwen, verspreid over alle netten. De totale projectwaarde bedraagt anderhalf miljard euro. Het programma voor scholenbouw is

dus ook een belangrijke stimulans voor onze economie.

In 2013 werden honderd negenenvijftig vergunningsaanvragen ingediend en honderd en vier bouwvergunningen toegekend. De gemeenten Arendonk en Sint-Niklaas ondertekenden ook twee bijkomende, individuele dbfm-contracten. In Sint-Niklaas is men al begonnen met de bouwwerken. Op 1 april 2014 startte men ook officieel met de werken aan het Sint-Claracollege in Arendonk. Midden 2014 verwachten we de oplevering van de eerste school van morgen in Londerzeel. Nadien zullen de werven elkaar snel opvolgen, om in 2015 op kruissnelheid te komen. Honderd zestig scholen zullen dan tegelijkertijd in de bouwfase zitten.

PMV participeert in dit grootschalige pps-project via haar dochtervennootschap School Invest nv. Zij bezit 25 percent plus één aandeel in de nv dbfm Scholen van Morgen. De overige aandelen zijn in handen van de private partner, Fscholen. Dit is een samenwerkingsverband tussen Bnp Paribas Fortis en Ag Real Estate.

SLIM TURNHOUT • Blue Gate Antwerp, Eiland Zwijnaarde, Gebiedsontwikkeling, Lokale besturen – De nv Slim Turnhout herontwikkelt de verlaten industriële terreinen aan het station van de kaartstad. Het gaat om de voormalige sites van het verpakkingsbedrijf Foresco en van Atelfond, een staalconstructiebedrijf, waarvoor in 2012 een brownfieldconvenant werd afgesloten.

De vastgoedpoot van PMV, de nv re Vinci, zorgde voor een vernieuwende vorm van samenwerking tussen de publieke en de private grondeigenaren. Door de creatie van een grondbank, waarbij alle eigenaars dezelfde prijs per vierkante meter krijgen voor hun terrein, los van de latere ontwikkeling, ontstaat er een win-winsituatie waarbij het gemeenschappelijke belang van de eigenaren primeert.

De aandeelhouders van Slim Turnhout zijn Ask nv (Stad Turnhout), de ontwikkelaar Hectaren 4 bvba en PMV nv. PMV participeert in het kapitaal en verleende een achtergestelde lening. Ask nv verkreeg ook een wentelkrediet.

Het masterplan voorziet zeshonderd woningen, aangevuld met kantoren, winkels, studentenkamers en een woonzorgcentrum.

Het unieke van dit project is dat Slim Turnhout, als eerste in Vlaanderen, via doorgedreven sociale innovatie wil komen tot een nieuw soort woonzorgzone waar de bewoners voor elkaar zorgen. Dit geeft mensen de

mogelijkheid om langer te blijven wonen in hun eigen huis en leidt tot lagere maatschappelijke kosten. Dit concept werd mee bedacht en uitgewerkt door Vito en de Thomas More Hogeschool.

Slim Turnhout zal de terreinen exploiteren en de nodige infrastructuur aanleggen. Aparte projectvennootschappen zullen dan de opstallen ontwikkelen. Voor de realisatie voorziet het businessplan een termijn van vijftien jaar, te rekenen vanaf 2013.

Ondertussen werden de sloopvergunningen voor de oude gebouwen bekomen. De verkavelingsvergunning voor de eerste fase wordt verwacht voor de zomer van 2014; de stedenbouwkundige vergunning voor de eerste fase tegen eind 2014.

SOFI • Innoveren, Risicokapitaal – Om de ideeën van beloftevolle onderzoekers om te zetten naar nieuwe producten, diensten en processen kan PMV beroep doen op een Spin-Off Financieringsinstrument (Sofi). Dit fonds beschikt over 20 miljoen euro risicokapitaal voor het opzetten van nieuwe, innovatieve bedrijven die voortvloeien uit de successen van de strategische onderzoekscentra Vib (biotechnologie), Imec (nanotechnologie), iMinds (ict en digitale media) en Vito (energie en duurzaamheid). Het eerste Sofi-fonds financierde al zeventien projecten.

In het voorjaar van 2013 maakte Sofi II ook risicokapitaal vrij voor innovatieve ontwikkelingen aan de universiteiten

en hogescholen. Onderzoekers kunnen er terecht voor kapitaalparticipaties of converteerbare leningen tot 1 miljoen euro, maar ook voor kleine startleningen tot 50.000 euro. PMV coördineert beide Sofi-fondsen.

SPORTINFRASTRUCTUUR • Dbfm, Haalbaarheidsstudies, Infrastructuur, Kunstgrasvelden, Lokale besturen, Zwembaden – Vlaanderen wil, via publiek-private samenwerking, het tekort aan sportinfrastructuur met 35 percent terugdringen. Het gaat om kunstgrasvelden, eenvoudige sporthallen, multifunctionele sportcentra en zwembaden, verspreid over de hele regio. De totale investeringswaarde ligt rond de 200 miljoen euro.

Ondertussen is deze inhaalbeweging in de eindfase beland. Zo leverde PMV in de periode 2010-2012 al vijfendertig kunstgrasvelden op. Wegens het grote succes van deze velden en de vraag van de gemeenten om deze formule te herhalen, plaatste PMV in 2014 een derde cluster kunstgrasvelden in de markt. De private partner zal ze tien jaar lang onderhouden.

In de zomer van 2013 kwamen ook negen eenvoudige sporthallen ter beschikking van de gemeenten Berchem, Blankenberge, Boutersem, Duffel, Kortenaeken, Kortesseem, Meerhout, Wilrijk en Zulte. De private partner zal ze gedurende dertig jaar onderhouden.

PMV begeleidt ook de individuele gunningsprocedures voor

vijf multifunctionele sportcentra in Aalst, Halle, Heist-op-den-Berg, Hoogstraten en Lanaken. Dankzij de optimale samenwerking tussen het lokale bestuur en PMV kon de gemeente Heist-op-den-Berg als allereerste een multifunctionele sporthal in gebruik nemen. PMV gunde de opdracht (zonder exploitatie) op 18 november 2011. Amper twaalf maanden later kon Heist haar nieuwe infrastructuur feestelijk inhuldigen. De gemeente Hoogstraten is de volgende in rij. Vanaf begin 2016 zullen de zwimmers er een baantje kunnen trekken.

In december 2012 gunde PMV de opdracht voor de bouw van een olympisch zwembad in Brugge. De werken zullen in de zomer van 2015 zijn voltooid. De private partner zal ook instaan voor de exploitatie ervan. In februari 2014 werd ook het multifunctionele zwembad van Hoogstraten gegund (met exploitatie). De overeenkomsten voor het multifunctionele zwembad van Halle (met exploitatie) en de multifunctionele sporthal aan de beroemde Kapellekensbaan in Aalst zullen nog in de lente van 2014 worden ondertekend. Het multifunctionele sportcentrum van Lanaken zal mogelijk het rijtje afsluiten in de loop van 2014. De aannemer is nu ook druk bezig met de bouw van het zwembad in Westerlo. De opening is voorzien in het voorjaar van 2015.

De Vlaamse overheid voorziet een subsidie van 30 percent van de bruto beschikbaarheidsvergoeding die de gemeenten zullen moeten

betalen voor deze infrastructuur. Zelf beschikt PMV over 10 miljoen euro om – indien gewenst – te investeren in de speciale projectvennootschappen uit de private sector.

STICHTING BRUSSELS PHILHARMONIC • Creatieve industrie, Risicokapitaal – Een toporkest heeft topinstrumenten nodig. De kostprijs van dergelijke instrumenten is echter fors gestegen en staat niet meer in verhouding tot het inkomen van vele musici en het budget van orkesten. Een goed instrument kost namelijk al snel tussen 50.000 en 100.000 euro. Voor een muzikant van 35 jaar met kleine kinderen en een hypotheek is dat

niet vanzelfsprekend.

Daarom lanceerde de Stichting Brussels Philharmonic in 2013, in samenwerking met de bank Puillaetco-Dewaay en het advocatenkantoor Delboo-Deknudt, een nieuw muzikaal beleggingsinstrument. PMV speelde een voortrekkersrol en investeerde met het fonds CultuurInvest 500.000 euro in certificaten voor instrumenten ten behoeve van het prestigieuze Brussels Philharmonic.

Als een investeerder nadien beslist om uit het fonds te stappen, zijn er twee mogelijkheden. Ofwel verkoopt hij het certificaat aan een nieuwe eigenaar, ofwel verkoopt hij – na vijf jaar – het instrument, dat zijn eigendom is gebleven.

PMV ziet de zaken helder voor zweminfrastructuur. Brugge, Hoogstraten, Halle, Aalst, Lanaken en Westerlo zwemmen voorop.

De prijs van zo'n strijkinstrument wordt bepaald door de naam van de bouwer, de periode waarin het werd gebouwd en de conditie van het instrument, maar ook de herkomst, het materiaal, de historiek en de klank spelen een belangrijke rol. Violen die werden gemaakt door Italiaanse vioolbouwers in de 17de en 18de eeuw, zoals Stradivari, Amati en Guarneri, halen bijvoorbeeld gemakkelijk prijzen van 1 miljoen dollar en meer. De Stichting Brussels Philharmonic mikt

echter op strijkinstrumenten uit de 18de, 19de en vroege 20ste eeuw die afkomstig zijn uit Italië, Frankrijk, Nederland en België. Zij bezitten nog een duidelijk potentieel in waardeverhoging, mede als gevolg van de globalisering en de stijgende vraag uit Azië.

Na een grondige zoektocht en het onafhankelijke advies van twee internationale topluthiers, schafte PMV de volgende instrumenten aan:

- een viool van Enrico Cerutti (Cremona, 1864)

- een viool van Guiseppe Pedrazzini (Milaan, 1922)
- een altviool van Ferdinando Garimberti (Milaan, 1948)
- een cello van Marino Capicchioni (Rimini, 1932)
- een contrabas van T. Davies (Birmingham, 1898)

Brussels Philharmonic is voor meer dan 80 percent afhankelijk van overheidssubsidies maar zoekt intensief naar nieuwe zakelijke modellen die het orkest de mogelijkheid bieden om de kwaliteit en internationale ambities te versterken. Deze aanpak getuigt van ondernemerschap in de culturele sector en PMV zet via het fonds CultuurInvest dan ook graag haar schouders onder dit soort initiatieven.

Het orkest werd opgericht in 1935 en telt tachtig vaste muzikanten. Het brengt per seizoen een zestigtal concerten op gerenommeerde podia in heel Europa en heeft een stevige internationale reputatie opgebouwd. In 2011 kreeg het een Oscar voor de soundtrack van "The Artist".

Er is weinig geweten over de Britse luthier T. Davies, zelfs niet zijn voornaam, maar het vakmanschap van deze contrabas uit 1898 staat buiten kijf.

STOPCONTACT OP ZEE •

Duurzame ontwikkeling, ILand, Infrastructuur, Offshore, Parkwind, Rebo - PMV maakt deel uit van het in 2012 opgerichte studiesyndicaat "Stopcontact op Zee" en biedt haar expertise aan op het vlak van financiën en publiek-private samenwerking. Het project is een initiatief van een aantal Belgische bedrijven die actief zijn in de sector van de offshorewindenergie en die oplossingen zoeken voor energieopslag op zee en voor het bundelen van de elektriciteit die daar wordt opgewekt. Met de windmolenparken die men wilt ontwikkelen voor de Belgische kust, is immers een totaal vermogen gemoed van minimum 2.000 megawatt. Dat is

zo ongeveer de capaciteit van twee kerncentrales. De leden van het syndicaat zijn Aspiravi, Z-kracht, Parkwind, Dham, Electrawinds Offshore nv, de Antwerpse maritieme groep Rent-A-Port, Socofe, Sriw, B.E. Fin en PMV.

Het Stopcontact op Zee is een centraal aanmeldpunt – een platform of een kunstmatig eiland - waar alle zeewindparken hun geproduceerde stroom kunnen afleveren en dat rechtstreeks is aangesloten op het net van hoogspanningsnetbeheerder Elia. Op deze manier kan men een “spaghetti van stroomkabels,” zoals journalist David Adriaen het noemt, vermijden. Elia zal het stroomnet doortrekken tot één punt in zee en de kabels van daaruit verbinden met de verschillende windparken op onze Noordzee. Het levert ook een forse besparing op aan dure exportkabels.

TROD MEDICAL • Risico-
kapitaal, Zorg – PMV is er in 2013, samen met Capricorn Health Fund, Gemma Frisius en Vesalius Biocapital, in geslaagd om dit van oorsprong Franse bedrijf naar Vlaanderen te halen. De nauwe samenwerking met de eenheid Medische Beeldvorming van het universitaire ziekenhuis van Leuven heeft daarbij de doorslag gegeven.

Trod Medical ontwikkelt ‘Encage’, een medisch apparaat dat kankercellen in de prostaat op een heel gerichte manier kan vernietigen zonder het omliggende gezonde weefsel te beschadigen. Zo kunnen ernstige nevenwerkingen, zoals incontinentie en impotentie, worden vermeden.

Trod Medical zal de 4,75 miljoen euro aan opgehaalde middelen gebruiken om klinische studies uit te voeren met het Encage-apparaat en zo toelating te krijgen om het ook in Europa te gebruiken.

INTERVIEW

TIM COPPENS**EEN BELGISCHE
MODEONDERNEMER
IN NEW YORK**

Tim Coppens lanceerde zijn gelijknamige label in 2011 meteen in New York. Hij bespreekt de succesfactoren voor Belgische modeondernemers die het internationaal willen maken.

Tim Coppens

De Belgische modeontwerper Tim Coppens studeerde aan de Antwerpse Modeacademie, werkte in Duitsland voor Adidas en daarna drie jaar bij Ralph Lauren in New York. Vervolgens ging het bijzonder snel voor de jonge ondernemer: drie jaar geleden lanceerde hij zijn eigen mannenlabel “Tim Coppens”, waarvan retailer-reus Barneys meteen de eerste collectie bestelde. In 2012 ontving hij de Ecco Domani Award voor “Best New Menswear Designer” en het jaar daarop de “Fashion Group International Rising Star of the Year.” In juni 2014 won hij de prestigieuze Swarovski award van de Council of Fashion Designers of America in de categorie mannenmode.

Op de catwalk, achter de schermen, bij de bladen of als gezicht van een merk: in het New Yorkse modewereldje zitten veel Belgen. Denk maar aan modellen zoals Elise Crombez, Hannelore Knuts of Cesar Casier, topfotograaf Willy Vanderperre of ontwerpers Kris Van Assche, Raf Simons of Christian Wijnants. Blijkbaar voelen veel landgenoten zich aangetrokken tot de mythische stad, maar even goed lijkt New York hen in de armen te sluiten. Belgische mode heeft dan ook een sterke naam. Met de Antwerpse zes kregen we voet aan de grond met een kracht die ook vandaag nog blijft

doorwerken. De ontwerpers en ondernemers die er aan hun eigen modesucces timmeren, proberen tegelijkertijd dat sterke merk een stuk te gebruiken én resoluut hun eigen stempel te drukken. Belgische mode is daardoor divers, onvoorspelbaar en levend. Toch zitten er in het dna een aantal succesfactoren die misschien wel te distilleren zijn. Tim Coppens, oprichter en hoofdontwerper van het jonge gelijknamige mannenlabel, haalt er enkele aan.

EERDER NUCHTER DAN ROMANTISCH

“Er is geen bepaalde stijl die typisch Belgisch is. Bij mijn eigen label primeren invloeden uit de straatcultuur, de jaren negentig en een bijna atletische focus op snelheid, beweging en functionaliteit. De collectie is vooral draagbaar, clean en functioneel: geen kleren die een moeilijke uitleg nodig hebben. Belgische mode staat gekend als minimalistisch en eerder conceptueel, met veel visie en weinig show. Dat past ook in de nuchtere aanpak die ik bij collega’s wel vaker zie. Hun visie combineert sterk het zakelijke en het artistieke, een visie op de lange termijn die rekening houdt met hoe een merk financieel kan overleven. We ontwerpen niet alleen met de magazines en redacteurs in ons hoofd, maar ook met hoe en waar onze kleren worden gemaakt, hoe ze worden doorverkocht

De nieuwste wintercollectie (14/15) toont moderne stukken met klassieke accenten.

naar de winkels, hoe ze daar verkocht worden aan de consument. Het ontwerpen van kleding is maar één facet van een merk." Het eerder Parijse, romantische beeld van de ontwerper die dag in dag uit schetsen maakt, lijkt dus achterhaald. Vandaag spreken we veel meer van een ontwerper-ondernemer. Dat bevestigt Coppens ook: "Het is veel belangrijker te weten hoe je bepaalde ideeën kan overbrengen naar

mensen die het goed kunnen uitvoeren, zodat je zowel het zakelijke als het creatieve kan overzien. Het is vandaag immers gemakkelijker dan ooit om vanuit de kelder bijvoorbeeld een t-shirt te ontwerpen, te drukken en te verkopen. Maar een merk kan je niet lanceren vanuit een kelder: je ontwerpt niet gewoon een t-shirt, je creëert een hele wereld daarrond. En dat kan je niet alleen."

EERDER RITTENKOERS DAN SPURT

“Natuurlijk ontwerp en teken ik zelf ook nog steeds, maar meestal gebeurt dat op uren wanneer de meeste andere mensen niet werken. En mode is hard werken: elk seizoen weer moet een ontwerper innoveren en zichzelf daarbij tegelijk heruitvinden én trouw blijven aan zichzelf. Telkens opnieuw moet je je daarbij kunnen bewijzen en zorgen dat je opvalt tussen de andere collecties. Niet alleen de bestaande, maar ook de tien nieuwe merken die er elk seizoen bijkomen. Dat vraagt enorm veel energie. Bovendien is één collectie per seizoen soms al niet meer genoeg: meer en meer merken komen met pre-fall, cruise- of capsulecollecties. Maar ook daar hebben veel Belgen de juiste ingesteldheid voor: we zijn niet bang om hard te werken. Of, om het in Vlaamse wielrennertermen uit te drukken: we kunnen een spurt onderscheiden van een rittenkoers. Dat vraagt een juiste dosering van energie en veel karakter.”

AMBITIEUS EN GENETWERKT

Wat maakt dan dat die eigenschappen succesvol blijken in New York, maar dat we die indruk in ons land zelf minder hebben? Coppens vat het samen in één woord: ambitie. “In België is het motto al te vaak voorzichtigheid en bescheidenheid: van jongs af aan is het grootste doel een vaste job met realistische dromen. New York leeft op ambitie: *dream big, aim big*. Grote dromen en plannen worden aangemoedigd, risico is geen vies woord. Ook dat is een onderscheidende eigenschap van de Belgen hier in New York: het zijn mensen die de sprong hebben durven wagen, die de Belgische nuchterheid niet in de weg lieten staan van hun grootse dromen, maar die samen laten gaan.”

Wat natuurlijk ook meespeelt in het succes, is de stad zelf: New York fungeert als een lens en concentreert een ongelofelijke hoeveelheid mensen, kansen en mogelijkheden op één plek. Dat verhoogt de kansen op succes: “De kans dat Anna Wintour of één van de belangrijke retailers licht krijgen van een nieuwe jonge ontwerper is hier reëel. Ook alle bekende fotografen en

“Wat maakt dat merken succesvol blijken in New York, maar dat we die indruk in ons land zelf minder hebben? In één woord: ambitie.”

Tim Coppens

magazines zitten hier of komen hier langs: als er iets belangrijks gebeurt in New York zal de wereld het weten. Dat kan nog niet gezegd worden van Antwerpen, al probeert het ModeMuseum daar wel voor te zorgen. New York heeft daardoor een zelfversterkende aantrekkingskracht, want veel mensen zorgen voor een ongelofelijk netwerk met fantastische opportuniteiten, wat dan weer meer mensen aantrekt. De concurrentie is daardoor ook moordend, maar een stevig netwerk laat toe je daartegen te wapenen. Je kan voor alles de juiste professionele ondersteuning vinden, of het nu gaat over ontwerpen, verkoop, productie, perscontacten, financiering of partnerschappen. Ontwerpers die hun merk willen laten groeien moeten immers goed weten waar ze willen staan over drie, vier en vijf jaar. Dat is ook zo in België natuurlijk, maar met minder concurrentie is de druk minder groot.”

Jonge Belgische ontwerpers die zelf de stap naar New York willen nemen, moeten dus goed weten waar ze aan beginnen. Toch luidt het advies van Coppens: “Gewoon doen. Geloof in jezelf, durf groot te denken, investeer tijd in het opbouwen van je netwerk en gebruik de contacten die je hebt. Sta open voor hoe anders de cultuur hier is en leer ervan. Maar besef tegelijk dat New Yorkers ook wel wat kunnen leren van ons.”

ming van onroerend erfgoed (Sanatorium Lemaire in Tombeek) en het stimuleren van innovatieve projecten voor woonzorg (Inclusie Invest).

De competitiviteit en de omwenteling van onze economie, de sociaaldemografische druk en duurzaamheidsdoelstellingen op de lange termijn leiden immers tot een aantal complexe vastgoedvraagstukken waarin een publieke participatie gewenst is.

PMV werkt daarom samen met publieke én private partners. Zij streeft naar een evenwichtige waardedistributie in verhouding tot de risicoverdeling tussen de betrokkenen. PMV gebruikt de opbrengsten uit deze projecten om competenties en reserves op te bouwen waarmee zij nieuwe producten en diensten kan ontwikkelen, die op hun beurt maatschappelijke en/of economische meerwaarde kunnen genereren.

VASTGOED • Belastingdienst, Campus Syntra, Dbfm, Haalbaarheidsstudies, Huisvesting Fit, Huisvesting Go!, Imalsosite, Institutionele financiers, Publiek vastgoed, Slim Turnhout, Virginie Lovelinggebouw, Zorg - In diverse domeinen, waaronder de zorg- en onderwijsinfrastructuur, wordt Vlaanderen geconfronteerd met capaciteitstekorten. Daarom buigt PMV zich over de herontwikkeling van brownfields (Blue Gate Antwerp, Slim Turnhout, Eiland Zwijnaarde), de activering van het overheidspatrimonium (Kasteel Ter Ham), de herbestem-

VIA-INVEST • A11, Dbfm, Gent R4, Haalbaarheidsstudies, Infrastructuur, Institutionele financiers, Kempense noord-zuidverbinding, Ronse N60 - De PMV-dochter Via-Invest realiseert openbare werken via publiek private samenwerking. Het elimineren van de ontbrekende schakels in het Vlaamse (water-)wegennet en het wegwerken van de capaciteitsbeperkende knelpunten zijn immers belangrijke voorwaarden om een vlotte verkeersdoorstroming te garanderen in Vlaanderen. Wie elke dag in de file staat, kent het maatschappelijke en economische belang hiervan.

Via-Invest combineert de technische expertise op het vlak van openbare werken van de administratie met de deskundigheid van PMV op het vlak van financiering en publiek private samenwerking.

Inmiddels zijn er vier projecten gegund. Het eerste, de noordelijke wegwontsluiting van de luchthaven van Zaventem, is sinds begin 2012 operationeel. Twee andere, de noord-zuidverbinding in de Kempen en de vervollediging van de zuidelijke tak van de R4 in Merelbeke, zijn al gedeeltelijk in gebruik en bevinden zich in de laatste bouwfase. Begin 2014 werd ook het project A11, die de verbinding maakt tussen Brugge en Knokke, gegund.

Verder heeft Via-Invest nog een portfolio aan projecten die in verschillende stadia van onderzoek en uitwerking zijn. De projecten Ronse – N60 en de Limburgse noord-zuidverbinding bevinden zich in de gunningsfase, waarbij de deelnemers al kandidaturen hebben ingediend. In 2013 keurde de Vlaamse regering nog een bijkomende reeks projecten goed die in aanmerking komen voor publiek private samenwerking en waarvoor Via-Invest is belast met de uitvoering. Het gaat onder meer over de optimalisatie van de R0 zone Zaventem, de ombouw van de R4 Oost & West tot primaire wegen en de verhoging van bruggen over het Albertkanaal. Deze projecten zitten in verschillende stadia van voorbereiding.

VLAAMSE ERFGOEDKLUIS •

Haalbaarheidsstudies,
Handelsbeurs Antwerpen,
Sanatorium Lemaire – Cultureel erfgoed had ooit de naam stoffige, oude troep te zijn. Tegenwoordig staat het bekend als een flitsende, uitdagende schatkamer, die hoognodig moet worden beschermd, ontdekt en verkend. Daarom

is op 13 juni 2013 de Vlaamse Erfgoedkluis opgericht. Zij is een samenwerkingsverband tussen PMV en de erfgoedorganisatie Herita vzw.

De kluis stelt het onroerend erfgoed in Vlaanderen veilig voor toekomstige generaties. Zij werkt samen met de Vlaamse overheid, lokale besturen, erfgoedverenigingen, projectontwikkelaars en particulieren om erfgoedprojecten op rendabele wijze te ontwikkelen en te exploiteren. Zij bouwt aan en beheert een brede portefeuille van rendabel bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Dit is immers een veeleisende vastgoedspecialisatie waarbij een duurzame (her)bestemming het resultaat is van een evenwicht tussen financieel en maatschappelijk rendement, rekening houdend met zowel de vastgoedelementen als met de cultuurhistorische waarde. Ook wanneer de markt afhaakt, zoekt de Erfgoedkluis mee naar een oplossing.

Zo zoekt de Vlaamse Erfgoedkluis onder meer naar een economische herbestemming voor het Kasteel ter Ham in Steenokkerzeel. In 2013 riep zij eventuele uitbaters die zijn geïnteresseerd in de bestaande gebouwen en die kunnen worden uitgebreid met een beperkte nieuwbouw, op om hiervoor een voorstel in te dienen. Nadien zal zij dan samen met de Vlaamse overheid en de gemeente Steenokkerzeel bekijken hoe de beste voorstellen kunnen worden gerealiseerd.

Ook voor de Handelsbeurs in Antwerpen heeft de Vlaamse Erfgoedkluis een oplossing klaar.

Met de nv Mopro Invest III bereikte zij in 2013 een akkoord voor de restauratie en herbestemming. Zij investeert 3,75 miljoen euro om deze Antwerpse parel in zijn oorspronkelijke schoonheid te herstellen. De eerste restauratiewerken startten begin 2014.

Kasteel Ter Ham

INTERVIEW

VLAAMSE ERFGOEDKLUIS

KATALYSATOR VOOR ERFGOED

De Vlaamse Erfgoedkluis investeert, onderzoekt, deblokkeert en adviseert in moeilijke erfgoedprojecten.

Kris Van Slycke en Ignace Vandenabeele, externe leden van het investeringscomité

In het voorjaar van 2013 kwam het startschot voor de Vlaamse Erfgoedkluis, een nieuw investeringsinstrument dat werd opgericht door PMV en de Vlaamse erfgoedorganisatie Herita. “Met deze unieke samenwerking kunnen we de nodige financiële middelen combineren met een doorgedreven expertise. Zo kan de Vlaamse Erfgoedkluis een katalysator zijn voor de herbestemming van erfgoedsites”, leggen Kris Van Slycke en Ignace Vandenabeele uit, twee externe leden van het investeringscomité.

Vlaanderen staat bekend als een schatkamer aan historische sites met een belangrijke erfgoedwaarde. Een herbestemming vinden voor deze sites, ze op een goede manier ontsluiten, publiek toegankelijk maken en integreren in nieuwe projecten, blijkt vaak een moeilijke evenwichtsoefening. “Voor projectontwikkelaars, private investeerders, particulieren maar ook publieke partners is het vaak nog een hoge drempel om in een project met erfgoedwaarde te stappen”, legt Ignace Vandenabeele uit.

NOOD AAN FINANCIERING EN EXPERTISE

Als projectontwikkelaar heeft Ignace Vandenabeele al een goede twintig jaar ervaring met bouwprojecten in Brussel en Gent. “In vier van onze projecten werden ook geklasseerde monumenten geïntegreerd, dus ik weet wat dergelijke operaties betekenen qua vergunningsproblematiek, kostprijs, historische context, publieke toegankelijkheid, enzovoort.” Omwille van deze expertise werd hij dan ook aangetrokken als extern lid van het investeringscomité van de Vlaamse Erfgoedkluis.

“Dikwijls is voor de herbestemming van erfgoedsites veel financiering nodig, maar er zijn extra factoren die ervoor zorgen dat het niet altijd eenvoudig is om publieke of private partners aan te trekken”, vult Kris Van Slycke aan, die als zelfstandig consultant in het investeringscomité zetelt. Ze werkt daarnaast ook voor het Vlaams agentschap Natuur en Bos en is al vijf jaar bezig met herbestedingsprojecten van erfgoed en andere sites in preciaire gebieden zoals natuur-, bos- of parkomgevingen. “De erfgoedfactor maakt dat restauratie van gebouwen duurder wordt. Daarbij is het vaak onmogelijk om tot een herbestemming te komen zonder de juiste expertise.”

CRITERIA

Net daarom werd de Vlaamse Erfgoedkluis in het leven geroepen. “PMV heeft veel expertise op het gebied van financiering en structurering van complexe dossiers, terwijl Herita de nodige knowhow rond erfgoed - en vooral de ontsluiting daarvan - biedt. Deze combinatie zorgt ervoor dat de Erfgoedkluis een motor kan zijn om bepaalde moeilijke erfgoedprojecten in Vlaanderen te faciliteren”, zegt Van Slycke. “Zij biedt een forum waarop diverse betrokken partijen kunnen inpijken om zo tot een valabele oplossing te komen”, vult Vandenabeele aan. “Het is ook belangrijk om die verschillende projecten goed te omkaderen met een aantal criteria, zodat geen verloren middelen geïnvesteerd worden.”

Om deze reden ontwikkelde de Vlaamse Erfgoedkluis het afgelopen jaar een goed afwegingskader voor de dossiers die op tafel komen. “De dossiers komen binnen bij PMV en worden in verschillende fases besproken in het investeringscomité, nadat ze zijn voorbereid door PMV en Herita. Het is de bedoeling dat het investeringscomité tot een finaal advies per dossier komt, dat wordt doorgegeven aan de raad van bestuur van de Vlaamse Erfgoedkluis. Die beslist dan welke oplossing er voor het project komt”, legt Van Slycke uit. Dossiers moeten aan een vastgelegd aantal criteria voldoen om in aanmerking te komen voor een investering: financieel-economische haalbaarheid, erfgoedwaarde, vastgoedwaarde, publiekswaarde, operationeel kader (een goede managementstructuur) en een goed juridisch kader. “De ingediende projecten moeten aan een minimum aantal punten voldoen.”

Daarna zijn er verschillende mogelijkheden om een erfgoedsite aan te pakken. “Een van de mogelijkheden is dat private partners mee worden aangetrokken onder impuls van de Erfgoedkluis”, weet Vandenabeele. “Elk project is heel verschillend, dus de manier van samenwerken zal ook verschillen: dat kan gaan om een lening, een zuiver financiële transactie, maar evengoed kan een participatie genomen worden of gaat het enkel om het delen van expertise”, vult Van Slycke aan.

“Voor projectontwikkelaars, private investeerders, particulieren maar ook publieke partners is er vaak nog een hoge drempel om in een project met erfgoedwaarde te stappen. De Vlaamse Erfgoedkluis wil die drempel verlagen.”

Ignace Vandenabeele

EERSTE PROJECTEN

Het eerste project dat in 2013 van start ging, was de renovatie van de Handelsbeurs in Antwerpen. De Vlaamse Erfgoedkluis trok 3,75 miljoen euro uit voor de restauratie en exploitatie van het gebouw om zo te komen tot een semipublieke evenementenruimte met een aanpalend restaurant. Zo wordt de toekomst van het gebouw op lange termijn veiliggesteld.

Een ander project is de renovatie van het sanatorium Lemaire in Tombeek en de herbesteding tot woonzorgcentrum en assistentiewoningen. “Een perfect voorbeeld van een langdurig probleemdossier van heel hoge monumentale waarde, dat door de tussenkomst van de Vlaamse Erfgoedkluis toch een doorstart heeft gekend”, zegt Ignace Vandenabeele. De Vlaamse Erfgoedkluis investeert een half miljoen euro in Tombeekheyde nv, eigenaar van het pand en de omliggende terreinen. Ook PMV nam

Het sanatorium Lemaire in Tombeek wordt herbestemd tot woonzorgcentrum en assistentiewoningen. © Urban Tourist

een investeringsbeslissing voor een half miljoen euro in de vastgoedvennootschap en voor een miljoen euro in een coöperatieve vennootschap die is opgericht door rusthuisbeheerder Vulpia. Met deze financiering wordt het sanatorium gerenoveerd en omgevormd tot Residentie Tombeekheyde, met plaats voor honderdvijftig senioren. De totale projectkosten bedragen zo'n 37,5 miljoen euro. "Deze eerste twee projecten kenden een snelle doorlooptijd omwille van de hoogdringendheid van de dossiers", zegt Kris Van Slycke. "Daarnaast ligt bij het investeringscomité ondertussen een lijst van een twintigtal

projecten in voorbereiding. Enerzijds zijn dat dossiers die binnenkomen vanuit publieke en private partners, anderzijds gaat het om dossiers die al eigendom zijn van de Vlaamse overheid."

NATIONAL TRUST

Voor al deze projecten is het de bedoeling om via een instap van de Erfgoedkluis een overbruggingsperiode te creëren om het project leefbaar en financieel haalbaar te houden. "De Kluis dient daarbij als doorgeefluik", zegt Vandenaabeele. "Zij is een katalysator om een bepaald dossier te deblokken, maar het is

niet de bedoeling om zelf actief betrokken te zijn. Op termijn wordt het project doorgesluist naar een publieke of private partner, zodat de investeringsmiddelen snel renderen en opnieuw gebruikt kunnen worden voor nieuwe projecten in een rollend fonds.” De vergelijking met de National Trust in het Verenigd Koninkrijk ligt niet veraf. “We zijn geen kopie uiteraard, maar werken op een gelijkaardige manier. “Wij doen bijvoorbeeld ook een trustscreening van alle projecten”, legt Kris Van Slycke uit. “Enerzijds bekijken we het behoud en de restauratie van de erfgoedwaarde, anderzijds kijken we naar de openstelling voor het publiek. Het is de bedoe-

ling dat het niet één keer per jaar Erfgoeddag is, maar het hele jaar door.”

Op termijn zullen we ook meer ruchtbaarheid geven aan het feit dat projecten kunnen worden ingediend. “De dossiers die er nu zijn, kwamen er via de betrokken actoren en via het netwerk van de Vlaamse overheid zelf. Maar voor het project Kasteel ter Ham bijvoorbeeld, werd wel al besloten dat de tijd rijp was voor promotie in de vorm van advertenties en mailings. Die actie heeft dan ook de nodige resultaten opgeleverd: verschillende dossiers zijn binnengekomen en het project wordt stilaan concreet”, besluit van Slycke.

VIRGINIE LOVELINGGEBOUW •

Belastingdienst, Campus Syntra, Huisvesting Fit, Huisvesting Go!, Imalsosite, Publiek vastgoed, Vastgoed –

Het in 2014 feestelijk ingehuldigde Virginie Lovelinggebouw in Gent is het vijfde Vlaams Administratief Centrum op rij. Het werd genoemd naar de in 1923 overleden Gentse schrijfster Virginie Loveling, een vooruitstrevende dame en trendsetter van het literaire realisme in Vlaanderen.

In haar Oorlogsdagboeken 1914-1918 beschrijft de oude

dame van de Vlaamse letteren dag na dag het leven tijdens de Duitse bezetting - de angst, de ellende, de hoop. Het is een uniek en aangrijpend document.

Het Lovelinggebouw biedt duurzame huisvesting aan circa 1.500 ambtenaren uit zesentwintig entiteiten van de Vlaamse overheid, ondergebracht in circa 37.800 m² bovengrondse oppervlakte. Het gebouw, getekend door de architecten Poponcini & Lootens, bestaat uit een laagbouw en een torengedebouwen die met elkaar verbonden zijn. De sokkel is L-vormig en

noemt men ook wel “de publieke arm.” Zij vervult voornamelijk publieksgerichte functies met een auditorium, de inkomhal, de loketten, het restaurant, een polyvalente ruimte en dergelijke meer. De “private toren” huisvest dan weer hoofdzakelijk kantoren. Zij telt tweëntwintig verdiepingen en is negentig meter hoog. Het project haalt een duurzaamheidsniveau van vier sterren, volgens het handboek voor kantoorgebouwen van de Vlaamse overheid.

PMV lanceerde de overheidsopdracht en gunde het project aan het consortium Sofa Invest (Nmbs-Holding en Kairos). In 2010 nam zij een minderheidsparticipatie in deze projectvennootschap, die optrad als bouwheer. In 2014, na de voorlopige oplevering, nam PMV alle aandelen over van Sofa Invest en werd zij volledig eigenaar van het gebouw.

Het Virginie Lovelinggebouw pronkt met de derde hoogste toren van Gent.

WAARBORGREGELING •
Bedrijfsfinanciering, Gigarant, Partnerschap - PMV verstrekt, in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest, waarborgen aan financiële instellingen, zoals banken en leasingmaatschappijen. Dit laat hen toe om meer financiering aan te bieden aan ondernemingen die actief zijn in Vlaanderen, en dat tegen aantrekkelijke voorwaarden.

PMV heeft hiervoor samenwerkingsakkoorden gesloten met dertig financiële instellingen, die samen over een netwerk beschikken van meer dan duizend kantoren in Vlaanderen en in Brussel. PMV verleent drie soorten waarborgen. Zolang het waarborgbedrag onder anderhalf miljoen euro per onderneming blijft, vallen de verstrekte waarborgen onder de zogenaamde “generieke” Waarborgregeling. Voor hogere bedragen kan men een beroep doen op Gigarant. Daarnaast verleent PMV sinds

2012 ook groene waarborgen voor energiebesparende investeringen.

De Waarborgregeling maakt het mogelijk dat ondernemers over de noodzakelijke zekerheden kunnen beschikken om hun investeringsprojecten en -activiteiten te laten financieren in tijden waarin banken zich houden aan een strikte risicobeheersing.

Sinds de start en tot eind 2013 genoten al 9.550 ondernemers van de Waarborgregeling, voor een totaalbedrag van 1,2 miljard euro. Dankzij deze waarborgen konden zij bankkredieten krijgen voor in totaal 2 miljard euro. De kredieten die dankzij de Waarborgregeling werden verstrekt, hebben op hun beurt voor bijna 2,8 miljard euro aan investeringen gegenereerd. Dit betekent dat de regeling voor elke euro waarborg meer dan 2,3 euro investeringen realiseert en wijst op de aanzien-

lijke hefboomwerking van de Waarborgregeling.

In 2013 stond Waarborgbeheer nv voor meer dan 165 miljoen euro aan waarborgen toe in 1.137 dossiers. Het aandeel van de startende ondernemingen in 2013 bedroeg meer dan 33 percent van het totaal verbruikte waarborgbedrag. Zij namen echter wel bijna 40 percent van het totale aantal verbintenissen voor hun rekening. Dit wijst erop dat beginnende ondernemers nog steeds hun weg vinden naar de Waarborgregeling als een hulpmiddel bij het verkrijgen van een lening.

Op 1 april 2013 trad de crisiswaarborg in voege. Dit systeem biedt de mogelijkheid om een voordien onder de waarborg gebrachte kredietlijn en waarborg te verlengen en zo aan ondernemers de noodzakelijke zuurstof te bieden om de crisisperiode te overbruggen. In 2013 werd al voor meer dan

10 miljoen euro aan dergelijke waarborgen verleend.

Nagenoeg alle kmo's in Vlaanderen kunnen bij hun huisbankier of leasingmaatschappij terecht als zij een beroep willen doen op de Waarborgregeling. De financiële instellingen kunnen zelf uitmaken of een financiering of leasing in aanmerking komt voor een waarborg via PMV. De voorwaarden liggen vast in een raamovereenkomst. Dossiers die voldoen aan de voorwaarden moeten enkel worden aangemeld. Voor dossiers onder 750.000 euro moet men zelfs niet wachten op een goedkeuring.

In 2013 ontving Waarborgbeheer nv voor 3,9 miljoen euro aan premies. Voor tweehonderd negenentachtig verbintenissen werd de waarborg afgeroepen. Naar aanleiding daarvan werd voor 35,3 miljoen euro aan tussenkomsten uitbetaald. Tegelijkertijd recupereerde Waarborgbeheer nv 10 miljoen euro uit dossiers waarvoorheen een tussenkomst was uitbetaald.

WINWINLENING • Bedrijfsfinanciering – Eind 2013 waren er 5.886 afgesloten Winwinleningen in Vlaanderen, voor een totaalbedrag van 160.174.174,06 euro. Zo sloten de Vlamingen in 2013 gemiddeld elke dag vijf Winwinleningen af. Dat is 27 procent meer dan het jaar voordien.

Daarbij zijn er telkens twee winnaars, want wie als vriend, kennis of familielid een Winwinlening toekent aan een bedrijf, krijgt jaarlijks een belastingkorting van 2,5 procent van het geleende bedrag. Op die manier is het voor ondernemers gemakkelijker om kapitaal te

vinden in hun directe omgeving. Als de onderneming de achtergestelde lening uiteindelijk niet terugbetaalt, krijgt de investeerder 30 procent van het niet-terugbetaalde kapitaal terug via een eenmalige belastingvermindering.

Niet alleen starters kunnen een Winwinlening aangaan. Alle kmo's met een exploitatiezetel in Vlaanderen kunnen, sinds 9 augustus 2013, tot 200.000 euro ontlenen via één of meerdere Winwinleningen van maximaal 50.000 euro. Het is ook mogelijk om de lening, die een standaard duurtijd heeft van acht jaar, in schijven of volledig vervroegd terug te betalen.

De procedure voor het afsluiten van een Winwinlening is heel eenvoudig. Via de website www.winwinlening.be vullen de kredietgever en –nemer de nodige gegevens in. Op basis daarvan wordt de leningovereenkomst, met de bijhorende aflossingstabel, automatisch gegenereerd. De kredietgevers bezorgen één ondertekend exemplaar van deze documenten aan de PMV-dochter Waarborgbeheer nv, die controleert of aan alle voorwaarden is voldaan. In dat geval registreert zij de Winwinlening en brengt zij de kredietgever daar schriftelijk van op de hoogte. Om de jaarlijkse belastingvermindering van 2,5 procent te krijgen, moet de kredietgever deze brief toevoegen aan zijn aangifte in de personenbelasting.

XEIKON • Bedrijfsfinanciering, Groeifinanciering – De investeringsfondsen Bencis en Gimv XI verwierven in 2013 de meerderheid van de aandelen om de groeiplannen van Xeikon in de digitale drukmarkt verder te ondersteunen. Om deze overname te faciliteren, verschaft PMV 2,5 miljoen euro mezzaninefinanciering.

Xeikon is een innovatief bedrijf dat digitale druk- en drukvoorbereidingssystemen ontwikkelt en vermarkt voor specifieke segmenten van de wereldwijde grafische industrie. De focus ligt vooral op industriële toepassingen, zoals etiketten en verpakkingen, en op document- en transactiedrukwerk.

Het bedrijf realiseerde in 2013 een omzet van 115,5 miljoen euro. De groep heeft vierhonderd veertig werknemers, waarvan ongeveer de helft in haar Vlaamse productievestigingen in Ieper, Heultje en Lier.

X-FACTOR • Ambitie, Doen en durven, Ysebaert, Clair – Marktwerking in vraag en aanbod is van alle tijden. Zo is sinds de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw zwaar ingezet op het privatiseren van overheidsbedrij-

ven, van het openbaar vervoer, de post, de telefonie en nutsvoorzieningen allerhande. In deze nieuwe eeuw is daar ook de zorg bij gekomen. Marktwerking is dus een trend die al langere tijd speelt en die zich voordoet op diverse domeinen van de samenleving.

Vaak wordt marktwerking gezien als de ideale manier om de efficiëntie te verbeteren, de X-factor of het geheime ingrediënt voor een groei-economie. Maar zij kan alleen plaatsvinden in een omgeving waarin aanbieders en afnemers beschikken over volledige informatie. Transparantie zorgt immers voor de mogelijkheid om rationele keuzes te maken. In de praktijk is het echter niet zo overzichtelijk en, wanneer de markt faalt, dan moet de overheid weer toezicht houden, net als op het voorkomen van concurrentieafspraken. Het effect daarvan is dat marktwerking in de maatschappij niet de stabiele factor is die het in theorie zou moeten zijn. De ideale wereld bestaat niet.

Toch valt te verwachten dat “de markt” in de toekomst steeds meer en in steeds meer domeinen een rol zal spelen. Want wie wil er nu geen transparantie, efficiënt werken en zelf keuzes maken?

Y

YSEBAERT, CLAIR • Na dertien jaar weet PMV steeds beter waar de kansen op succes liggen en waar niet.

De voortdurende afweging tussen financieel en maatschappelijk rendement – de signatuur

Clair Ysebaert, voorzitter PMV.

van onze vennootschap – zal daarbij altijd een grote uitdaging blijven. Toch is het meer dan ooit de moeite waard om ze aan te gaan. Met het maatschappelijke rendement van onze investeringen zorgen wij immers voor een unieke meerwaarde. Met het financiële rendement verzekeren wij de continuïteit van onze vennootschap.

Als investeringsmaatschappij kan PMV niet altijd de wind in de zeilen hebben. Het resultaat van 2013 is niet goed. Niet elk genomen risico loopt immers goed af. Ondanks het prima werk dat PMV in 2013 heeft geleverd, heeft één grote hoos onze balans geschaad. Het gaat bovendien om een heel zichtbaar dossier, waar sommige stemmingmakers danig op gebeten waren. Tot spijt van

wie het benijdt – het omvergeblazen Electrawinds is niet ons Waterloo.

Wij durven met gerust gemoed zeggen dat PMV precies heeft gedaan wat zij heeft beloofd. Het investeringsniveau is nagekomen; het kostenbudget werd gerespecteerd en het opbrengstenbudget werd gehaald.

Laten we ons dus verder inspannen om ondernemers, mét solide businessplannen en gefundeerde financieringsaanvragen, te blijven stimuleren bij het nastreven van hun ambities. Want, wie altijd op de wind en de wolken let, zal zaaien noch oogsten.

Clair Ysebaert,
Voorzitter PMV
2 juni 2014

ZORG • Haalbaarheidsstudies, Innoveren, Risicokapitaal, Vastgoed - Vlaanderen staat voor de immense uitdaging om te blijven voldoen aan de veranderende zorgbehoeften van een steeds groter wordende groep mensen op een kwalitatief hoogstaande en tevens betaalbare manier. We spreken dan over chronische ziekten, mensen met een beperking of zorgbehoevende ouderen. Bedenk maar dat de Vlaamse bevolking tegen het jaar 2030 voor meer dan 25 percent uit 65-plussers zal bestaan. Bovendien vindt ook bij de senioren een veroudering plaats, met een sterke toename aan hoogbejaarden (80-plussers).

Daarom investeert PMV voor deze doelgroepen, en met Flanders' Care Invest, risicokapitaal voor innovatieve doorbraken in alle vormen van zorgverlening en huisvesting. Het gaat dan om ondernemingen die op vernieuwende wijze producten en diensten ontwikkelen en naar de markt brengen ten behoeve van de zorgsector.

PMV investeert ook volop in biofarmaceutische bedrijven die nieuwe therapieën en diagnostica ontwikkelen om de zorg efficiënter en meer patiëntgericht te maken. In 2013 verleende PMV op deze manier risicokapitaal aan Amakem, Apitope, Argen-x, Biocartis, Cardio3Biosciences, Complix, Formac, Multiplicom en Trod Medical. Daarnaast besteedt PMV ruimschoots aandacht aan partijen die actief zijn op het vlak van huisvestingsvraagstukken voor ouderen of zorgbehoevendenden, zoals Inclusie Invest en Vulpia nv.

ZWEMBADEN • Dbfm, Haalbaarheidsstudies, Infrastructuur, Kunstgrasvelden, Lokale besturen, Sportinfrastructuur – De aanleg van het nieuwe olympische zwembad in Brugge loopt zoals gepland. Vanaf de zomer van 2015 zullen er bezoekers kunnen zwemmen en gebruik maken van het recreatiecomplex. Het is Groep S&R die de exploitatie zal verzorgen.

Ook in Westerlo is men naarstig aan het bouwen. De opening van het zwembad is voorzien in het voorjaar van 2015.

In januari 2014 wees PMV de realisatie en de uitbating van het zwembadcomplex in Hoogstraten toe aan Groep Sportoase. De

bouwwerken startten in april 2014. Begin 2016 zal het complex, bestaande uit een 25-meter bad, recreatieve zone, horeca en een mooie buitenomgeving (met skatepark en Finse piste), dan de deuren openen.

In Halle worden de overeenkomsten nog in 2014 getekend en zal een functioneel en architecturaal hoogstaand complex verrijzen tegen de zomer van 2016.

Ten slotte is er nog het project in Lanaken waar ook, als annex bij een groter sportcentrum, een beperkt zwembadcomplex zal worden gerealiseerd. De aanbestedingsprocedure loopt volop.

PMV plaatste alle projecten in de markt via publiek-private samenwerking en in nauw overleg

met de lokale overheden. De private partners krijgen een grote vrijheid om ook een commercieel gedeelte te verwezenlijken en zullen, naast het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud, ook instaan voor de exploitatie van het volledige sportcomplex, behalve in Westerlo, waar de gemeente het relatief eenvoudige zwembad zelf zal uitbaten.

Met zijn kennis en ervaring kan de private partner bijkomend rendabele infrastructuur realiseren die de globale factuur voor de lokale overheid doet dalen en die een uitbreiding vormt van het sportieve aanbod aan de lokale bevolking.

Het nieuwe zwembad in Westerlo zal klaar zijn in de lente van 2015.

LIJST VAN INVESTERINGEN PMV-GROEP

1 OK Solutions
2Rivers
3 Pees
4Power
90PLUS
ABO-groep
Achahboun Chahida
ActoGenIX
ADAM software
Administratie-en
servicekantoor
AESCAP
Agrosafve
Almagates
Alvey
Amakem
Amplidata
Ankorola bvba
Anubex
Any Media
Aouragh Samira
Apitope International
Arcabase
Arcarios
Arco Information
Arendsoog
arGEN-X
Aristoco
ARKimedes Fonds
ARKimedes Management
ARKimedes-Fonds II
Assist Tech Europe
AtSharp
Aurea Imaging
Awingu
Axsmate
Baby-Beau
BAM
Bartok Inge
Beast Animation
Becona
Bedrijvencentrum Waasland
Beleven
Belon Marijke
Belti
Belwind
Betula
Bienca
Big Tyre Recycling
corporation
Biocartis
Birsen Yildirim
Blairon

Blockmans Corinna
Blue Gate Antwerp
Boma International
Bombeke Greta
Bouzakoura Ehsan
Brevisco
Brighteye
Brocade Library Services
Brussels Jazz Marathon
Bulté Gina
Café Costume
Cappelle Holding
Cappelle Pigments
Capricorn Cleantech Fund
Capricorn Health-tech fund
Carambla
Carbonics
Cardio3 Biosciences
Carpentier Evellen
CarsOnTheWeb
Cartagenia
Castrel Annik
Cheval Fatal
Citymesh
Clear2Pay
Clémence & Juliette
CMOSIS
Cognistreamer
CommArt
Commsquare
Complix
Creative Spreads
Cyanos
Cybersports
Dauwe Ruth
DBE
DBFM Scholen van Morgen
De Combes Katja
De Gentse Kluis
De Tondeldoos
De Toverboom
De Wille
Dehaes Kristel
Delivery & Parcel Solutions
Damaco Invest
DEME Blue Energy
Demetra
Deprez Caroline
Destiny
Digitouch
Dilhome
dINK
Dispack Projects

DO Invest
Domain Invest
Donckers Inge
Droesem BVBA
Drukkerij Bulckens
Dsquare
Ducatt
Dussart Kim
E2 Systems Energy &
Environment
Eastvillage
Eco Treasures
Eden Chocolates
Eilandje Zwijnaarde
El Bajjouni Hayat
Elasri Majda
Electrawinds
Elementi
Elsyca
Elytra
Engagor
Engeltjes & Bengeltjes
E-Novex
Ensemblage
Eqcologic
eSaturnus
Esset Energy systems
Eurofood International
European Fibre Group
(Crosswise)
Excico Group
eXia
EXKI International
Exquisite Food
Exuvís
Eyetronics
Fast Forward Pharmaceuticals
FEops
Fill the Gap
Fish 2 Be
FISystems
FLAGEY
Flanders Axle Systems
Flanders' Drive
Flema Snacks
Flow
Formac Pharmaceuticals
Fraikin Eva
Fugeia
Fun4Kids
Future Carbon Fund
GDM Electronics
Genano Benelux

Genot Alexandra
Geosparc
Geovise
Gigarant
Ginsenga
Goedenavond
Graphine Software
Green Peak Technologies
Hefboom
Hendriks Daisy
Het Engeltje
Het Moederschap
Het Pippertje
Het Toverhuis
High Wind
Houttekier Mieke
IBBT Incubator
ICMS
Ideaxis
Ikaros Solar Park Fund 1
IMC Corporation
Inclusie Invest
Instrumen
IPARC
Itineris
iTRUX
iVOX
Joekoe Robby
Judas Theaterproducties
Kabron
Kenniscentrum
Glastuinbouw
Keukelier Isabel
Key Technology
KIBO
Kiddy-Boel
Klejna-Van Camp Sylwia
Kocabas Büsra
Konings Wanda
Krokodilleken
Laboratoria Smeets
LAK Invest
Larian Digital
Larian Publishing
Layerwise
LCL Belgium
Lemair Cindy
LetterGen
Leuven Air Bearings
Libelya
Light Blue Optics
Lin.k
LRM

Luciad
 Lumière Publishing
 Ma Maison Fleur
 Macharis Marijke
 Madoc
 Manzana
 MarkaVIP
 Martis
 Matthijssens An
 Mc Kenzie Maxine
 Meucci Solutions
 Meulders Michèle
 Mezzanine Partners 1
 Mezzanine Partners
 Management
 Mifratel
 Minerva (Bicycle Investments)
 MMO Life
 Mobiluck
 Moerman Tamara
 Motum
 Mu Technologies
 Multi Media Services
 Multiplicom
 Mydibel
 Nascom
 Nautinvest Vlaanderen
 Netwerk Rentevrij
 Newtec CY
 NGData
 Niceberg Studios
 Nomadesk (Aventiv)
 Norkring België
 Notte-Vandebosch
 Nova Holding
 Novagora
 NovoPolymers
 Novovil
 Okapi Sciences
 Onea
 Ontoforce
 Op de Becq Nathalie
 Ophthakem
 Option
 Ostec
 OTN Systems
 Otté Nadine
 Out of the Blue
 Oxynade
 Paddehuisje
 Parkwind
 Pattyn Packing Lines
 Pay & Save

PearlChain.net
 Peira
 PeopleCube
 Pepric
 Pharma Diagnostics
 Pharmatel
 PINS
 Plug at Sea
 PMF Infrastructure Fund
 PMV Beheer
 PMV Fund Management
 PMV re Vinci
 PMV-TINA
 Polet Quality Products
 Posios
 Prismax
 ProFon
 Promethera Biosciences
 Pronota
 Punch Powertrain
 Pyxima
 Q-Biologicals
 Quax Brigitte
 Queromedia
 Quick Sensor
 Racktivity
 RapidFit
 Rebo
 reMYND
 Reskin Medical
 Restore
 Reverse Logistics Solutions
 Right Brain Interface
 Rmoni Wireless
 Ruban Zelfbouw
 SampleSumo
 Santuliana Els
 Sapac
 Scholliers Ruth
 School Invest
 Schroyens Katleen
 Seaqx
 Seps Pharma
 Septentrio
 Seps Ann
 Showpad
 Shutl
 Sigasi
 Silicon Line
 Slim Turnhout
 Small Town Heroes
 Smart Sunday
 Smets Sofie

SMO
 SOFA Invest
 SparkCentral
 Spartanova
 Sport in Vlaanderen
 Sports Nutrition Company
 Steenkiste Tessie
 Step4Media
 Storm Management
 Syntegro
 t Stationnetje
 Tagger.fm
 TagTagCity
 Tailormade Logistics
 Tailormade Transport
 Technopolis
 Terrazza
 Tesin
 T-Groep
 The Solo Project
 Thenergo
 Thienpont Christel
 Thomassen Claudia
 TopSportLab
 Torrekens Anja
 Track4c
 Trinean
 Triphase
 Trividend
 Trod Medical
 UL Power
 UP 36 Invest
 Van Damme Evi
 Van den Broek Audrey
 Van der Beken Ellen
 van der Heijden Margarita
 Van Impe Isabelle
 Van Kerkhove Els
 Van Landegem Karen
 Van Mieghem An
 Van Parijs Lindsey
 Van Vooren Karine
 Vanhorebeek Griet
 Verbraeken Frank
 Vesalius Biocapital I
 Vesalius Biocapital II
 Via Noord Zuid Kempen
 Via R4-GENT
 Viadact
 Via-Invest Vlaanderen
 Via-Zaventem
 VideoStep
 VILOC

Visiomatics
 VITO
 Vlaams Energiebedrijf
 Vlaams Innovatiefonds
 Vlaamse Erfgoedkluis
 Vlaamse Havens
 Vlaamse Kinderopvang
 Vrijdag
 Waarborgbeheer
 Wackenier Julie
 Wakooopa
 Wandelaar Invest
 Witsand Uitgevers
 Woowoos (Okeez)
 World Of Gaming
 XBC
 XenIT Solutions
 XO1 ltd
 Zakencentrum Vilvoorde
 Zappware
 Zerouali Sandrine

Gegevens per 31-12-2013.
 Meer informatie kunt u
 verkrijgen via info@pmv.eu

PORT FOLIO

PMV-Kapitaalparticipaties¹ 338.728.778 euro

DIRECTE INVESTERINGEN

2RIVERS (YESPLAN) NV

14-02-2012

levert planningssoftware voor de evenementenindustrie
www.yesplan.be

AMAKEM NV

28-01-2010

speurt naar moleculen om veilige geneesmiddelen te maken
www.amakem.com

ANY MEDIA NV

27-01-2010

is een (multi)mediaproductiehuis
www.anymedia.be

AWINGU NV

29-06-2012

is een specialist in cloud computing
www.awingu.com

BELWIND NV

24-07-2009

is een producent van windenergie
www.meeewind.nl/belwind

BESTUURSMATSCHAPPIJ

ANTWERPEN MOBIEL NV

22-07-2003

voert het Antwerpse mobiliteitsplan uit
www.bamnv.be

BIOCARTIS SA

25-06-2010

ontwikkelt nieuwe diagnostische platformen en testen
www.biocartis.com

CITYMESH NV

22-10-2010

produceert, installeert en beheert draadloze netwerktechnologie
www.citymesh.be

CLEAR2PAY NV

25-03-2009

biedt wereldwijd financiële betaaltechnologie aan
www.clear2pay.com

DEME BLUE ENERGY NV

26-07-2011

pioniert in de opwekking en het transport van blauwe energie
www.deme.be

DUCATT NV

03-05-2011

produceert vlakglas voor toepassingen in zonnepanelen
www.ducatt.be

ELECTRAWINDS SE

31-07-2009

is een producent van groene stroom
www.electrawinds.be

ESATURNUS NV

21-12-2012

is een specialist in digitaal geïntegreerde operatiezalen
www.esaturnus.com

EXCICO GROUP NV

25-07-2007

maakt lasers voor de semiconductorindustrie
www.excico.com

¹ Data verwijzen naar het moment van instap

EXKI INTERNATIONAL NV

25-06-2013

serveert gezonde fastfood

www.exki.be**FLAGEY NV**

30-10-2003

beheert het Flageygebouw

www.flagey.be**GIGARANT NV**

24-04-2009

verleent kredietwaarborgen aan

grote ondernemingen en kmo's

www.pmv.eu**HET MOEDERSCHIP NV**

13-01-2010

is de holding boven Sputnik TV,

Sputnik Web en Kinkajoc TV

www.sputnik.be**IKAROS SOLAR PARK FUND I NV**

29-07-2010

is een investeringsfonds voor

de installatie van zonnepanelen

www.ikaros-solar.eu**ITINERIS NV**

30-06-2011

biedt modulaire softwareoplossingen

voor de nutssector

www.itineris.be**KENNISCENTRUM GLASTUINBOUW CVBA**

08-06-2013

ondersteunt de sector van de glastuinbouw

geen website beschikbaar

LARIAN PUBLISHING NV

13-12-2011

is een ontwikkelaar van games

www.larian.com**MULTIPLICOM**

08-02-2013

ontwikkelt innovatieve moleculaire genetische testen

www.multiplicom.be**LRM NV**

17-07-2008

is een investeringsmaatschappij voor Limburg

www.lrm.be**NICEBERG STUDIOS NV**

26-04-2012

is een digitale animatiestudio

www.niceberg.be**NORKRING BELGIË NV**

25-01-2010

is een netwerkoperator voor draadloze digitale

televisie, radio en andere datatoepassingen

www.norkring.be**OPHTAKEM NV**

23-01-2013

doet aan onderzoek en ontwikkeling in de

levenswetenschappen

geen website beschikbaar

PARKWIND NV

27-09-2012

is een producent van windenergie

www.colruytgroup.com**PLUG AT SEA NV**

11-12-2012

investeert in een stopcontact op zee voor

de windenergiesector

geen website beschikbaar

PMF INFRASTRUCTURE FUND COMM. VA

23-11-2011

investeert in openbare infrastructuur en installaties

voor hernieuwbare energie

www.pmv.eu

PORT FOLIO

POLET QUALITY PRODUCTS NV

15-09-2010
fabriceert en levert duurzame gebruiksartikelen
voor de tuin, de bouw en de industrie
www.polet.be

PUNCH POWERTRAIN NV

04-06-2010
ontwikkelt en produceert cvt's
voor de automobielsector
www.punchpowertrain.com

RACKTIVITY NV

10-01-2013
levert software voor het beheer van nutsbedrijven
www.racktivity.com

REBO NV

28-10-2010
realiseert infrastructuur in de haven van
Oostende voor de bouw van offshore windparken
www.portofoostende.be

RIGHT BRAIN INTERFACE NV

10-02-2012
vermarkt Bhaalu een 'videorecorder' van
de volgende generatie
www.bhaalu.com

SEPTENTRIO INC.

19-12-2007
commercialiseert hogeprecisiesatelliet-
navigatiesystemen
www.septentrio.com

SPORT IN VLAANDEREN NV

27-04-2012
realiseert nieuwe sporthallen in Vlaanderen
geen website beschikbaar

STORM MANAGEMENT NV

07-07-2009
is actief in de sector van de windenergie

THENERGO NV

27-04-2009
is een producent van groene stroom
www.thenergo.be

TROD MEDICAL NV

15-07-2013
is een specialist in medische apparatuur
www.trodmedical.com

VITO NV

10-06-2005
onderzoekt en ontwikkelt innoverende
producten en processen
www.vito.be

VLAAMS ENERGIEBEDRIJF

9-01-2012
investeert in energiebesparing en energie-efficiëntie
www.vlaamsenergiebedrijf.eu

VLAAMSE HAVENS NV

21-01-2011
realiseert drie nieuwe sluizen in de Vlaamse havens
geen website beschikbaar

DOCHTERONDERNEMINGEN

ARKIMEDES-FONDS NV

08-06-2005
investeert risicokapitaal in erkende
investeringsfondsen (Arkiv's)
www.arkimedes.be

ARKIMEDES-FONDS II NV

04-06-2010
investeert risicokapitaal in erkende
investeringsfondsen (Arkiv's)
www.arkimedes.be

ARKIMEDES MANAGEMENT NV

12-02-2004

beheert de ARKImedesfondsen
www.arkimedes.be**LAK INVEST NV**

4-06-2012

beheert het VMM-gebouw in Gent
geen website beschikbaar**NAUTINVEST VLAANDEREN NV**

03-05-2005

investeert in nautische en watergebonden projecten
www.nautinvest.be**NOVAGORA NV**

25-11-2011

realiseert een brownfieldproject in Vilvoorde
geen website beschikbaar**NOVOVIL NV**

16-10-2003

ontwikkelt en saneert de regio Vilvoorde
www.novovil.be**PMV FUND MANAGEMENT NV**

12-07-2011

beheert het PMF Infrastructure Fund
www.pmv.eu**PMV RE VINCI NV**

31-08-2006

investeert in vastgoed
www.pmv.eu**PMV-TINA COMM. VA**

30-03-2011

transformeert, innoveert en accelereert
de Vlaamse economie
www.pmv.eu**SCHOOL INVEST NV**

18-03-2009

realiseert een inhaalbeweging in scholenbouw
www.pmv.eu**TEXTIEL VLAANDEREN NV**

19-12-2001

investeert in de Vlaamse textielindustrie
info@pmv.eu**UP 36 NV**

18-06-2012

is actief in immobiëlen
www.up-site.be**VIA-INVEST VLAANDEREN NV**

12-10-2006

elimineert de ontbrekende schakels in
de Vlaamse wegeninfrastructuur
www.via-invest.be**VLAAMS INNOVATIEFONDS COMM. VA**

05-07-2005

verstrekt risicokapitaal aan innovatieve
ondernemingen
www.vinnof.be**WAARBORGBEHEER NV**

12-02-2004

beheert de generieke waarborgregeling
www.waarborgregeling.be**ZAKENCENTRUM VILVOORDE NV**

25-02-2011

biedt kantoren en diensten aan startende bedrijven
www.zakencentrumvilvoorde.be

PORT FOLIO

INVESTERINGSFONDSEN

AESCAP VENTURE I CV

09-07-2007

investeert risicokapitaal in medische bedrijven
www.aescap.com

CAPRICORN CLEANTECH FUND NV

09-11-2006

investeert in schone technologie
www.capricorn.be

CAPRICORN HEALTH-TECH FUND NV

22-12-2010

investeert in bedrijven die technologie ontwikkelen en commercialiseren voor de menselijke gezondheid
www.capricorn.be

FUTURE CARBON FUND

29-04-2009

is een fonds dat emissierechten verwerft
www.adb.org

VESALIUS BIOCAPITAL I SICAR

31-10-2007

biedt risicokapitaal aan jonge bedrijven uit de levenswetenschappen
www.vesaliusbiocapital.com

VESALIUS BIOCAPITAL II SICAR

16-02-2011

biedt risicokapitaal aan jonge bedrijven uit de levenswetenschappen
www.vesaliusbiocapital.com

Participaties in beheer

89.750.799,59 euro

BEDRIJVENCENTRUM WAASLAND NV

17-04-1985

biedt kantoren en diensten aan voor startende bedrijven
www.bcwaasland.be

BIOTECH FONDS VLAANDEREN NV

28-12-1994

verschafft risicokapitaal aan ondernemingen in de biotechnologiesector
www.gimv.be

FINLAB NV

21-06-2010

verstrekt huisvesting aan Imec
www.imec.be

FLANDERS' DRIVE CVBA

28-09-2009

is een onderzoeks- en innovatieplatform voor de voertuigindustrie in Vlaanderen
www.flandersdrive.be

TECHNOPOLIS NV

05-09-1997

is het doe-centrum voor wetenschap en technologie
www.technopolis.be

TECHNOPOLIS NV

05-09-1997

is het doe-centrum voor wetenschap en technologie
www.technopolis.be

T-GROEP NV

25-01-2007

is een vertrouwde naam in de uitzendwereld en
human resourcesector
www.t-groep.be

TRIVIDEND CVBA

18-12-2001

investeert risicokapitaal in de sociale en de
meerwaarde-economie
www.trividend.be

INDEX 2009—2012

Deze index biedt u een overzicht van de behandelde lemmata in de vorige edities van het ABC van PMV.

2009

Amakem
ARKImedes
Bedrijfsinvesteringen
Bedrijvencentrum
Belwind
Binnenvaart
Biofer
Brede scholen
Brownfields
Creatieve industrie
CultuurInvest
DBFM
Deugdelijk bestuur
Duurzame ontwikkeling
Eco Projects
Electrawinds
Financiële crisis
Fonds Vlaanderen-
Internationaal
Gebiedsontwikkeling
Gigant
GroeiFinanciering
GroeiMezzanine
Groene energie
Havens
Hefboomwerking
PMV op verplaatsing
Helchteren/Houthalen
iCUBES
Infrastructuur
Innovatiemezzanine
Investeringszone
Petroleum Zuid
Kerncijfers
J-curve
Kempen
KidsInvest
Klimaatfondsen
Levenswetenschappen
Lunchcauserie
Merelbeke
Mode
Nautinvest
Norkring
Novovil
Organisatie
Projectinvesteringen
Publiek Private
Samenwerking
Raad van bestuur
Ronse
Portfolio

PMV op verplaatsing
Schone technologie
School Invest
Signature Vermeulen
Sociaal Investeringsfonds
Sportinfrastructuur
Studiedag
Symposium
Thenergo
Uitgeverij
Vastgoed
Vrijdag
Via-Invest
Visys
Vlaamse Administratieve
Centra
Vlaams Innovatiefonds
Vlaamse
Milieumaatschappij
Voetbalstadions
VRT-zenderpark
Waarborgen
Waarborgregeling
Willebroek-Noord
Winwinlening
Xenics
Ysebaert, Clair
ZaaiKapitaal
Zaventem
Zeebrugge
PMV-publicaties

2010

10 jaar PMV
Adam Software
Aescap Venture
Arcarios
ARKImedes
Bedrijfsinvesteringen
Bedrijvencentrum
Belwind
Biofer
Biocartis
Blue Gate Antwerp
Brownfields
Capricorn Health-tech
Fund
Creatieve industrie
CultuurInvest
Citymesh
DBFM
DBM+F

Deugdelijk bestuur
Duurzame ontwikkeling
Eco Projects
Electrawinds
Flanders' Care Invest
Fonds Vlaanderen-
Internationaal
Gebiedsontwikkeling
Gigant
Glastuinbouw
GroeiFinanciering
GroeiMezzanine
Groene energie
Haalbaarheidsstudies
Havens
Hefboomwerking
Helchteren/Houthalen
Ikaros Solar Park Fund I
Infrastructuur
Innovatiemezzanine
Jean Stéphenne
Kempen
Kerncijfers
KidsInvest
Klimaatfondsen
Levenswetenschappen
Libelya
Merelbeke
Mode
Nautinvest
Norkring
Novovil
Open Scholen
Organisatie
Publiek Private
Samenwerking
Rebo
Ronse
Portfolio
Scholen van morgen
Schone technologie
School Invest
Sociaal Investeringsfonds
Sportinfrastructuur
Stopcontact op zee
Thenergo
TINA
Vastgoed
Vesalius Biocapital
Via-Invest
Koen Schoors
Vlaams Innovatiefonds

Vlaamse Administratieve
Centra
Vlaamse
Milieumaatschappij
Voetbalstadions
Raad van bestuur
Waarborgregeling
Willebroek-Noord
Winwinlening
Ysebaert, Clair
PMV verwelkomt
ZaaiKapitaal
Zaventem
Zeebrugge
PMV op verplaatsing
PMV-publicaties

2011

Alvey
Amakem
Aminolabs
ARKImedes
Bedrijfsinvesteringen
Bedrijvencentrum
Belwind
Biocartis
Blauwe energie
Blue Gate Antwerp
Brownfields
Cartagenia
Culturele en creatieve
industrie
Dbfm
Deugdelijk bestuur
Deurganckdoksluis
dINK
Ducatt
Duurzame ontwikkeling
Eiland Zwijnaarde
Electrawinds
Flanders' Care Invest
Gebiedsontwikkeling
Gigant
GroeiFinanciering
Groene waarborg
Haalbaarheidsstudies
Hefboomwerking
Inclusie Invest
Infrastructuur
Innovatiemezzanine
Itineris
Kempense noord-
zuidverbinding
KidsInvest
Kunstgrasvelden
Larian
Levenswetenschappen
Maatwerk
Merelbeke R4
Nautinvest
Norkring
Novovil
Open Scholen

INDEX 2013

A11
3, 16, 37, 44, 45, 47, 78, 87

Additive manufacturing
4, 45

Ambitie
6, 16, 20, 44, 94

Argen-x
6, 45

ARKimedes
9, 10, 46, 64

Bedrijfsfinanciering
10, 9, 38, 41, 46, 49, 55, 63,
93, 94

Belastingdienst
11, 14, 66, 87, 92

Biocartis
12, 45

Blue Gate Antwerp
12, 13, 30, 37, 39, 55, 64, 80

Brownfields
13, 12, 30, 37, 39, 49

Campus Syntra
14, 11, 42, 44, 66, 87, 92

Cardio3Biosciences
15, 45

Creatieve industrie
15, 21, 77, 81

Dbfm
16, 3, 37, 39, 44, 45, 47, 48,
49, 64, 65, 66, 78, 79, 80, 87,
97

Deugdelijk bestuur
20, 63, 76, 77

Doen & durven
20, 6, 77, 94

Dragon Commander
21, 15

Ducatt
21, 43, 77

Duurzame ontwikkeling
21, 43, 45, 62, 63, 77, 82

Eiland Zwijnaarde
30, 12, 13, 37, 39, 55, 64, 80

Exit
33, 10, 41

FRX
36, 45

Gebiedsontwikkeling
37, 12, 13, 30, 49, 55, 80

Gent R4
37, 16, 44, 47, 78, 87

Gigarent
38, 10, 36, 41, 64, 93

Groefinanciering
38, 9, 10, 38, 46, 49, 55, 94

Haalbaarheidsstudies
39, 14, 44, 48, 49, 55, 66, 78,
80, 87, 88, 96, 97

Handelsbeurs Antwerpen
40, 79, 88

Herstructurering
41, 10, 38, 77

Huisvesting Fit
42, 11, 14, 44, 66, 87, 92

Huisvesting Go!
42, 11, 14, 44, 66, 87, 92

ILand
43, 21, 44, 62, 63, 77, 82

Imalsosite
44, 11, 14, 42, 66, 87, 92

Infrastructuur
44, 3, 16, 37, 43, 45, 47, 48,
49, 54, 55, 56, 62, 62, 64, 65,
78, 79, 80, 82, 87, 97

Innoveren
45, 4, 6, 10, 43, 65, 76, 77,
80, 96

Institutionele financiers
45, 3, 16, 44, 64, 65, 66, 78, 87

Itineris
46, 10, 38

JIMS Fitness
46, 10, 38

Kempense noord-
zuidverbinding
47, 16, 37, 44, 78, 87

Kunstgrasvelden
48, 16, 44, 49, 80, 97

Laboratoria Smeets
49, 45

Lokale besturen
49, 12, 13, 37, 39, 44, 48, 54,
64, 80, 97

Mezzanine Partners 1
49, 10, 38, 64

Modulaire kinderdagverblijven
54, 39

Multiplicom
54, 45

Mydibel
55, 10, 38

Nautinvest
55, 64

Nieuwpoort Rechteroever
55, 12, 30, 37, 39

Norkring
56, 44

Offshore
62, 21, 43, 44, 63, 65, 77, 82

Organisatie
63, 20, 76

Parkwind
63, 21, 43, 44, 62, 77, 82

Participatiefonds
63, 10

Partnerschap
64, 9, 16, 20, 49, 65, 93

Pmf Infrastructure Fund
65, 16, 44, 45, 64, 66

Posios
65, 45

Publiek vastgoed
66, 11, 14, 39, 42, 44, 45, 65,
87, 92

Q-Biologicals
76, 45

Raad van bestuur
76, 20, 63

Rackivity
76, 45

Rebo
77, 21, 43, 44, 62, 63, 82

Risicobeheer
77, 10, 20, 41

Risicokapitaal
77, 4, 6, 9, 12, 15, 21, 33, 36,
45, 49, 54, 65, 76, 80, 81, 83,
96

Ronse N60
78, 16, 37, 44, 47, 87

Sanatorium Lemaire
79, 40, 88

Scholen van Morgen
79, 16, 44, 64, 66

Slim Turnhout
80, 12, 13, 30, 37, 39, 55, 64,
66, 87

Sofi
80, 45, 65, 76

Sportinfrastructuur
80, 16, 39, 44, 45, 48, 49, 97

Stichting Brussels
Philharmonic
81, 15

Stopcontact op Zee
82, 21, 43, 44, 62, 63, 77

Trod Medical
83, 45

Vastgoed
87, 14, 39, 40, 42, 44, 49, 54,
66, 92, 96

Via-Invest
87, 3, 16, 37, 39, 44, 45, 47,
64, 78

Vlaamse Erfgoedkluis
88, 39, 40, 64, 79

Virginie Lovelinggebouw
92, 11, 14, 42, 44, 65, 66, 87

Waarborgregeling
93, 10, 38, 46, 64

Winwinlening
94, 10, 38

Xeikon
94, 10, 38

X-factor
94, 6, 20, 64

Ysebaert, Clair
95, 6, 20, 63, 76, 94

Zorg
96, 39, 54, 66, 77, 79, 83, 87

Zwembaden
97, 16, 44, 45, 48, 49, 80

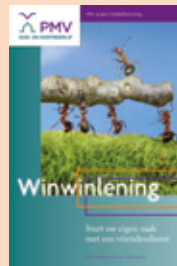
PMV- PUBLICATIES

FINANCIERINGSOPLOSSINGEN OP MAAT VAN ELK BEDRIJF

PMV investeert op maat en biedt een brede waaier aan instrumenten die een optimale financiële oplossing mogelijk maken, voor alle bedrijven die actief zijn in Vlaanderen. Zij streeft er altijd naar om samen te werken met andere partijen. Op die manier kunnen ondernemers met een goed managementteam en een sterk businessplan altijd terecht bij PMV om hun plannen te financieren. Download onze brochures op de website www.pmv.eu of vraag een gedrukt exemplaar aan.

WAARBORGEN bieden een goed alternatief als de bank u geen krediet kan verlenen, enkel en alleen omdat u onvoldoende zekerheden kunt bieden. Hierdoor verlaagt het risico voor uw bank en verhoogt uw kredietwaardigheid.

WINWINLENINGEN werden in het leven geroepen om particulieren fiscaal te stimuleren om geld ter beschikking te stellen aan vrienden, familie of kennissen, en zo te zorgen voor een gunstig ondernemingsklimaat. Zoals de naam suggereert, heeft iedereen iets te winnen bij deze formule.

MEZZANINE-FINANCIERING vult de ruimte tussen bankkrediet en het aandelenkapitaal. Met innovatiemezzanine investeert PMV in projecten van bedrijven die een subsidie hebben gekregen van het Instituut voor Wetenschap en Technologie.

GIGARANT verleent waarborgen aan banken voor de kredietaanvragen van kmo's en grote ondernemingen. Die waarborgen dienen zowel voor de financiering van de interne of externe groei als voor de optimalisering van de financiële structuur.

KIDSINVEST verstrekt financiering in de vorm van een achtergestelde lening voor zelfstandige onthaalouders en kinderdagverblijven. Deze kan gebruikt worden bij de start, de uitbreiding, de groei of de overname van een onderneming.

CULTUURINVEST verschaft de culturele en creatieve industrie financiële zuurstof via achtergestelde leningen en kapitaalparticipaties. Via coaching met het oog op een investering wordt ondernemerschap volop gestimuleerd.

AMBITIEKRANT vraagt aan opiniemakers wat hen drijft, waar ze de ideeën, de energie en de passie halen. Eén ding hebben ze gemeen: ze blijven niet bij de pakken zitten en ze laten het niet na om hun dromen na te jagen.

PMV-PERSPECTIEF 2019 levert een bijdrage aan het nieuwe Vlaamse regeerakkoord, ook met betrekking tot de rol van PMV als speerpunt van het Vlaamse overheidsinstrumentarium.

COLOFON

Dit abecedarium is gedrukt op Cocoon, een volledig gerecycleerd papier met een certificaat van het Forest Stewardship Council.

Vormgeving en coördinatie gebeurden door Cantilis (www.cantilis.be).

Het drukwerk is van Drukkerij V.D.

Teksten door PMV (Iemmata) en Cantilis (interviews).

Eindredactie door Ben Jhaes, 2 juni 2014.

Verantwoordelijke uitgever:

Ben Jhaes

communicatiemanager PMV,

Oude Graanmarkt 63

te 1000 Brussel

T +32 (0)2 229 52 30

F +32 (0)2 229 52 31

info@pmv.eu

www.pmv.eu

Fotografie door Thomas De Bruyne, Flamme Rouge, Amaury Henderick, Martine Laquiere, Christophe Luts, Jean-Luc Premereur, Evi Ramaekers, Toerisme Ronse, Bert Stephani, Urban Tourist, Wouter Van Vaerenbergh, Christophe Vander Eecken, Elisabeth Verwaest en AWW-Via A11.

Met dank aan Abscis Architecten, Tim Van Hauwermeiren (Argen-X), Tim Coppens, Conix RDBM Architects, Nicholas Jennett (Eib), Frédéric Rouvez en Nicolas Steisel (Exki), Neutelings Riedijk Architecten, Norkring België, Serge Platel, Rebo, Duco Sickinghe, Bogdan Vanden Berghe, Kris Van Slycke en Ignace Vandenabele (Vlaamse Erfgoedkluis).

2 juni 2014

CIJFERVERSLAG 2013 • Verslag
betreffende de cijfers, resultaten, vooruit-
zichten enz. in een afgelopen jaar.

